

159155

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
DEKORATİF ÜRÜNLER ANABİLİM DALI

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI KIZ MESLEK LİSELERİNDE
UYGULANAN YAPMA BEBEK EĞİTİMİ VE BU BEBEKLERİN TURİZMDE
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Sabire ÇİL

Tez Danışmanları
Prof.Dr. Mediha GÜLER
Yrd. Doç. Dr. İbrahim KISAÇ

ANKARA, 2005

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri M¼d¼rl¼đ¼'ne

Sabire İL'e ait "T.C Milli Eğitim Bakanlığı Kız Meslek Liselerinde uygulanan Yapma Bebek Eğitimi ve Bu Bebeklerin Turizmde Değerlendirilmesi" adlı çalışma j¼rimiz tarafından El Sanatları Eğitimi B¼l¼m¼ Ana Bilim Dalında Y¼ksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof Dr. Mediha G¼LER (Danışman)

¼ye: Doç. Dr. Zeynep ERDOĞAN

¼ye: Yrd. Doç. Dr. İbrahim KISAÇ (Danışman)

¼ye: Yrd. Doç. Dr. Serpil ORTA

¼ye: Yrd. Doç. Dr. Tomris YALÇINKAYA

ÖZET

Bu araştırma, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü, Yapma Bebek Eğitimi uygulamalarının, Turizm’de değerlendirilebilmesi açısından yeterliliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın çalışma evrenini Ankara İli sınırlarında yer alan 17 Kız Meslek Lisesinde bulunan El Sanatları Teknolojisi Bölümü, Yapma bebek Eğitimi Dersleri, örneklemini ise 2003-2004 Eğitim-Öğretim yılında görev yapmakta olan 52 öğretmen oluşturmuştur.

Araştırmada öğretmenlerin görüşlerini alabilmek amacıyla anket tekniği kullanılmıştır. Anket Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi öğretmenlerinin Kişisel özellikleri, Yapma Bebekçilik Dersleri hakkındaki görüşlerini ayrıca, Turizm’de satışa sunulan Bebekler ve bu bebekleri üreten turizmcilerin görüşlerini içermektedir.

Elde edilen bilgiler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarını yorumlamak için verilerin analizinde frekans, yüzde ve ortalamadan yararlanılmıştır. Araştırmada aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Programının hedeflerinin eksiklikleri olduğunu, fakat yapma bebekçiliğe ayrılan süreyi hedefe ulaşmak için yeterli buldukları, Yapma Bebekçilik dersi için belirtilen hedefleri ve içeriği yetersiz gördükleri, Eğitim Ortamının donanımını hedefleri gerçekleştirmek için, yetersiz buldukları belirlenmiştir.

Öğrencilere uygulanan, Yapma Bebekçilik Derslerinin piyasada geçersiz olduğu, Öğretmenlerin buldukları bölgede, özel bebek çeşitinin olmadığı, Öğrencilerin derslerde buldukları bölgenin bebek çeşitini yansıtacak üretimi yapamadıkları, Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmelerin derslere yansıtılmadığı, Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerin üretiminin teknik ve malzeme olarak benzemediği tespit edilmiştir. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bebekçilik derslerinde belirli tekniklerin dışında daha pratik yöntemlerin fazla kullanılmadığı görülmüştür.

Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebeklerin geleneksel özellikleri yansıttığı ve bu derslerde üretilen bebeklerin, Türkiye'deki yerel bebek çeşitliliğini yansıttığı anlaşılmıştır.

Öğrencilerin Yapma Bebekçilik ile ilgili teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanındığı, Yapma Bebek Eğitiminde öğrencilerin motivasyonunu artırmak için araç-gereç sunulduğu, derslerin öğrenciler tarafından ilgi görmediği ve Yapma bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin öğrencileri koleksiyonculuğa teşvik etmediği belirlenmiştir.

Öğretmenlerin, Yapma Bebek derslerini yürütebilmek için çok fazla yazılı kaynak bulamadığı, yabancı kaynaklara ise hiç ulaşamadıkları saptanmıştır.

Yapma Bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin sergilendiği ama öğrencilerin üretilen bebeklerle kazanç sağlamadıkları görülmüştür.

Yapma Bebek Derslerinin daha iyi yürütülebilmesi için ortaöğretim ile bu konuda eğitim yapan Yüksek Öğretim kurumları arasında işbirliği sağlanmadığı, Öğretmenlerin buldukları şehirde, işletmelerde staj yapan son sınıf öğrencilerin iletişim kurup yararlanabileceği bebek atelyeleri olmadığı için staj olanağı sağlanmadığı görülmüştür.

Derslerde, turizm sektöründe satışa sunulan bebek örneklerinin incelendiği ama, Öğretmenlerin Yapma bebekçilik derslerinde öğretilen bebekler ile turizm sektöründeki bebekler arasında benzerlik göremedikleri ve turizm sektöründe satışa sunulan bebekleri malzeme ve teknik açıdan yeterli bulmadıkları, Piyasada Yapma bebek üretimi ve tasarımı yapan kişilerin eğitiminin de yeterli olmadığını düşündükleri anlaşılmıştır.

Yapma bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin pazarlanmasında destek veren kurum ya da kuruluşun olmadığı için bu kurum ya da kuruluşların Yapma Bebek Derslerinin geliştirilmesinde rol almadığı yapılan değerlendirme sonucunda söylenebilir.

ABSTRACT

This research has been carried out in order to evaluate the practise of training in handmade dolls at Handicraft Technology Branches of Female Vocational High Schools in terms of tourism.

The scope of this research is restricted to handmade dolls courses by Handicraft Technology Branches of Female Vocational High Schools in Ankara Municipality and 52 teachers performing in 2003-2004 training term.

Questionary technique is used in this research in order to learn the teachers' opinions. The questionary includes questions related to personal information, their opinions on Handmade Dolls courses, the dolls sold by way of tourism and the people producing dolls working in tourism.

The information received is analysed by SPSS programme and the techniques of frequency, percentage, and average are used in this research. As a result the following data is obtained:

It has been found out that the goals and the content of the programme are not adequate to the required degree, yet, the time planned for the programme is sufficient and that the equipment necessary to realize the goals of the lesson is not sufficient.

It has also been found out that handmade dolls are not valid in the market and special kinds of dolls do not exist in the region where the teachers are on duty and students cannot produce dolls which reflect the tradition of their region and that the progress in handicraft sector is not reflected to the courses, so the dolls in the market and those produced in courses are not alike technically. Regular techniques are still used rather than using practical methods based on technical progress.

It has been understood as a result that the dolls produced in lessons reflect traditional style and also the variety of the dolls belonging to different regions of Turkey.

It has been stated that students are completely given the chance to be creative in techniques and materials and some materials are submitted in order to increase the motivation but students' interest to these courses is inadequate and that these courses do not encourage the students to have a collection of these handmade dolls.

Insufficient written information related to the subject exist for the use of teachers, however, they can never enjoy information written in a foreign language.

The dolls produced in lessons are exhibited however, students do not get any get financial income.

As there is not a cooperation between the higher education institutions and high schools and workshops do not exist, students do not have the chance to probate.

It has been found out that the dolls in tourism sector are examined in the lessons but these two kinds of dolls are hardly alike and that the dolls in tourism sector are insufficient in terms of technique and materials and the training of those people in this sector is inadequate.

There is not an institution which support the production of handmade dolls at schools. Thus, it can be said as a conclusion that not an institution has a role in the development of the related courses.

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Kız Meslek Liseleri El Sanatları Teknolojisi Bölümü Yapma Bebek Eğitimi uygulamalarının, Turizm’de değerlendirilebilmesi açısından yeterliliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Tarama modeline dayalı betimsel bir çalışmadır.

Araştırma kapsamına, 2003-2004 Eğitim-Öğretim yılında, Ankara İli sınırlarında yer alan ve Programında El Sanatları Teknolojisi Bölümü bulunan, Cebeci Kız Meslek Lisesi, Kalaba Kız Meslek Lisesi, Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi, Sincan Kız Meslek Lisesi, Üreğil Kız Meslek Lisesi, Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi, Aliye Yahşi Kız Meslek Lisesi, Atatürk Kız Meslek Lisesi, Etimesgut Kız Meslek Lisesi, Etlik Hatice Hikmet Oğultürk Kız Meslek Lisesi, Polatlı Kız Meslek Lisesi, Dikmen Nevzat Ayaz Kız Meslek Lisesi, Ankara Olgunlaşma Enstitüsü, Yunus Emre Kız Meslek Lisesi, Etlik Kız Meslek Lisesi, Yenimahalle Kız Meslek Lisesi, Yüzüncü Yıl Kız Meslek Lisesi olmak üzere 17 Kız Meslek Lisesi ve bu okullarda eğitim veren 52 öğretmen alınmıştır.

Araştırma 5 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş, problem, araştırmanın amacı, önemi, sayıltılar, sınırlılıklar ve tanımlar; ikinci bölümde yöntem, evren ve örneklem, veri toplama tekniği ve verilerin çözümlenmesi; üçüncü bölümde yapma bebeğin tarihi, yapma bebeğin gelişimi, dünyada bebek ve oyuncak müzeleri, Türklere yapma bebek, Türk folklorunda yapma bebek, yapma bebek çeşitleri; yapma bebeğin Türk el sanatlarındaki ve turizmdeki yeri, ülkemizde yapma bebek üretimi yapan bazı turizmciler, ülkemizde yapma bebek öğretimi; T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Cebeci Kız Meslek Lisesi yapma bebek dersinde yapılan bir kitre bebeğin yapım aşamaları; dördüncü bölümde, bulgular ve yorumlar; beşinci bölümde ise, sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Araştırmada her türlü katkı ve yardımlarından dolayı tez danışmanım Sayın Prof.Dr.Mediha GÜLER'e teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmanın istatistiksel czmlmelerinde katkılarından dolayı Sayın Yrd.Doç.Dr. İbrahim KISAÇ'a, 2003-2004 Eğitim ğretim yılı boyunca Yapma Bebek Eğitimi derslerinde, bilgi ve deneyimleri ile yardımlarını esirgemeyen Cebeci Kız Meslek Lisesi ğretmeni Sayın Fikriye HÜNER'e anketlere samimiyetle cevap veren Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü ğretmenlerine ve bilgisayarla ilgili her türlü teknik destek ve yardımlarından dolayı Eşim, Sayın Tuğrul TIRPAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Her zaman maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen aileme, ve ablam Fatma CİL'e teşekkürlerimi bir borc bilirim.

Ankara 2005

Sabire CİL

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vii
RESİMLER LİSTESİ.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem.....	1
Araştırmanın Amacı	3
Araştırmanın önemi	4
Sayıtlar	6
Sınırlılıklar	6
Tanımlar	7

BÖLÜM II

A. YÖNTEM.....	12
1. Araştırmanın Yöntemi.....	12
2. Evren ve Örneklem.....	12
3. Veri Toplama Tekniği.....	14
5. Verilerin Çözümlemesi.....	15

BÖLÜM III

A. YAPMA BEBEĞİN TARİHİ.....	16
1. Dünyada Oyuncak ve Bebek Müzeleri.....	31
1. a. Almanya.....	31
1. b. İngiltere.....	32
1. c. Fransa.....	34
1. d. Hollanda.....	35
1. e. Amerika.....	36
1. f. Japonya.....	37
1. g. Rusya.....	38
1. h. İsviçre.....	39
1. i. Türkiye.....	40
B. TÜRKİYE'DE YAPMA BEBEK.....	41
1. Türk Folklorunda Yapma Bebek.....	42
1. a. Doğum Olayı Çevresinde Yapma Bebek.....	42
1. b. Yağmur Duasında Yapma Bebek.....	43
1. c. Türk Kuklası.....	43
1. d. 1. İpli Kuklalar.....	44
1. e. 2. El Kuklaları.....	45
1. f. Bostan Korkulukları.....	46
1. g. Düğünlerde Yapma Bebek.....	47
1. h. Kardan Adam.....	47
1. i. Oyuncak Olarak Yapma Bebek.....	48
C. KULLANILAN MALZEMESİNE GÖRE YAPMA BEBEK ÇEŞİTLERİ.....	49
1. Ağaç Bebekler.....	49
2. Mısır Koçanından Yapılan Bebekler.....	50
3. Bez Bebekler.....	51
4. Tebeşir Bebekler.....	51
5. Örgü Bebekler.....	52

5.a.Kıyafeti örölüp, Bir Beden Üzerine Giydirilen Bebekler.....	52
5.b.Tamamen Örülerek Yapılan Bebekler.....	52
6. Kitre Bebekler.....	53
D.YAPMA BEBEĞİN TÜRK EL SANATLARINDAKİ VE TURİZMİNDEKİ YERİ.....	55
E. ÜLKEMİZDE YAPMA BEBEK ÜRETİMİ YAPAN BAZI TURİZMCİLER.....	59
1.Gülfidan Atmaca.....	59
2.Lütfiye Batukan.....	61
3.Jale Tokatlı.....	63
4. Suzan Koldaş.....	65
5.Sıdıka Kocaoğlu.....	67
6.Lütfü Güngörer.....	69
7.Tülay Aktaş.....	72
F. ÜLKEMİZDE YAPMA BEBEK ÖĞRETİMİ.....	73
G. T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI CEBECİ KIZ MESLEK LİSESİ YAPMA BEBEK DERSİNDE YAPILAN KİTRE BEBEĞİN YAPIM AŞAMALARI.....	74
1. 1. Aşama.....	74
1.a.İskeletin Hazırlanması.....	74
2. 2. Aşama.....	76
2.a. Başın Hazırlanması.....	76
3. 3. Aşama.....	78
3.a. Ellerin Hazırlanması.....	79
4. 4. Aşama.....	79
4.a. Ellerin ve Başın İskelete Tutturulması.....	80
5. 5. Aşama.....	80
5.a. Makyajın Yapılması ve Saçın Takılması.....	81
6. 6. Aşama.....	81
6.a. Kıyafetin Hazırlanması.....	82

BÖLÜM IV

A. BULGULAR VE YORUMLAR.....	84
1. Yapma Bebekçilik Dersi Öğretmenlerinin Kişisel Nitelikleri.....	84
2. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinin Yeterliliği ile İlgili Görüşleri.....	86
3. Öğretmenlerin, Uygulama Derslerinin Piyasada Geçerliliğine Ait Görüşleri.....	88
4. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinde Üretilen Bebeklerin Geleneksel Özellikleri Yansıtmayı Yansıtmadığı ile İlgili Görüşleri.....	90
5. Öğrencilerin Yapma Bebekçilik Dersleri ile İlgili Görüşleri.....	91
6. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinde Kullanılmak Üzere Yerli veya Yabancı Yazılı Kaynakların Elde Edilip Edilmediğine İlişkin Görüşleri.....	92
7. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinde Üretilen Bebeklerin Sergilenmesi ile İlgili Görüşleri.....	93
8. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinin Yürütülmesinde Yükseköğretim Kurumları ya da Turizm Sektörü ile İşbirliği Sağlanıp Sağlanmadığına İlişkin Görüşleri.....	94
9. Öğretmenlerin Turizm Sektöründe Satışa sunulan Bebeklerin yeterliliğine İlişkin Görüşleri.....	95

BÖLÜM V

A. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	97
1. Sonuç.....	97
2. Öneriler.....	106
KAYNAKÇA.....	108
EKLER.....	112
EK-1. Anket Soruları.....	113
EK-2. Ankara Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Alınan İzinler.....	118
EK-3. Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü Ders Programı.....	120

RESİMLER LİSTESİ

1.Resim: Kotoro. Şarkı Eşliğinde Oynanan Çocuk Oyunu Tasviri.....	28
2.Resim: Haihai Ningyo. Emekleyen Bebek.....	29
3.Resim: Turna Desenli Gelinliği İçinde Bir Japon Gelini.....	29
4.Resim: Hakata/Kyu-şu Bölgesine Özgü Giyisisiz Bir Bebek.....	29
5.Resim: İmparator Jimnu'yu Betimleyen Bir Bebek.....	30
6.Resim: Sho-ki/ Kötülüğü Korkutup Yoketme Gücüne Sahip Bir Bebek.....	30
7.Resim: 1880 Fransız Yapımı Biri Büyük, Diğeri Küçük Bir Çift "Manken" Bebek.....	35
8.Resim: Müzede, Bir Japon Bebeğin Yapım Aşamaları da Sergilenmektedir.....	38
9.Resim: Amerikalı Kuklacı Bill Baird'in Madam Swonova İsimli İpli Kuklası.....	45
10.Resim: İpli Bir Hint Kuklası Örneği.....	45
11.Resim: Endonezya El Kuklaları ve Kukla Sanatçısı.....	46
12.Resim: 35 cm Boyunda, Afganistan Ağaç Bebek Örneği.....	50
13.Resim: 56 cm Boyunda, Doğu Comores Adaları Ağaç Bebek Örneği Bebeği.....	50
14.Resim: Mısır Kabuğundan Yapılan Bebek Örnekleri.....	51
15.Resim: Kıyafeti Örülüp Bir Beden Üzerine Giydirilen Bebek Örnekleri.....	52
16.Resim: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yapma Bebek Derslerinde Yapılan Kitre Bebek Örnekleri.....	54
17.Resim: Gülfidan Atmaca' nın Bebeklerinden Örnekler.....	60
18.Resim: Lütfiye Batukan' nın Bebeklerinden Örnekler.....	63
19.Resim: Jale Tokatlı' nın Bebeklerinden Örnekler.....	64
20.Resim: Sıdıka Kocaoğlu'nun Boyacı Bebek Örneği.....	67
21.Resim: Sıdıka Kocaoğlu'nun Mevlana Bebek Örneği.....	68
22.Resim: Lütfü Güngörer'in Tellerle Örülmüş Bebek Örneği.....	70
23.Resim: Lütfü Güngörer'in Tellerle Örülmüş Bebek Örneği.....	71
24.Resim: Beden Yapımı İçin Teller Kesilir.....	74
25.Resim: Teller Vücut Oluşturacak Biçimde Birbirine Bağlanır.....	74
26.Resim: Ayak Oluşturmak İçin Teller Geriye Doğru Kıvrılıp Bağlanır.....	75
27.Resim: Vücudun Üzeri İple Sıkıca Bağlanır.....	75

28.Resim: Kolların Üzeri İnce Kesilmiş Sünger İle Sarılır.....	75
29.Resim: Beden Sünger ile Sıkıca Sarılır.....	75
30.Resim: Bacaklar Sünger İle Sarılır.....	76
31.Resim: Tüm İskelet Sünger İle Dolgunlaştırılır ve Üzeri İple Sıkıca Sarılır.....	76
32.Resim: Baş İçin tel Kesilir.....	76
33.Resim: Telin Üzeri Pamukla Sarılır.....	76
34.Resim: Baş Pamuk İle İyice Dolgunlaştırılır.....	77
35.Resim: Başın Üzeri Çorap İle Kaplanır ve Göz, Ağız ve Burun Belirlenir.....	77
36.Resim: Alın Pamuk ve Kitre Yardımı İle Dolgunlaştırılır.....	78
37.Resim: Çeneye Pamuk ve Kitre İle Şekil Verilir.....	78
38.Resim: Yanaklara ve Buruna Pamuk İle Şekil Verilir.....	78
39.Resim: Gözler ve Dudaklar Pamuk ve Kitre Yardımı İle Şekillendirilir.....	78
40.Resim: Kesilen Teller İnce Pamuk ve Kitre İle Sarılır.....	79
41.Resim: Önce 4 Parmak Birbirine Eklenir.....	79
42.Resim: En Son Baş Parmak Ele Eklenir.....	79
43.Resim: Hazırlanan Eller İskelete İple Sıkıca Bağlanır.....	79
44.Resim: Üzerleri İnce Pamuk İle Dolgunlaştırılıp Şekil Verilir.....	80
45.Resim: Hazırlanan Baş İskelete İple Sıkıca Bağlanır.....	80
46.Resim: Hazırlanan İskeletin Üzeri Pamuk İle Dolgunlaştırılır.....	80
47.Resim: Bilekler Boyun ve Göğüs Pamuk ve Kitre İle Sarılır.....	80
48.Resim: Bebeğin Makyajı Yapılır ve Vücudu Boyanır.....	81
49.Resim: Bebeğin Saçları Yapıştırıcı İle Kat Kat Yapıştırılır.....	81
50.Resim: Şalvar, Cepken Üçetek ve Ayakkabı Kalıbı Parşömen Kağıdına Çizilip Kesilir.....	82
51.Resim: Hazırlanan Kalıp Kumaşa Uygulanır ve Bebeğin Kıyafeti Dikilir.....	82
52.Resim: Dikilen Kıyafet Bebeğe Giydirilir.....	83

TABLolar LİSTESİ

1.Tablo El Sanatları Teknolojisi Bölümü Bulunan Okullar ve Öğretmen Sayıları.....	13
2.Tablo : Yapma Bebekçilik Dersi Öğretmenlerinin Kişisel Niteliklerine İlişkin Bulgular.....	84
3.Tablo : Yapma Bebekçilik Dersi Öğretmenlerinin Yapma Bebekçilik Derslerinin Yeterliliğine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	86
4.Tablo : Yapma Bebekçilik Dersi Öğretmenlerinin Uygulama Derslerinin Piyasada Geçerliliğine Ait Görüşlerine Ait Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	88
5.Tablo : Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinde Üretilen Bebeklerin Geleneksel Özellikleri Yansıtır Yansıtmadığı Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	90
6.Tablo : Öğrencilerin Yapma Bebekçilik Dersleri İle İlgili Görüşlerine İlişkin Bulgular.....	91
7.Tablo : Yapma Bebekçilik Derslerinde Kullanılmak Üzere Yerli veya Yabancı Yazılı Kaynakların Elde Edilip Edilmediğine İlişkin Bulgular.....	92
8.Tablo : Yapma Bebekçilik Derslerinde Üretilen Bebeklerin Sergilenmesine İlişkin Bulgular.....	93
9.Tablo : Yapma Bebekçilik Derslerinin Yürütülmesinde Yükseköğretim Kurumları yada Turizm Sektörü İle İşbirliği Sağlanıp Sağlanmadığına İlişkin Bulgular.....	94
10.Tablo : Turizm Sektöründe Satışa Sunulan Bebeklerin Yeterliliğine İlişkin Bulgular.....	95
11.Tablo : Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü Ders Programı.....	120

BÖLÜM I

GİRİŞ

1. Problem

Eğitim, sonuçları ile düşünmemizi, davranışlarımızı, kararlarımızı etkileyen, içinde yaşadığımız topluma uyumumuzu sağlayan, toplumun bizden beklentilerini karşılayabilmemize olanak hazırlayan deneyimlerin tümüdür. Kısaca eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yolu ile amaçlı olarak istenilen değişiklikleri oluşturma sürecidir. (Sıdal,1983:1).

Eğitimin genel amacı, yetişmekte olan bireylerin topluma sağlıklı ve verimli bir şekilde uyum sağlamalarını, onların toplumun yararlı bir üyesi haline gelmelerini sağlamaktır. Bu amaçların gerçekleşmesi için bireylerin ilgi ve yetenekleri eğitim yolu ile geliştirilir ve insan davranışları Milli Eğitimin amaçlarına göre değiştirilir. (Külahçı,1983:9).

Toplumun tüm bireyleri için ortak olan davranışları (bilgi, beceri ve tavırlar) geliştirmeyi amaçlayan eğitime genel eğitim, bireyin iş hayatında belirli bir meslek ya da meslek ailesinde işe giriş yapabilmesi için gerekli olan asgari standartlar düzeyinde bilgi beceri ve iş alışkanlıkları ile genel ve mesleki kültür kazandıran eğitime ise mesleki eğitim, denilmektedir (Alkan, Doğan ve Sezgin, 1994:8).

Mesleki Eğitim bireye iş hayatındaki belirli bir meslek ile ilgili bilgi beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve bireyin yeteneklerini çeşitli yönleri ile geliştiren eğitim sürecidir (Sezgin, 1983:22).

Türk Mesleki Eğitim Sistemi, örgün ve yaygın olmak üzere iki alt sistemden oluşmaktadır. Meslek liseleri ile teknik liseler örgün, çıraklık eğitimi, pratik sanat

okulları ve yetişkinler eğitimi merkezleri ise yaygın eğitimi oluşturmaktadır (Akyüz, 1989:32).

Türkiye'nin hemen her ilinde ve her büyük ilçesinde orta öğretim içinde yer alan bir kız meslek lisesi vardır. Bu liseler birçok branş üzerine meslek edindirmek üzere eğitim veren müesseselerdir. Yani genel amaç başlığından da anlaşılacağı üzere meslek edindirmedir. Orta öğretimdeki el sanatları öğrencisi, alması gereken teknik, uygulamalı derslerin yanı sıra, ihtisas alanında çevreyi araştırarak, el sanatları üzerine eğitilecek yeni tasarımları yapacak, geliştirecek bu mesleğin elemanı olacaktır (Bilgin, 1997:114 (a)).

Kız meslek liselerinde uygulanan El Sanatları ve Teknolojisi Alanının program yapısında, sektörün ihtiyaç duyduğu meslek (dal) eğitimi esas alınmıştır. Bu mesleklerde faaliyet gösteren bireylerden beklenen nitelikler belirlenerek, bu nitelikleri kazandıracak modüller planlanmış ve modüller program yapısı oluşturulmuştur. Bu doğrultuda El Sanatları ve Teknolojisi Alanı kapsamına, Dokuma, Deri Aksesuarları, Yapma Bebek, El İşlemeleri, Makine İşlemeleri, meslek (dal) programları yer almaktadır.

Yapma Bebek Dalı; Programda yer alan genel bilgi derslerinin yanında geleneksel kültürümüzü araştıran, araştırmalar doğrultusunda günün modasına ve ihtiyacına göre değişik araç-gereçler kullanarak zevkli ürünler çıkarabilen, aynı zamanda teknolojiyi kullanan bireyler yetiştirir. Bu daldan mezun olan öğrenci; Yapma bebek tasarımcısı olur. Araştırmalar yaparak, yapma bebek tasarımları hazırlar. Yapma bebek tekniklerini uygular. Projeler geliştirerek ekonomik kazanç sağlar (Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi, 2000:4).

Yapma bebek sanatının eğitimi teknik bilgilerin senteziyle oluşturulabilecek bir tasarım sonucu olur çünkü bu uygulama sırasında amaç bu eğitimi alana, güdülenebileceği, yaratıcı fikirlerini katabileceği, el sanatlarını değerlendirebileceği, kaynak oluşturabilecek yapıda bir birikim sağlamaktır.

Yüzeysel olmayan gözlem ve yorum yapmak, yaratıcı çözüm getirme becerisi kazandırmak, yeni tasarımlarla yapılan el sanatı ürününün toplumun menfaatine, turizm pazarında yer almasını sağlamak, meslek edinmede önemli faktörlerdir.

Kırsal kesimin yaptığı el sanatları, engin bir kaynaktır. Eğer pazarlanıyorsa, genellikle büyük şehirlerin değer ölçülerinde değerlendirilir. Bu anlayıştan yola çıkarak, el sanatları eğitimi veren orta öğretim kurumlarının, buldukları konum nedeniyle, topluma en yakın, pozisyon olarak geliştirici, sürükleyici, destek verici, teşvik edici rol alması gerekir (Bilgin, 1997:115 (a)).

Bu sebeplerden dolayı T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Yapma Bebek Eğitimi uygulamalarının bütünüyle analiz edilmesi, uygulamadaki araç-gereç, yöntem ve tekniklerin saptanması ve bu bebeklerin turizmde değerlendirilmesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Meslek Liselerinde Yapma Bebek Eğitimi uygulamalarının, turizmde değerlendirilmesi açısından yeterliliğini belirlemektir.

Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Kız meslek liselerindeki yapma bebek eğitimi, bu bebeklerin turizmde değerlendirilmesi için yeterli midir?

a. Yapma bebek eğitimi dersleri turizmi destekler nitelikte uygulanmakta mıdır?

b. Yapma bebek eğitimi dersleri Türkiye’de bölgelere özel bebek çeşitliliği düşünülerek programlanmış mıdır?

c. Yapma bebek eğitimi derslerinde öğretilen araç-gereç, teknik, estetik ve kullanım özellikleri, turizmde kullanılacak bebek üretimi için yeterli nitelikte midir?

d. Yapma bebek eğitimi derslerinde üretilen bebekler, uluslararası koleksiyonculara hitap edecek nitelikte midir?

e. Yapma bebek eğitimi derslerinde üretilen bebekler, ulusal koleksiyonculara hitap edecek nitelikte midir?

f. Yapma bebek üretim tasarımı eğitimi derslerinde üretilen bebekler, öğrencileri koleksiyonculuğa teşvik edecek nitelikte midir?

g. Yapma bebek eğitimi derslerini alan öğrenciler, işyerlerinde üretim yapabilecek bilgi ve beceriyi kazanabilmekte midirler?

2. Turizmde satışa sunulan bebeklerin özellikleri ülkemizi tanıttacak nitelikte midir?

a. Turizmde satışa sunulan bebekler Türkiye'deki bölgelere özel bebek çeşitliliğini yansıttacak özellikte midir?

b. Turizmde yapma bebekçilik ile ilgilenen kişilerin eğitimi, bebek üretimi ve tasarımı yapmak için yeterli midir?

c. Turizmde yapma bebekçilik ile ilgilenen kişilerin kullandıkları araç-gereç, teknik, estetik ve kullanım özellikleri ile Yapma bebek eğitimi derslerinde öğretilen araç-gereç, teknik, estetik ve kullanım özellikleri arasında farklılıklar var mıdır?

d. Turizmde satışa sunulan bebekler ile Turistik yapma bebek derslerinde üretilen bebekler arasında benzerlik var mıdır?

e. Bebek üretimi ve pazarlanmasına destek veren kurum ya da kuruluşlar bu sanat dalının geliştirilebilmesi için yeterli midir?

3. Araştırmanın Önemi

Gelişen ulaşım araçları bugün kıtaları birbirine yaklaştırmıştır. Bu olanaklardan yararlanan insanlar ülkeleri daha yakından tanıma mutluluğunu yaşamaktadır. Böylece

hızlanan turizm hareketi ülkeleri birbirine yaklaştırmakta ve ekonomik ilişkileri güçlendirmektedir. Son yıllarda turizm gelirleri ülkemiz için önemli bir kaynak durumuna gelmiştir.

Turistler gittikleri yerlerde eğlenmek, dinlenmek, o yörenin tarihi ve doğal güzelliklerini görmek ve hatıra ya da hediye olabilecek bir eşya almak isterler. Ülkemizin folklorik değerlerini taşıyan, Türk zevkini yansıtan bir bebekle evini süslemek ve ülkemizde geçirdiği özel günleri anımsamak bir turist için önemlidir.

Bebek yapımı ile ülkemize gelecek döviz küçümsenemez. Hızla çoğalan nüfus göz önüne alınırsa her ferdin yapacağı küçük bir ürün önemli rakamlara ulaşacaktır. Ancak yapılan bebeklerin yabancılar tarafından beğeni ile alınması için folklorik özelliklerimizi, Türk desen ve zevkini yansıtmaları gerekir (Demir ve Barışık, 1997:2).

Bu önemli uygulamalardan yola çıkarak yapma bebek çalışmalarının çok yönlü faydalar sağlayacağı, teknik öğretime bağlı okullarda daha detaylı olarak ele alınması, bu yolla ev ekonomisine yansımalarıyla her kesimin faydalanacağı bir konu haline gelmesi, Türk turizm gelirlerinin önemli bir kısmının bu yolla elde edilmesi imkanı yaratacağına katiyetle inanmak gerekir (Bilgin, 1997:56 (b)).

Bu araştırma kız meslek liselerindeki yapma bebek eğitimi uygulamalarının saptanması, uygulamaların daha sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi ve bu bebeklerin turizmde değerlendirilmesi için sistemin geliştirilmesinde faydalı olacaktır.

Bu araştırma kız meslek liselerinde yapma bebek eğitimi uygulamalarında ve bu bebeklerin turizmde değerlendirilmesi sürecinde karşılaşılan sorunların tespit edilmesinde ve çözülebilmesinde fayda sağlayacaktır.

Bu araştırmanın benzeri araştırmalara kaynak teşkil etme özelliği taşıyacağı, araştırma sonrası ortaya çıkacak görüş ve önerilerle karar verme ve yönetim mercilerine, uygulayıcı ve diğer ilgililere fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

4. Sayılılar

1. Zaman ve olanaklar araştırmayı gerçekleştirmek için yeterlidir.
2. Araştırmada kullanılacak kaynaklar yeterlidir.
3. Veri toplama araçları araştırmayı sonuca (amaca) ulaştıracak niteliktedir.
4. Araştırmada belirlenen örneklem evreni temsil edecek yeterlidir.
5. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı geçerli ve güvenilirdir.
6. Anketi cevaplayan uzman görüşleri geçerli ve güvenilirdir.

5. Sınırlılıklar

Bu araştırma

1. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kız meslek liselerinde uygulamaya esas olan El Sanatları ve Teknolojisi Programı altında yer alan Yapma Bebek Dalı eğitimi dersleriyle,
2. Ankara ilinde faaliyet gösteren Cebeci Kız Meslek Lisesi derslerinde öğretilen bebeklerin analizi ve yapma bebek örnekleri ile,
3. Ankara, İstanbul, Antalya, Çanakkale ve Ardahan'da tesbit edilen, bebek yapımı ve satışı ile ilgilenen kişilerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

6. Tanımlar

Adet: Bir toplulukta veya bütün bir toplumda eskiden beri yapılagelen ve kuşaktan kuşağa aktarılarak gelenekselleşen davranış biçimi (Dictionnaire Larousse, 1993).

Aksesuar: Konunun gerektirdiği ölçüde kullanılan, bir sahne içinde yer alan çeşitli eşya. Kadın giyiminde, kıyafeti bütünleyen çanta, eldiven, kemer, iğne, küpe, kolye, şapka gibi eşya (Aytaç, 1999:122).

Anatomi: İnsanın, hayvanların ve bitkilerin biçimini, organlarının yapısını ve birbirleriyle olan ilişkisini inceleyen bilim (Dictionnaire Larousse, 1993).

Atölye veya Atelye: Terzi, marangoz gibi el işleriyle uğraşanların bir arada çalıştıkları yer (Meydan Larousse, 1969).

Balmumu: Arıların salgıladığı soğukta sert ve kırılğan halen gelen, yumuşak, sarı madde (Demir ve Barışık, 1997:5).

Bambu: Sıcak ülkelerde yetişen ve düğümlü silindir biçimindeki sapları, mobilya, baston, balık oltası çeşitli ev eşyaları yapımında kullanılan kamış (Dictionnaire Larousse, 1993).

Bebek: Seramik, plastik, balmumu, bez parçaları, bitki sapları kauçuk vb. maddelerden yapılan, çocukların oyun amaçlı, yetişkinlerin ise daha çok hobi olarak koleksiyonunu yaptığı, insanların dış görünüşünü yansıtan, oyuncaklardır (Meydan Larousse, 1969).

Biblo: İnsanların evlerini ya da buldukları ortamları güzelleştirmek için kullandıkları, cam, seramik, metal, tahta vb. gibi çeşitli maddelerden yapılan küçük, süs eşyası (Dictionnaire Larousse, 1993).

Cepken: Kolları uzun ve yırtmaçlı, gömlek üstüne giyilen yakasız kısa giysi (Dictionnaire Larousse, 1993).

Çömçegelin : Anadolu'da görülen ilkel bir kukla türü (Meydan Larousse, 1969).

Dekoratif: Asıl özelliğini bozmadan herhangi bir şeyde yapılan değişiklikler (Aytaç, 1999:123).

El Sanatları: Kişinin bilgi ve becerisine dayanan, ananevi karakteri olan, Milli sanatı temsil eden, ekonomik değer taşıyan bir üretim şeklidir (Atay, 1997:54).

Entari: Eskiden kadınların iç çamaşırı üzerine giydiği tek parçalı uzun, bol giysi (Dictionnaire Larousse, 1993).

Fetiş: Sahibine uğur getirdiğine ve tabiatüstü özellikler taşıdığına inanılan nesne veya hayvan (Meydan Larousse, 1969).

Folklör: Bir ülke veya yöre halkının gelenek görenek inanç efsane, masal giyim, kuşam, el sanatları gibi kültür varlıkları bütünü (Dictionnaire Larousse, 1993).

Folklorik Bebek: Ait olduğu insanların, gelenek ve göreneklerini, yaşam tarzlarını, kılık kıyafetlerini , kısaca folklorunu tanıtan ve bu özelliğinden dolayı birden çok misyon yüklenmiş olan bir oyuncak türüdür (Designophyendustriyeltasarım dergisi_files/oyuncak0202.html).

Gelenek: Bir toplumda, bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup, kuşaktan kuşağa iletilen, kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar, anane (Aytaç, 1999:124).

Heykel: Taş, tunç, bakır kil, alçı gibi maddelerden yontularak, kalıba dökülerek, yoğrulup pişirilerek veya çeşitli yöntemlerle değişik malzemeler birleştirilerek biçimlendirilen sanat eseri (Dictionnaire Larousse, 1993).

Kaide: Üstüne konulan şeyi taşıyan blok, taban, ayak (Dictionnaire Larousse, 1993).

Kil: Suyu ıslatıldığında işlenebilen ve pişirildiğinde sertleşebilen az veya çok plastik bir hamur oluşturan, yağlı geçirgen olmayan, gevşek yapılı tortul kayaç (Dictionnaire Larousse, 1993).

Kimono: Kolları kare ve bol, önde çaprazlanıp obi denilen geniş bir kemerle bağlanan uzun geleneksel Japon giysisi (Dictionnaire Larousse, 1993).

Kitre: Bir tür diken bitkisi olan gevenden elde edilen, açık sarı renkli, bir süre soğuk suda bekletilip pelte haline getirildikten sonra yapıştırıcı olarak kullanılan madde. Kitre eczacılıkta pestil ve yumuşatıcı ilaçların hazırlanmasında, pastacılıkta kremlerin imalinde kullanılır, sulu boyaların bileşimine girer ve ayrıca kumaşlara apre yapmaya yarar (Meydan Larousse,1969).

Koçan: Mısırın tanelerini taşıyan ve üzeri yaprakla sarılı, püsküllü meyvesi veya mısırın taneleri atıldıktan sonra kalan sert kısım (Meydan Larousse,1969).

Korçak: Özellikle Doğu Anadolu'da "Bebek, Kukla" anlamında kullanılır (Meydan Larousse,1969).

Kukla: İçine el sokularak kafası kolları veya beli hareket ettirilen ve oynatıcısının seslendirmesiyle bir oyunda belli bir tipi temsil eden bebek (Dictionnaire Larousse, 1993).

Kültür: Tarihi, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler ile bunları yaratmada, sonraki nesillere sözlü veya yazılı aktarmada kullanılan, insanın doğal ve toplumsal çevresine egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların bütünü (Aytaç, 1999:126).

Leton: Şapka, bebek, çiçek vb. yapımında kullanılan fazla sert olmayan, üstü pamuk ipliği ile sarılmış tel (Meydan Larousse,1969).

Makyaj (Makiyaj) (Fr. Maquillage) : Bir yüzün görüşünü yüze, gözlere, kaşlara, kirpiklere ve dudaklara sürülen bazı özel maddelerle değiştirmek tekniği (Meydan Larousse, 1969).

Mekanik: Bir makine tarafından hareket ettirilen, bir mekanizması olan (Dictionnaire Larousse,1993).

Moda: Değişiklik arzusundan doğan veya süslenme özentisiyle toplum hayatına giren geçici yenilik (Atay, 1997:731).

Nazar: Göz atma, bakma, bazı kimselerin bakışında bulunduğu kabul edilen ve insanlara, özellikle çocuklara evcil hayvanlara eşyaya zarar verdiğine inanılan kuvvet (Meydan Larousse, 1969).

Oyuncak: Çocukların oynayıp, eğlenmesine yarayan nesne (Dictionnaire Larousse,1993).

Paçavra: Eskimiş bez veya kumaş parçası; çaput çok eski ve buruşuk giysi (Dictionnaire Larousse, 1993).

Plastik: Organik ve sentetik olarak yapılan madde. Kalıba dökülmeye şekil verilmeye elverişli olan (Dictionnaire Larousse,1993).

Sanat: Düşüncelerin amaçların veya olayların beceri ve düş gücüyle ifadesine veya iletilmesine dayanan yaratıcı insan etkinliği (Dictionnaire Larousse, 1993).

Sanayi: Hammaddelerin işlenmiş hale getirilmesi ve kullanılması yoluyla maddi servetler üretilmesini sağlayan ekonomik etkinliklerin tümü. Endüstri (Dictionnaire Larousse, 1993).

Seramik: Seramik hamurundan yapıldıktan sonra fırınlanarak dayanıklılığı artırılmış tabak, bardak vazo, saksı, küllük, biblo vb. eşyaların genel adı (Dictionnaire Larousse, 1993).

Şalvar: Bacaklara geçirildikten sonra bir uçkurla bele bağlanan geniş ağı ve pek bol bir üst donu (Dictionnaire Larousse, 1993).

Turistik: Turistlerle ilgili. Turistlerin gereksinmelerini karşılayıcı veya onları çekici, ilgilendirici niteliği olan (Demir ve Barışık, 1997: 178).

Turizm: Bir ülkenin tabii ve tarihi güzelliklerini görmek üzere zevk için yapılan gezi. Eskiden sadece rahat yolculuk sanatı sayılan turizm bugün her ülke için aynı zamanda gelen turisti iyi ağırlama sanayii haline gelmiştir (Bilgin,1997: 197 (b)).

Üç Etek: Önde 2 parça, arkada 1 parçadan meydana gelmiş, yanları yırtmaçlı, kollu milli giysi (Bilgin, 1997:198 (b)).

BÖLÜM II

A . YÖNTEM

Bu bölümde araştırma yöntemi, evren ve örneklem ve veri toplama tekniğinde kullanılan istatistik işlemler yer almıştır.

1. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma tarama modeline dayalı betimsel bir araştırmadır. Ayrıca El Sanatlarıyla ve Yapma Bebekçilikle ilgili kitap, dergi ve makaleler taranarak araştırmayı destekleyecek bilgiler toplanmıştır. Araştırmanın temel bilgi toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır.

2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Ankara'da yer alan El Sanatları Teknolojisi Bölümü bulunan Kız Meslek Liselerinde görev yapan atelye öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemine belirlemek amacıyla Ankara'da 22 Kız Meslek Lisesi tespit edilmiştir. 5 Kız Meslek Lisesinin Programında El Sanatları Bölümü bulunmadığı için Araştırma kapsamına 17 Kız Meslek Lisesi alınmıştır. Programında El Sanatları Teknolojisi Bölümü bulunan, Cebeci Kız Meslek Lisesi, Kalaba Kız Meslek Lisesi, Zübeyde Hanım Kız Meslek Lisesi, Sincan Kız Meslek Lisesi, Üreğil Kız Meslek Lisesi, Yıldırım Beyazıt Kız Meslek Lisesi, Aliye Yahşi Kız Meslek Lisesi, Atatürk Kız Meslek Lisesi, Etimesgut Kız Meslek Lisesi, Etlük Hatice Hikmet Oğultürk Kız Meslek Lisesi, Polatlı Kız Meslek Lisesi, Dikmen Nevzat Ayaz Kız Meslek Lisesi, Ankara Olgunlaşma Enstitüsü, Yunus Emre Kız Meslek Lisesi, Etlük Kız Meslek Lisesi, Yenimahalle Kız Meslek Lisesi, Yüzüncü Yıl Kız Meslek Lisesi, öğretmen, öğrenci ve atölye donanımı bakımından diğer Meslek Liselerini temsil edecek niteliktedir.

Bu okullarda anket öncesi yapılan görüşmeler sonucunda öğretmen sayısının belirlenenden daha az miktarda olduğu tespit edilmiştir. Araştırma kapsamına alınan okullar ve öğretmen sayıları Tablo 1’ de görülmektedir.

Tablo no: 1 El Sanatları Teknolojisi Bölümü Bulunan Okullar ve Öğretmen Sayıları

İLİN ADI	OKULUN ADI	OKUL TÜRÜ	BÖLÜM ADI	ÖĞRETMEN SAYISI
ANKARA	ATATÜRK T.A.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	4
ANKARA	YILDIRIM BEYAZIT ANADOLU A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	1
ANKARA	ZÜBEYDEHANIM K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	4
ANKARA	ANKARA KIZ TEKNİK OLGUNLAŞMA ENST.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	5
ANKARA	YENİMAHALLE A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	5
ANKARA	YUNUS EMRE A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	3
ANKARA	100. YIL A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	3
ANKARA	ALİYE YAŞI A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	3
ANKARA	DİKMEN NEVZAT AYAZ A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	2
ANKARA	H.HİKMET OĞULTÜRK K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	1
ANKARA	ETLİK KIZ MESLEK LİSESİ	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	2
ANKARA	KALABA KIZ MESLEK LİSESİ	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	5
ANKARA	ÜREĞİL KIZ MESLEK LİSESİ	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	2
ANKARA	CEBECİ A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	3
ANKARA	SİNCAN A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	3
ANKARA	ETİMESGUT A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	3
ANKARA	POLATLI A.K.M.L/K.M.L.	K.M.L.	EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ	3
TOPLAM	17			52

Araştırma kapsamına alınan 52 öğretmen de araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

3. Veri Toplama Tekniği

Araştırmada çok sayıda öğretmenin görüşlerini alabilmek amacıyla anket tekniği kullanılmıştır. Araştırmada yararlanmak üzere konu ile ilgili tez, makale, kitap ve diğer kaynaklar taranmış, kaynak kişilerle bire bir görüşmeler yapılmıştır.

2003-2004 Öğretim yılı boyunca, Cebeci Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü, Yapma Bebekçilik Ders öğretmeni Fikriye Hüner danışmanlığında, Yapma Bebekçilik dersi, takip edilmiş, görüşleri alınarak Kitre Bebeğin yapım aşamaları fotoğraflanmıştır.

Araştırmanın amaçlarına paralel olarak elde edilen veriler doğrultusunda Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi öğretmenlerine uygulanmak üzere anket formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Uzman görüşü alınarak gerekli düzeltme ve düzenlemeler yapılmıştır.

Anket Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi öğretmenlerinin Kişisel bilgilerini, Yapma Bebekçilik Dersleri hakkındaki görüşlerini ayrıca, Turizm'de satışı sunulan Bebekler ve bu bebekleri üreten turizmciler hakkındaki görüşlerini içermektedir.

Anket formunun başlangıcında öğretmenlerin Kişisel Bilgileri belirlenmiş, Görev Süresi (Mesleğe başladığı tarihten itibaren), Bulunduğu Okuldaki Çalışma Süresi istenmiştir. Anket soruları beşli ölçek şeklinde düzenlenmiş olup öğretmenlerin görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerden sorulara, Tamamen, Oldukça, Orta, Az, Hiç derecelerinden biri işaretlenerek görüşlerinin belirtilmesi istenmiştir.Ek 1.

Anket formlarının uygulanması için Ankara Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden sorumluluğu ilgili okul müdürlerine ait olmak üzere izin verdiğini belirten yazı İl Milli Eğitim Müdürlüğünden alınmıştır.Ek 2.

Gerekli izin alındıktan sonra anket araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin sayısı doğrultusunda çoğaltılmıştır.Anket örneklem grubuna giren 17 Kız Meslek Lisesinde bulunan 52 öğretmene uygulanmıştır.

4.Verilerin Çözümlemesi

Araştırma kapsamına alınan okullardaki öğretmenlere uygulanan anketlerden elde edilen verilerin çözümlemesinde, toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarıldıktan sonra istatistiksel çözümlemelerin yapılması için SPSS (Statistical Package For Social Sciences) paket programından yararlanılmıştır.

SPSS paket programından faydalanılarak frekans (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmış, her sorunun ortalaması alınarak, bulgular uygun tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır.

BÖLÜM III

A- YAPMA BEBEĞİN TARİHİ

El sanatları, kişinin bilgi ve becerisine dayanan, ananevi karakteri olan, Milli sanatı temsil eden,ekonomik değer taşıyan bir üretim şeklidir (Şehirlioğlu, 1994:435)

İnsanın doğaya yakın doğayla iç içe olduğu dönemlerde gerek örtünme, gerekse korunma amacıyla ürettiği ürünler ilk tasarımlardır. Bireyin ihtiyaçlarından doğan el becerisine dayanan büyük emek ve sabırla ürettiği bu ürünler “ El Sanatları” olarak adlandırılmaktadır (Barışta, 1982:3).

Ayrıca, kültürümüzün en önemli unsurlarından biri olan el sanatları, bir toplumun, yaşam biçiminin, yeteneklerinin ve yaratıcılığının göstergesi olup, geçmişten geleceğe oluşturulan köprüde, kuşaktan kuşağa aktarılan çok önemli değerlerdir (Atanur, 1994:19).

Her toplumun kendine özgü kültür birikimi, gelenek görenekleri, dili, karakteri, rengi olduğu gibi halkın kendi içinden doğarak gelişen el sanatları da vardır (Seçkinöz, Alpaslan, Komşuoğlu, İmer, Etike, 1986:64). El sanatları; halıcılık, kilimcilik, dericilik, taş işlemeciliği, bakırcılık, ahşap oymacılığı, sepetçilik, demircilik veya kadınların yaptığı dantel, işleme, makreme, mekik oyları, ve daha birçok alanda çeşit zenginliğine sahiptir. Bunlardan birisi de günümüzde önemli bir yere sahip olan yapma bebekçiliktir.

Seramik, plastik, balmumu, bez parçaları, kauçuk, çeşitli bitkiler vb. maddelerden yapılan, çocukların oyun amaçlı, yetişkinlerin ise daha çok hobi olarak koleksiyonunu yaptığı ve biblo olarak kullandığı, insanların dış görünüşünü yansıtan, oyuncaklara yapma bebek denir.

Bebekler; ülkemizde olduğu gibi bütün dünyada da gerek yapıldığı malzemeleri, gerek giydirilen kıyafetleri, gerekse verilen kompozisyonlarıyla, ülkesinin kültürünü başka toplumlara tanıtmaya, geçmişten geleceğe kültür birikimini aktarma gibi büyük görevler üstlenmişlerdir.

Bebek çocukların oynacağı olmadan binlerce yıl önceden de mevcuttu. Yetişkinler için bebek, taşıdığı mistik ve sihirli manalarıyla geçmiş, şimdiki zaman ve dünyanın bilinmeyenlerini, anlaşılmaz bir şekilde birleştiren bir unsurdur.

İnsana bebek yapma hususundaki ilham; tabiatın tesadüfen kayalarda, boynuzlarda kemiklerde, dallarda ve köklerde yaratmış olduğu insana benzer şekillerden gelmiş olsa gerek.

İlk insan muhtemelen bu tabii şekiller üzerinde çok küçük değişiklikler yaparak, onları istediği şekle ve manalara sokabilmiştir.

Bilgi kaynaklarından bazılarında göre en eski kalıntılar (M.Ö. 40.000) Fransa'dan Güney Rusya'ya kadar uzanan bölümlerde bulunmuştur. Bunlar genellikle dişi cinsel karakterleri abartılı şekilde ifade edilmiş olup bereket figürleri olarak algılanmışlardır.

Hitit, Frig, Bronz Çağ ve Cilalı Taş devri tabakalarında bulunan ve dini törenlerinde yer aldığı anlaşılan küçük heykelciklerin bir kısmının oyuncak bebek olarak kullanıldığı, diğer bir kısmının ise ana tanrıça kültürü ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır.

Arkeolog James Mellaart özellikle Burdur yakınlarındaki Hacılar höyüğünde kilden yapılan, yüzleri boyalı, çıplak başlarına sonradan saç konulan figürlere rastladı.

Yerliler korktukları bu tarihi heykelcikleri ve ağaç bebekleri kendi adetlerine göre giydirirler, saygı gösterir ve büyü yapmakta kullandıklarını.

Bebek yapımı Orta Çağda ve Rönesans devrinde yapılmış olan şekliyle Paleolitik ve Neolitik çağlara kadar uzanmaktadır. Tarih öncesi bebekler, evvela tamamıyla çıplak, sonra taç veya başlık ile ve daha sonra giyimi izlenebilecek şekle dönüşmüştür.

En eski bebekler mezarlıklarda bulunmuştur. M.Ö. 3000 yılına ait İndüs Nehri kenarında Mahenjo-Daro'da (Batı Pakistan) bulunan bebekler pişmiş çamurdan yapılmıştır. Günümüze kadar dayanarak gelenler genellikle kil, kemik, tahta, taş fildişinden ve bitki tohumundan yapılmış olanlardır. Muhtemelen bazıları, dayanıksız materyal kullanıldığı için, günümüze kadar gelememiştir. (Bilgin , 1997:4 (b)).

Japon bebeklerinin başlangıcı, M.Ö.3000 yılına, Jomon dönemine rastlıyor. 1658-1858 yıllarını kapsayan Edo döneminden sonra ise, bebekler değişik şekiller ve amaçlar edinmeye başlıyor. Bu dönemde uğursuzluktan korunmak için yapılan festivaller arasında, en popüler olanları "Joshi no Sekku" ve "Tango no Sekku"; politik savaşıardan uzak, istikrarlı bir çağa da işaret ediyor. Bu şartlar altında Japon bebekleri mistik amaçlardan çok, teşhir ve zevk için kullanılmışlar. Ancak, malzeme ve teknik ilerledikçe, ülkede kendi yöresel özelliklerine sahip bebekler de üretilmeye başlanmış. Böylece, günümüze kadar taşınan zengin bebek kültürünün temelleri de atılmış (Aşkın Onay, 1996:128).

2000 yılı öncesi tahtadan yapılmış olan Yunan bebeklerinin bedenleri kabaca yontulu; kol ve bacakları bedene tellerle tutturulmuş olup hareketli; saçları örgülü ve başı şapka ile örtülmüştür.

Eski Yunan medeniyetine ait ak mermerden yapılmış, hareketli elleri olan bebekler; düzgün tahtadan bitki tohumlarıyla süslenmiş bebekler; el ve ayakları bedene toplu iğne ile tutturulmuş; elbiseli olarak yekpare görünümlü bebekler bulunmuştur. M.Ö. 500 yıllarında yapılan bu bebekler dini mana da taşımaktadır.

Eski Yunan ve Roma medeniyetinde evlenme yaşı gelen kızlar, sahip oldukları yapma bebekleri mabetlerde “Ventüs” veya “Dianaya” takdis ettirirlerdi. Romalı ve Yunanlı kızlar evlenme tarihine çok az kalıncaya kadar bebeklerle oynarlardı. Daha sonrada oynadıkları bu bebekleri Yunanlılar Artemis tapınağına, Romalı kızlar Diana mabedine bırakırlardı. Böylece kızlar daha fazla çocuksu şeylere ilgi duymadıklarını topluma iletmiş olurlardı.

En iyi Roma bebeği çamurdan yapılırdı. Bu bebeklerin ince tahta şeritlerden oluşturulmuş elleri ve ayaklarına ipe yumuşak hareketlilik verilmiştir.

Taş devrinin sonlarına doğru Avrupa’da çok sayıda bebek bulunan iki bölge gözlenebilir. Bunlardan birisi Kuzey Avrupa ülkeleridir ki bu ülkelerde bulunan bebeklerin hemen hepsi dişi olup topraktan yapılmışlardır. Bunlar, dik duruşlu, bacakları kapalı, kolları kavuşmuş şekildedir. Yüz belirli belirsiz, gözler iki nokta veya delik, burun bir gaga olarak yapılmıştır.

İkinci bölgedekiler ise, ada figürleri olup Yunan Adalarından Kıbrıs’a ve de Mısır sahillerine kadar uzanmaktadır.

Bunlar 15-40 cm. yüksekliğinde kaba olarak kireç taşından, çamurdan veya mermerden yapılmışlardır.

Münih Bavyera Müzesi’nde bulunan en eski bebek olarak nitelendirilen bebek demirden yapılmıştır.

Aradan yıllar geçtikçe gelişen bebek, bölge kıyafetleri o günün yaşama tarzını aksettiren muntazam bebekler haline gelmiştir. Bunlar halen Bavyera Milli Müzesi’nde koleksiyonlar halinde teşhir edilmektedir.

Tarih öncesi devirlerdeki bebeklerin sınıflandırılması güçtür. Çünkü bunların ne olduğuna ait dökümana rastlanamamaktadır.

Çocuklarda da görüldüğü gibi ilkel insan, yapılan bebeklerin canlı olduğuna, onların fayda veya zarar getireceğine inanmakta, kendisini her yerden sarılmış, göz altında görmekteydi. Yarattığı bebek bir bakıma birer canlı idi. Daha sonraki zamanlarda insanlar, bebeklerin böyle bir şey olmadığına, onun ruhâni bir ilhamla şekil aldığına inandılar. İşte bu inançtan bebeklerin kendi kendine hareket ettiklerine, ellerini salladıklarına, gözlerini oynattıklarına, kendilerini her türlü kötülükten koruyacağına inandılar. Başkalarına yapmayı tasarladıkları kötülükleri veya iyilikleri, bu bebeklerle hazırladıkları büyülerle yerine getirmeye çalıştılar. Bu bebekleri bazen, tabiata sadık kalarak, bazen hayallerde geliştirilmiş tabiat üstü varlıklar olarak göstermek suretiyle, her türlü tabii madde üzerine uygulamaya çalıştılar.

Eski yıllarda bebekler, insanlar tarafından öteki dünyada da mevcut varlıklar olarak düşünülmüş ve semboller olarak kullanılmışlardır.

İnsanlar ilk çağlardan itibaren ölümün, sadece geçiş süreci olduğunu düşünmüş, ölen ecdatlarını sevmekte ve saymakta devam etmiş, daha sonra da bu saygı ve sevgiyi onların adına yaptıkları bebeklere yüklemişlerdir. Bu bebeklerle ölü insan toplumdan kopmamakta, bebekleriyle toplumsal olgularda yer almaktadır.

En eski zamanlarda bile küçük ilah bebeklerin tabiat üstü güçlere sahip olduğuna inanılmıştır. İnsanın maddeye bağlılığı sihirli güç inancı zamanımıza kadar devam etmiştir.

İnsanların taptıkları bu bebekler, genellikle insan dehasını tümünden yansıtmaktaydı. Eski Mısır'da bu bebekler bronz ve gümüş gibi kıymetli madenlerden yapılmakta, bunların küçükleri zincirlerle boyuna takılmakta veya broş olarak kötülüğe karşı koruyucu manada kullanılmaktaydı. (Bilgin , 1997:4 (a)).

Eskimoların kemikten oydukları küçük bebecikler, devrilmesini önlemek için kano veya kayıklar üzerinde bir tılsım olarak kullanılmaktaydı. Buna benzer tılsım taşıyan nazar bebekleri gibi bebekler modern cemiyetlerde de süs unsuru olarak halen kullanılmaktadır.(Özdemir, 2003:3 (a)).

Eskimolar ve kızıldirililer, fildişi ve Mamut dişlerinden yapılmış bebeklerini kürkten elbiseler giydirerek, nazardan korumak için kullanmışlardır.

Ataların temsili figürleri, bebeğin bilinen en eski şekli olarak kabul edilir. Bundan sonra tılsım taşıyan, dini manası olan, uğur getiren veya koruyan bebeklere geçilir.

Ölüm, mezarlara mahsus imajlar da yaratmıştır. Önceleri, ölen insanla birlikte onun değer verdiği canlılar da kurban edilmekteydi. Daha sonra, canlı bir kurban yerine bir sembolün bulunması yeterli sayılmaya başlandı. Bunlardan mezar bebekleri doğdu. Bu bebeklerin özelliği, o devrin insanının fiziki yapılarını ve giyim kuşamlarını aksettirmesiydi. Eski Mısır'da ise, önemli bir kişi öldüğü zaman birçok bebekle beraber yakılırdı. Yakılan bebeklerin her biri berber, ekmekçi, aşçı, müzisyen, aktör gibi bir mesleğin simgesiydi. Bunların ölen kişiye dünyadaki gibi hizmet vereceği düşünülürdü.

Avrupa'da ölümle ilgili bebekler o kadar yaygınlaşmışlardır ki; bunlar artık gösteri mahiyetinde kişileri tanıtmada, olayları yansıtmada kullanılır olmuş, bunlardan da balmumu bebek sanatı ile manken kavramı doğmuştur.

Balmumu bebekler üzerinde ailelerin maddi imkanına göre en pahalı cinsten zamanın örf ve adetlerine uygun olarak sağlanan giyim kuşam teşhir edilmekteydi.

Folklorik yapma bebeğin de ilk defa bu şekilde ortaya çıktığı sanılmaktadır.

Dünyada sadece Güney Yarım kürede değil Kuzey Yarım kürede de, tahtadan oyulmuş bebekler bulunmuştur.

Afrika'da, fildişinden, oyulması kolay olan tebeşir taşından, genellikle 8-11 cm. uzunluğunda bazen kızıl kahverengiye boyanmış, gözleri (midyeden alınma) sedef kakma, saç ve etekleri türlü bitkilerden oluşmuş bebekler bulunmuştur. Bebekler

doktorluk yapan büyütümler tarafından hastalarına veya çevrelerine dağıtılmış, adeta kuvvet olarak algılanmıştır.

Afrika'da bölgelere göre değişen bu bebekler tahta fetişler şeklindeydi. Kadınlar doğacak ilk bebeklerine verilmek üzere bebek edinirler, ikinci çocuk için ikinci bebek hazırlanırdı. Afrika'da uğurlu sayılan bebek, buluş çağına gelen her kız çocuğuna, çocuğu olması dileğiyle verilirdi.

Sumatra, Borneo ve çevre adalarda ayrıca Fransız Ekvator ve Fransız Batı Afrika'sında, takriben 24-27 cm. boyunda kabaca oyulmuş vücudu bazen tüylerle süslenmiş, bazen kumaş parçalarıyla örtülmüş, dişi veya erkek, bazıları evlerde asılarak kullanılan bebekler bulunmuştur.

Paraguay'ın kuzey bölgelerinde yapılan kazılarda asker kıyafetine benzeyen elbiseleriyle, çok ince, demirden bebekler, meydana çıkarılmıştır. Eski Peru mezarlarında altından, ova yerleşim bölgelerinde çamurdan, yapılmış bebekler bulunmuştur.

Avusturalya ve çevre ada yerlilerinin, ağaçtan oyulmuş yüzü boyalı, yün veya pamuklu elbisesi olan bebeklerini, seyahatlerde bile yanlarında taşıdıkları, müzelerdeki belgelerde kayıtlıdır.

Genç Neolitik çağa ait kemik bebekler ise, genellikle Ege Denizi adalarında görülmüştür. İsviçre ve Fransa'da mağralarda bulunan bebeklerin, çoğu taştan oyularak yapılmıştır. İspanyolların yeni dünyaya yaptığı ilk seyahatlerinde, yerlilerin kulübelerinde buldukları taş ve bitkilerden yapılmış bebekler, günümüze kadar birçok değişikliğe uğramıştır. Halen Berlin Müzesi'nde, kabaca oyulmuş değişik boyutta 25 adet bebek teşhir edilmektedir.

Amerika'da etnik bir grup olan Peubloların yaşadığı New Mexico ve Arizona Bölgelerinde yapılan ve Hopi denilen bebeklere, Kaliforniya Bölgesinde yaşayan Navajo kabileleri daima korkuyla bakmıştır. Pueblolar düşman olduğu herkese karşı Hopi bebeklerini koruyucu olarak kullanmışlardır. (Bilgin , 1997:4 (a)).

Çocuk denecek yaşta evlenmenin diyarı Hindistan'da (Mecusilerde), bir kız evlenirken kendisine itina ile giydirilmiş bir bebek verilirdi. Bağdat'ta bebek, şans olarak kabul edilirdi. İran'da Suriye'de evlenme yaşına gelen kızlar pamuktan yapılmış bebekleri pencereye asarlardı. (Özdemir, 2003:3 (a)).

Doğunun geri kalmış bazı toplumlarında ise, bebeklerde cinlerin bulunduğu inanıldığından çocuklara oynamak üzere verilmezdi.

M.Ö. 206 yılı ile M.S. 220 yılları arasında Hun Hanedanlığı zamanında yapılan kostümlü mezar bebekleri Çin kültürünün bir parçasıdır.

Ananelerine bağlı olan Kore'de küçük kızlar bebeklerini kendileri yaparlardı. 13 cm. kadar uzunlukta, boru şeklinde bir bambu sapını alıp ucuna saç şeklinde inceltilmiş ve tuzlanmış ot tuttururlardı. Bebeklerine hiçbir zaman yüz yapmazlar, fakat bazen yüz yerine biraz beyaz pudra sürerlerdi. Bambu değneğine kadın kılığını andırır şekilde elbise giydireler, bazen de, özel surette imal ettikleri iğnelerle ottan saçlar tuttururlardı. Japonya'da Buddha'nın doğum tarihi olarak kutlanan 8 Nisan; Kore'de çocuk bayramı olarak kutlanmaktadır. Bu münasebetle koreliler kağıttan bir kadın heykeli yaparak heykeli ayakta durması için alçıdan yapılmış bir kaideye tesbit ederlerdi. Japonya'da bunun karşılığı olan oyuncakı Budistlerin Daruma'sı olarak adlandırırldı. Erkek çocuklar bunları muayyen bir mabette yapılan yapılan törende satın alırlardı. Satın almada, yerine iki kağıt parçası yapıştırılmış olan bu bebekler satın alınmayı müteakip eve getirilir ve Tanrı rafi'na konularak bir dua okunur, istekte bulunulur, Tanrıya, duayı yerine getirdiği takdirde, göz vadedilir, istek olduğunda boş göz yerleri üzerine siyah noktalar yapılırdı. Çin'de bu oyuncak bir aktör şeklinde yapıp 'sarhoş' adı verilirdi.

Japonya'da ise, çok eski zamanlarda analara, felaketleri üzerine çekme ve böylece çocuğunu koruma gayesiyle birer bebek verilirdi. Bugün için bir hayli gelişen Japon bebekçiliğinin tarihçesi, kabuğu soyulmuş söğüt değneklerine dayanır. Saçları söğüt kabuğu şeritlerinden veya iplikten, elbisesi kağıttandır. Bunun, günahlarını

üzerine almak üzere, eskiden yıllık temizlenme törenleri münasebetiyle akan sular boyunca dikilen , soyulmuş söğüt dallarının değişik bir şekli olduğu söylenebilir (Bilgin , 1997:4 (a)).

Toplumlar medeniyet düzeyinde ilerledikçe çocuklara verilen oyuncak bebekler daha kaliteli , giyim kuşam yönünden daha tatmin edici olmuştur.

Moda ile ilgili bebekler, kitaplara ilk defa Fransız sarayı kayıtlarında geçmiştir. 1396 yıllarında Bavyera Kraliçesi, İngiltere Kraliçesine, Fransız Sarayının giyimleri hakkında fikir vermek için bir dizi giysili bebekler göndermiştir. En son çıkan giyim kuşam hakkında müşterilerine fikir vermek için, bazı giyim evlerinde, tam giyimli yapma bebekler kullanmışlardır.

17. asırda modayı aksettiren bebekler, artık bir adet haline gelmiş ve çoğunlukla Fransa'dan birçok memlekete gönderilir olmuştur.

Bu şekilde toplumların giyim kuşamlarını aksettiren bebek modelleri, çeşitli kültürlerin bu konularda birbirlerini tanımalarına yardımcı olmuştur (Bilgin, 1997:5 (a)).

Endüstrinin hızla gelişmesi, sosyal mobilité, bölgesel ve etnik grupların giyim ve kuşam özelliklerinde süratli değişiklikler yaratmıştır.

20. yüzyılın iletişim araçlarından olan resimli kitaplar, fotoğraf, televizyon vb. modanın yaygınlaşmasında büyük roller oynamıştır. Bu iletişim araçlarıyla moda, rüzgar hızıyla yayılabilmektedir. Ancak, süratle değişen örf ve adetlere bağlı giyim ve kuşamın yeni kuşaklara iletilmesi, resimlerle ve yine bebeklerle yapılmaktadır. Bu yüzden, ananevi giyim kuşamları aksettirmek yönünden bebek, toplumlar arasında süratle yayılabilen, az yer işgal eden ve nispeten ucuza maledilen bir ortam oluşturabilmiştir. Bu sebeple tarihi ve özellikli giyim-kuşamlı yani "Folklorik Kıyafetli Yapma Bebek" sanat ve sanatçılar arasında kendine özgür bir ortam bulabilmiştir (Toygar, 1987:95 (a)).

Yapma bebeğin dünyada gelişimi ise şöyle olmuştur;

Bebek 12. yüzyıldan itibaren kız çocuklarına verilmekteydi. Strasbourg'da L'Oeuvre-Notre-Dame Müzesi'nde çoğu Rönesans'tan gelen bebekler vardır. Ancak, bebek de tahta at da genellikle zengin ailelerin çocuklarına özgü oyuncaklardı. 1497'ye doğru Bretonyalı Anne, İspanya Kraliçesi İsaabel'e sunmak üzere büyük bir bebek yaptırmıştı. 1603'te XIII. Lois içinde dört bebeği olan bir saltanat arabasını armağan olarak almıştı, (bebeklerden her biri soylu bir hanımı temsil ediyordu). Krala öbür yılda bu tür armağanlar verilmişti. 1606'da armağan bu kez saray giyisili bir soyluyu temsil eden bir bebektir. Halk çocuklarının oyuncak bebeğe kavuşması ancak 18. yüzyıldan itibaren söz konusudur.

M.Ö 2. yüzyılda Mısır'da başlayan oyuncak bebek yapımı 6. yüzyılda Yunan, daha sonra Roma uygarlığında gelişiyor. Ortaçağ'da köylüler ve kentliler için pazarlarda ve panayirlarda basit kil bebekler satılıyor, soylular için de şövalye giyisili oyuncaklar yapılıyor. Jeanne Damamme'ın "Oyuncak Bebeğin Kısa Tarihi" başlıklı (tarihsiz) yazısında belirttiğine göre, soyluların çocukları için yapılan ilk sanayi ya da zanaat ürünü bebekler ancak 15. yüzyılda ortaya çıkmıştı. Bu bebekler tahtadan ve çaputtan yapılıyor. 15. yüzyılın sonuna doğru, amacı Fransız modasını yabancı ülkelerde tanıtmak olan "manken bebek" yaratıldı. 16. yüzyılda Almanya'da Sonneberg kenti bebek sanayiinin en önemli merkeziydi. Sonneberg bebekleri önce tahtadan yapılıyor; 1800 dolaylarında ilk kalıp- döküm başlı, tahta eklemli Sonneberg bebeği ortaya çıktı. 1806-1810 arasında tutkallı kağıt hamuru (papier-mache) kilin yerine geçti. Thuringia'nın güneyindeki porselen sanayiinin etkisiyle yaklaşık 1820'den itibaren porselen de bebek yapımında kullanılmaya başlandı.

17. ve 18. yüzyılda gözleri camdan, kol ve bacakları deriden, saçları boyalı daha ince işçiliği olan bebekler ortaya çıkmıştı. 18. yüzyılın başlarında zengin çocukları için lüks, kırılabilir, balmumu bebekler yapılıyor. 18. yüzyılın ortalarında kol ve bacakları eklemli, başı dönebilen porselen ve emayelenmemiş porselen (bisquit) bebekler tahta, balmumu ve kağıt hamurundan bebeklerin yerine geçmişti. Fransız bebek sanayii Bru,

Jumeau, Gesland, Steiner gibi markalarla parlak dönemini yaşamaya başlamıştı. (Onur, 2002:46).

1869'da Fransa'da porselen bebek yapımına başlanmıştır. 18. yy ortalarında kol ve bacakları eklemli, başı dönebilen porselen ve emayelenmiş porselen bebekler tahta, balmumu ve kağıt hamurundan bebeklerin yerini almıştır. (Özdemir, 2003:4 (a)).

Jumeau fabrikası Paris'te 1842'de kuruldu ve 19. yüzyılın ikinci yarısında bebek yapımında en önemli firma oldu. Önceleri deriden ve tahtadan yapılan Jumeau bebekleri 1870'den itibaren, başı sırlanmamış porselen, gözler cam yada emaye olarak yapıldı. Firmanın kurucusunun oğlu olan Emile Jumeau 1878'de "Paris Sanayi Sergisi" nde altın madalya aldı, bu tarihten başlayarak fabrika hızlı bir gelişme gösterdi: 1883'te 115 bin, 1890'da birkaç milyon bebek satıldı, Avusturalya'ya kadar bebek ihracatı yapıldı. Yeni üretim teknikleri geliştirildi: 1879'da kadına değil daha çok çocuğa benzeyen "bebek" yaratıldı; 1885'te cam ve emaye "insane gözü" bulundu; 1890'a doğru açılıp kapanan gözler geliştirildi; 1893'te konuşan bebek yapıldı. 1899'da Jumeau, François Gaultier ve Bru Bebek ve Oyuncak Yapımı Birliği adını aldı. Birlik, Birinci Dünya Savaşı sonlarına kadar bebek üretti. François Gaultier ("FG" markasıyla) 1860-1899 arasında porselen bebek yapımında başta geliyordu.

19. yüzyılın sonunda Amerika'da yeni bir madde, selüloz (selüloit) ortaya çıktı ve 1930 yıllarına doğru çok popüler oldu. Selüloit, pamuk artıklarıyla nitric ve sülfirik asit karışımı bir maddedir; kalıba dökülebilir ve boyanabilir. Amerika'da 1880'den itibaren ilk selüloit başlı bebekler ortaya çıkmıştır. Bu madde bebek yapımında İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna kadar yaygın bir biçimde kullanılmıştır. Fransa'da, kolay tutuşan bir madde olduğu için güvenlik nedeniyle yasaklanmıştır; bu yasaktan sonra yerini plastic almıştır. Avrupa'da selüloit bebek yapımında en büyük ad Almanya'da Rheinische Gummi und Celluloid Fabrik firmasıydı. Paçavra, eritilmiş karton, kauçuk gibi maddeler de bebek yapımında kullanılmıştı. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonar kullanılan malzeme aşağı yukarı yalnızca plastikti. Ayrıca yeni bir eğilim kendini gitgide Kabul ettiriyordu: Oyuncak bebek gerçek bebeğe benzemeliydi (Onur, 2002:46).

Küçük kızlar Amerika'da uzun süre Avrupa'dan gelen bebeklerle oynadılar. Daha sonra Amerika'da daha iyi bebekler yapılmaya başlandı. Görünüşü ve hissedilişi gerçek bebeğe benzer biçimde yapma teknikleri bulundu. İlk zamanlar, bu bebekler büyüklere aitti. Ancak 1800 senelerinden sonra, küçük çocukların oynacağı haline geldi (Toygar, 1987:95 (a)). 1823'ten itibaren ilk konuşan bebekler "Fransız Sanayi Sergisi"nde görülmeye başlıyor. İlk bebek patenti belgesini Maelzel 1824'te alıyor (Onur, 2002:47). Amerika'da ilk yapma bebek patentini ise 1858 yılında Ludwing Griener, aldı. Ancak fabrikalar yeterli sayıda bebek yapamadığı için, ev yapımı paçavra bebek çok popüler oldu.

1870 yılına kadar Amerika'da kız çocukları ciddi ve yetişkin tipte yapma bebeklerle oynadılar. Bunların pek azı gerçek çocuk görünüşündeydi. Daha sonra İngiltere'den gelen başları balmumundan yapılmış bebekler görülmeye başlandı. Bunu müteakip de gözü, başı, kolları, ayakları oynayan bebekler çıktı. Bu bebeklerin üzerinde sadece iç çamaşırları vardı. Bebeğe sahip olan kişi elbiseleri kendi hazırlardı. Zamanla fabrikasyon yapımı plastic bebekler geliştirildi. Avrupa'da özellikle iki bölgede, Hollanda ve Tirol'lerde çok ileri gelişmeler gösterdi.

Uzak Doğu bebeklerinin başları uzun süre Çin'de yapıldı. Ancak, yüzleri yuvarlak kırmızı ve şekil olarak pek de insana benzememekteydi. Boyu takriben 5 cm. olan bebek, ailede kız çocuğuna aitti. Bebeklerin elleri, ayakları porselen, deri ve tahta olabiliyordu. Uzak Doğu'da pek revaçta olan küçük ayak, bebeklere de uygulanıyordu, vücuda nispetle ayaklar son derece küçük çalışılıyordu. Parçalar halinde satılan baş, beden, kol ve bacaklar, alıcı tarafından evde monte ediliyordu (Toygar, 1987:95 (a)).

Japon bebekleri ahşap, kağıt veya çamurdan yapılıyor. Dingin bir ifade özelliği ve zengin renkler yaratmak için çeşitli renkler kullanılıyor. Ciddi bir beceri ve dikkat isteyen, çocuk oynacağı olmanın çok ötesinde, sanatsal değer taşıyan ve el sanatları arasında önemli bir yer tutan bir uğraş alanıdır.Bkz.res.1

Resim no:1 Kotoro. Şarkı Eşliğinde Oynanan Çocuk Oyunu Tasviri, 18. yüzyıl (Onay, 1996:128).

Gosho-Ningyo ve İmparator Sarayı bebekleri, küçük çocukların hatlarını tasvir ediyor. Ahşap bir temel üzerine kat kat sürülen ve istiridye kabuğu ile tutkaldan oluşan özel hamur, bebeğin formu tamamlandıktan sonra parlatılıyor. Sonra kaş, göz ve ağız detayları boyanıyor. Bkz.res.2

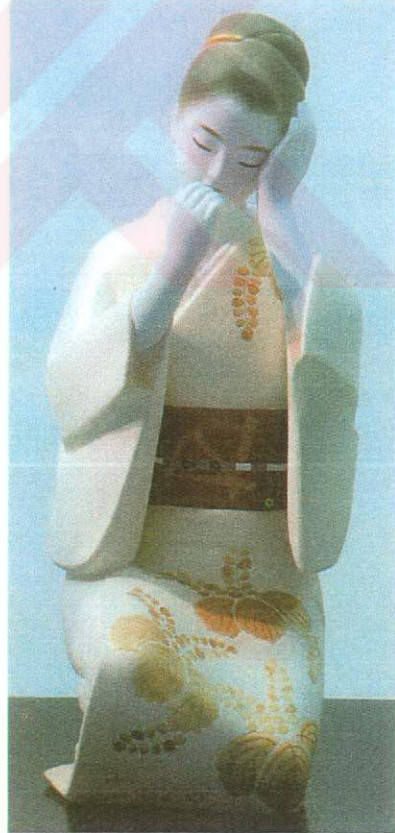
Örneğin, Kimekomi bebekleri tahtadan oyulduktan sonra “giydiriliyor”. Kostüm bebekleri, boyanmış ya da örülmüş kumaşlarla bezeniyor ve teşhir amaçlı. Japon bebeklerinin yapımına birden fazla kişi katkıda bulunuyor. Çamur bebeklerinin çoğu fırınlanmış çamurdan kalıba dökülür, daha sonra ya boyanıyor ya da istiridye tozu hamuruyla kaplanıyor (Onay, 1996:128).

Resim no:2 Haihai Ningyo. Emekleyen Bebek (Onay, 1996:128).

Resim no:3 Turna Desenli Gelinliği İçinde Bir Japon Gelini. (Onay, 1996:132).

Resim no: 4 Hakata / Kyu - Şu Bölgesine Özgü Giyisisiz Bir Bebek. (Onay, 1996:132).

Resim no:5 İmparator Jimnu'yu Betimleyen Bir Bebek (Onay, 1996:129).

Resim no:6 Sho-ki. Kötülüğü Korkutup Yoketme Gücüne Sahip Bir Bebek (Onay, 1996:129).

Yurdumuzda ise, uzun süre ev yapımı bebek kullanıldı. Evde artmış kumaş parçaları ve küçük dal parçalarıyla yapılan bebek, kız çocuklarının en büyük oyuncuğu oldu. Memleketimizde son yıllarda bebek üzerinde gelişmeler yapıldı ve fabrikasyon bebekler piyasaya çıktı (Toygar, 1987:95 (a)).

1. Dünyada Oyuncak ve Bebek Müzeleri

1.a. Almanya

Almanya'da ki Nuremberg Oyuncak Müzesinin bulunduğu bina 1600'lerde yapılmış, 1880'de içinde bir oyuncakçı dükkanı açılmış, 1961'de Nuremberg kenti binayı müze olarak kullanmak üzere satın almış, uzun tartışmalardan sonra oyuncak müzesi düşüncesi ağırlık kazanmış, 1966'da kurulan müze 1971'de halka açılmış. 1984'e kadar müzeyi 2 milyon kişi gezmiş.

Müzenin bebek koleksiyonundan bazı örnekler:

Art Nouveau döneminin tipik bir yüksek tekerlekli bebek arabası; gerçek saçlı, kadife giysili, sırlanmamış porselen başlı bebek, 1905 tarihli.

“Parisli Küçük Max”,1880 dolaylarında yapılmış, başı balmumu karışımı bir maddeden, gözleri camdan, kolları kemikten.

Biedermeier döneminden kalma bir bebek, balmumundan başı Napoléon döneminin modası olan “rüzgarlı “saç stiliyle boyanmış.

19. yüzyıl ortalarının çini başlı bebeği, o sıralarda moda olan bir floransa hasır şapka taşıyor.

1900'dan kalma Wagner bereli bir bebek, sallanan sandalyede oturuyor; yanında, başı mumlu kağıt hamurundan, zarif giyisili bir başka bebek, hareket ettirilebiliyor.

1840-50 arasında yapılmış, kol ve bacakları ağaçtan, gövdesi kilden, başı çiniden bir bebek.

19. yüzyıl sonlarının, saçları örülü, İsveç ulusal giysisi giymiş, sırtında odun yığını taşıyan sıralanmamış porselenden bir başka bebek. Romanya giysili, balmumu başlı bir bebek daha, 1893 tarihli.

Kolombiya'dan, Peru'dan, Çin'den, Japonya'dan, Hindistan'dan, Moritanya'dan egzotik bebekler.(Onur, 2002:52)

1.b. İngiltere

İngiltere oyuncak sanayiinin doğduğu yer olmakla birlikte pek çok oyuncak müzesi barındıran bir ülke. Londra'daki iki büyük oyuncak müzesinden biri The London Toy and Model Museum adını taşımakta ve kendi türünde dünyanın en gelişmiş müzesi olduğunu ileri sürmektedir. Halka ilk kez 1982'de açılan Londra Oyuncak ve model müzesi 1984'te bitişindeki binayı da alarak genişletiliyor. İlk bina 1860'tan kalma bir yapıdır. Müzenin sürekli parçaları kurucularının (Allen Levy, Narisa Chakrabongse, David Presslend) özel koleksiyonlarına dayanmaktadır. Müzede bebekler ve bebek evleri de sergilenmektedir. Bebekler tarihlerine, malzemelerine (balmumu tahta, deri, keçe) göre sınıflandırılmıştır.

İngiltere'nin çeşitli kentlerine dağılmış sayısız oyuncak müzesinden biri de Brading'teki Liliput Antik Bebek ve Oyuncak Müzesi (The Lilliput Antique Doll and Toy Museum) Munday ailesinin 1960'ta başlattığı özel bebek koleksiyonundan oluşan müze 1974'te açılmış. Müzedeki binden fazla ve çoğu az bulunur türden bebekler İngiltere'deki en önemli koleksiyon olarak tanınıyor. Son yıllarda müzeye bebek evleri ve diğer oyuncaklar da katılmış

Müzedeki bazı önemli bebekler şunlar:

Bir "Kraliçe Anne Bebeği".1725 tariini taşıyor, yaklaşık ikiyüz elli yıldır bebeği elinde tutan aileden sağlanmış. Kraliçe 1714'te öldüğüne göre bebeğin daha sonra yapıldığı tahmin ediliyor. Tahtadan başı ve gövdesi tek parça olarak tornada çekilmiş,

kol ve bacaklar eklenmiş. Gövdenin görünen bölümleri alçıtaşı ve emaye ile işlenmiş. Saçları gerçek saç, giysisi de özgün.

Bir “Prenses Caroline Bebeği”. 1790 tarihini taşıyan bu güzel balmumu bebeğin ilginç bir öyküsü de var.

1830 tarihli tahtadan yapılmış bir işportacı bebek. Bu, tipik bir İngiliz bebeği ve bir sokak satıcısını temsil ediyor. Tezgahında takılar, iğneler, makaslar, düğmeler, gerdanlıklar vb. var. Müzede bulunan bazı bebekler 1820’de tavuk derisinden yapılmış. Başka bir çift balmumu bebek ise Londralı ünlü balmumu bebek yapımcısı Madam Augusta Montanori tarafından 1860-1870 arasında üretilmiş. Montanori bebekleri, hafifçe aşağıya dönük ağızları, mavi ya da kahverengi cam gözleri ve sahici saçlarıyla tanınıyordu. Bu bebekler çok kaliteli, ancak zengin çocuklarının sahip olabileceği derecede pahalıydı.

1885 tarihli bir Steiner bebeği. Fransa’da Jules Steiner 1855-1900 tarihleri arasında bebekler yapıyordu. Başları seramikten olan bebeğin menekşe renginde camdan gözleri var.

Almanya’da 1885’de yapılmış bir Knecht Ruprecht bebeği. Kraliçe Victoria tarafından bir Noel partisinde küçük bir kıza armağan edilmiş, o da doksan üç yaşına geldiğinde bebeği müzeye devretmiş.

1862 tarihli bir Steiner bebeği daha. Yürüyor, kollarını oynatıyor, başını çeviriyor ve “anne” diyor.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Alman firması Armand Marseille tarafından yapılmış üç bebek. Armand Marseille bebek yapımına 1865 dolaylarında başlamış. Bir başka Alman firması olan Kammer ve Reinhardt’ın 1909-1910 arasında yaptığı bir dizi bebek, her birinin özel adı var.

Kral Edward döneminde Alman firması Simon ve Halbig tarafından yapılmış renkli bir porselen bebek. Bir Alman firması tarafından 1804'ten itibaren yapılmış Uzakdoğu bebekleri.

1910-1930 arasında Berlin'de Bayan Kathe Kruse tarafından yapılmış bebekler. İtalya'da 1920-1930 arasında bebek yapan Bayan Lenci'nin bebekleri.(Niemann, 1992:59)

1.c. Fransa

Fransa'nın Poissy kentindeki Oyuncak müzesi, 14. yüzyıldan kalma bir binada 1976'da açılmış. Müzenin üç katında 19. ve 20. yüzyılın oyuncakları ve oyunları sergilenmektedir.

Müzedeki bebeklerden bazı örnekler: 1880 tarihli bir Jumeau bebeği, Deri ve tahtadan yapılmış 1830 ve 1840 tarihli iki bebek. 1860 tarihli bir Rohmer bebeği, başı çiniden, gövdesi deriden. 1920'de Amerika'da yapılmış bir Schmitt bebeği.1930-1980 arasında yapılmış selüloit ve plastik bebekler. 1850-1880 arasında yapılmış dinsel nitelikli Japon bebekleri.1880 tarihli bir Bru bebeği, gövde tahtadan, giysisi Japon uslü.

Paris'teki İnsan Müzesi'nde bulunan bebek koleksiyonu dünyaca ünlü. Bu etnoğrafya müzesinde dünyanın her yerinden toplanmış folklorik bebekler sergilenmektedir. Hem ulusal hem bölgesel özellikleri yansıtan bu bebekler ülkelerinin kültür elçisi olarak müzede yerini almaktadır. Türkiye'den beş Konya, bir Kayseri bebeği bulunuyor müzede

Resim no:7 1880 Fransız yapımı, biri büyük, diğeri küçük bir çift “manken” bebek. Yüzleri taştan, vücutları balmumundan yapılmış. Diğeri ise 1875 yılı Alman yapımı. Malzemesi kağıt (Çiftkaplan Şen, 1998:64).

1.d. Hollanda

Hollanda Deventer'deki Teneke ve Oyuncak Müzesi kent merkezinde 15. yüzyıldan kalma iki binaya yerleşmiştir. Müzenin üç ilginç koleksiyonu var. İlki, bebekler, minyatür takımlar, oyunlar, Çin fenerleri, bebek evleri gibi oyuncakları içeren koleksiyondur.

1.e. Amerika

Amerika'daki oyuncak müzeleri içinde hem “Amerikan usulü” denebilecekler var, hemde Avrupa'daki gibileri.

Büyüleyici Dünya Bebekleri Müzesi, dünyanın her yerine iş yolculukları yapan Güney Dakotalı işadamı Sheldon F.Reese tarafından kurulmuş.Reese, 1937'den başlayarak önce kız kardeşi sonra kendisi için yerel ya da etnik bebekler satın almaya başlar.1977'lerin başlarında ilgi alanına antik bebekleri de katar. Koleksiyon iyice büyüyüp eve sığmaz olunca bir müze kurmaya karar verir. Ortaçağ kalesi biçiminde inşa edilen müze binası 1982'de halka açılır. Amerika'daki ilk bebek koleksiyoncularından biri olarak 1930'da Güney Dakota'da bir bebek müzesi açmış olan Mabel Gurney'in koleksiyonu da daha sonra müzeye katılır. Müzede 40007den fazla bebek yaklaşık 400 sahne içinde sergilenmektedir.

Barbie bebekleri ailesinde 1959'dan bu yana 450 milyondan fazla bebek üretilmiştir. Amerikalı Grace Storey Putham 1920'de ünlü bebeğini yarattı, böylece “çocuk bebek”e ilgiyi başlattı. Amerika'da ilk patentli bebek Greiner tarafından 18007lerin ortalarında kağıt hamurundan yapılmıştı. Birinci Dünya Savaşı'na kadar Amerika'da çok az bebek yapıldı.1910-21 arasında New Jersey'de Fulper Pottery firmasının yaptığı Fulper bebekleri bugün ender bulunur koleksiyon parçalarıdır. İlk “Shirley Temple” bebeği 1934'te yapıldı.

Müzede bebek yapımında kullanılan malzemelerin gelişimi de izlenebiliyor. Müzede yaklaşık elli çeşit malzemededen yapılmış bebek bulunmaktadır: Porselen, çini, tahta, kumaş, kağıt, mısır kabuğu, kuru meyve ve sebze, fındık, teneke, pirinç madeni, alüminyum, çelik, selüloit, deri, kauçuk, sünger, kil, vinil, plastik, balmumu, tuz, taş, deniz kabuğu, vb. Balmumu bebekleri hasardan korumak ve daha kalıcı kılmak için muma kağıt hamuru karıştırılıyordu. Selüloit 19. yüzyılın başlarında bulundu ve plastik sanayiinin de başlangıcı oldu. Yaklaşık altmış yıl boyunca bebekler selüloitten yapıldı. Selüloit bebek yapımı 1930'larda sona erdi. Porselen başlı bebeklerin çoğu firma ya da ülke adı taşımaz, ama çoğunun Almanya'da yapıldığı bilinir.” Bisk” ya da “bisküit”

sırlanmamış porselendir ve mattır;Çini ise sırlanmış porselendir ve cilalıdır. Bisk başlı bebkler içinde ağız kapalı olanlar, ağız açık ve dişli olanlardan daha fazla aranır ve daha pahalıdır. Çini başlı bebkler içinde ağız açık olanlar son derece az bulunur. Ve koleksiyoncularca çok aranır.

Bir başka Amerikan müzesi ise Washington Bebek Evi ve Oyuncak Müzesi. Bebek evi tarihçisi Flora Gill Jacobs tarafından 1975'te kurulmuş. Müzede çoğu Victoria dönemine ait bebek evleri ve oyuncaklar bulunmaktadır.Bayan Jacops bebek evlerini 1945'te toplamaya ve incelemeye başladığı için müze özellikle bebek evleri ve ilgili yapılar (dükkan,ahır, okul) açısından zengin.

New York Kent Müzesi Oyuncak Koleksiyonu adı mutlaka anılması gerekenlerden biri. Bebek evleri ve aksesuarları, binden fazla bebek ve onların giysileri; basılı ve el yapımı kağıt bebkler ve oyuncaklar. Oyunlar ve yap-bozlar.

New York'un önde gelen ailelerinin katkılarının başında, kuşaktan kuşağa aktarılan, en eskisi 1769, en yenisi 1895 tarihli bebek evleri geliyor. Diğer aile oyuncakları içinde, 18. yüzyılın oyma tahta bebkleri, Rockefeller'in yeğeni Emma'nın bebkleri, Matthew Clarkson'un oyma tahta atları var.Kreasyonları'nın 1940-1984 örnekleri, Samuel Gold'un topladığı optik oyuncaklar, Laura Starr'ın etnik bebkler grubu yer almaktadır.(The Lilliput Antique Doll and Toy Museum,1983:23)

1.f. Japonya

Japonya'da oyuncak müzesinden çok, çocuklara yönelik müzesi Japonya Oyuncak Müzesi adını taşıyor. Bu özel müze Shigeyoshi Inoue'nin kişisel girişimiyle 1974'te kurulmuş. 1963'te yirmidört yaşındayken Japon Halk Oyuncakları adlı kitaptan çok etkilenen Inoue müze çalışmalarına başlamış; önce "Inoue Halk Oyuncakları Müzesi" adını verdiği kuruluş 1984'te Japonya Oyuncak Müzesi adını almış.

Müzede Japon Kağıt Halk Oyuncakları: Kağıt hamurundan yapılan bu oyuncakların içinde cambazlar, kaplanlar, bebkler, maskeler vb. vardır.

Japon Kil Halk Oyuncakları: Kilden yapılan oyuncakların çoğu kil bebeklerdir. Höyüklerde bulunan figürinler bu kil bebeklerin başlangıcının çok eski olduğunu gösteriyorsa da, Japonya'nın her yerine yayılması Edo döneminden sonradır. Bu kil bebekler kale kentlerindeki kiremit ustaları tarafından yapılıyordu, çünkü malzeme her yerde kolayca bulunuyordu. Üretilen bebeklerin çoğu mart ayındaki "kızlar Festivali"nde sergileniyordu.

Japon Halk Bebekleri: Bunlar Japonya'nın birçok yerinde, tahtadan, kağıt hamurundan ve kilden yapılan çok çeşitli bebeklerdir.

Dünyadan Bebekler: Çeşitli malzemelerden yapılmış bu bebekler dünyanın her yerinden gelmekte ve ait olduğu bölgenin geleneklerini, folklorunu yansıtmaktadır.

Resim no: 8 Musee De L'HOMME'de, bir Japon bebeğin yapım aşamaları sergilenmektedir. (Musee De L'HOMME, 1983).

1.g. Rusya

Eski Sovyetler Birliği'ndeki oyuncak müzesi "Sovyetler Birliği Eğitim Bilimleri Akademisi"ne bağlı, adı da Sanat Eğitimi Oyuncak Müzesi.

Müzenin “Sovyet Oyuncakları” koleksiyonundan birkaç örnek: 1920 Moskova yapımı bebekler. Kumaş, kaba pamuk, işlemeli.

1947-48 yapımı bebekler. (M. Bartram yarattığı). Kağıt hamuru, pamuklu giysi. Süsleme.

Kız çocukların başta gelen oyuncaklarının bebekler olması ve müzedeki 18. ve 20. yüzyıl Rus ve Avrupa koleksiyonunda bebeklerin önemli bir yer tutması şaşırtıcı değildir. 19. yüzyıl ile 20. yüzyıl arasında Alman, Fransız, Rus, yapımı porselen başlı bebeklerin büyük bir tarihsel değeri vardır. Rusya’da Alman Steif firmasının bebekleri çok satılıyordu. Bebeklerin mobilyalı ve kapkacaklı evleri de vardır (Onur,2002:51).

1.h. İsviçre

İsviçre’deki Davos’ta bulunan “Porselen Bebek Müzesi”, Angela Prader’in özel koleksiyonunu sergilemekte. Müzedeki eserler Porselen Bebek ağırlıklı. Ama o dönemlere ait sıradan çalışmaları değil, çok özel bebekleri kapsıyor. Bebeklerin yapımı kadar, giysileri de çeşitli özellikler taşımakta. Ve bir tamamlayıcı olmanın ötesine çıkıp, neredeyse bebekler kadar önemliler.

Bebek yapımında porselenden sonra gelen en önemli materyal “bisküit porselen”. Yani, pişmiş toprak. Bizi şaşırtan bir başka madde de, “kağıt”. Kağıttan yapılmış bebek sayısı azımsanmayacak kadar çok. Ama kağıttan yapılmış bir bebeğe baktığımızda, kağıt olduğunu anlamak oldukça güç. Kağıdın hamur haline getirilmesiyle yapılan bebeklerin görüntüleri, porselen bebeklerden pek de farklı değil

Kafa kısmının yapımında, porselen, pişmiş toprak, kağıt, balmumu gibi maddeler kullanılmış bebeklerin çoğunun gövdesi başka bir materyalden yapılıyor. Bu madde “tahta”. Tahta, ustasının elinden, bebeklerin kolu, bacağı, gövdesi oluveriyor.

Kağıt bebekler, bez bebekler, tahta oyuncaklar çocuklara hitap ederken, porselen bebekler süs eşyası olarak sergilenmek üzere yapılmış. Özellikle modacıları, mankenleri, soyluları, saraylıları tasvir eden porselen bebeklerin giysilerinde de ipek, kadife gibi değerli kumaşlar, sırmalar, danteller, simler büyük bir itina ve incelik kullanılmış. Bebeklerin üzerlerinde, şapkalarından, mendillerine, kolyelerinden çantalarına, şemsiyelerinden, şallarına dek her türlü ayrıntıya rastlamak mümkün. Bir kız çocuğunu tasvir eden bebeklerin kucaklarında oyuncakları bile unutulmamış. Artık ayrıntıların yalnızca küçük bir nokta olarak kaldığı günümüzden geçmişe baktığımızda, her esere aslında ayrıntıların değer kattığını daha net görebiliyoruz (Çiftkaplan Şen, 1998:64).

1.1.Türkiye

Ülkemizde 20 Nisan 1920'de Ankara'da açılan Eğitim Bilimleri Fakültesi Oyuncak Müzesi'nin temel işlevi ise müze müdürü Prof. Dr. Bekir Onur'un belirttiği gibi, hızlı toplumsal değişim içinde kaybolmakta olan oyuncakları korumak, oyuncak aracılığıyla sanayi, kültür ve eğitim tarihi konusunda araştırma yapmak.

Müzedeki oyuncaklar beş ana kategoride toplanmış. İlki, halk tarafından üretilen ve herkesin çocukluğunda yer almış geleneksel oyuncaklar. Daha çok oyuna bağlı, yerel özellikler taşıyan, evde yapılabilen bebek, uçurtma, sapan, çember gibi nesnelere. El yapımı bebekler, pişmiş topraktan kumbaralar, hayvan figürleri, düdüklü testilerde bu türe giriyor.

İkinci kategori fabrikasyon oyuncaklar. Bunlar da yapıldıkları malzemelere göre kendi içlerinde gruplara ayrılmış. Tahta oyuncaklar, ülkemizin en eski oyuncak türlerinden biri. Araba, yürüteç, topaç gibi bazı oyuncaklar bu türün başlangıcını oluşturuyor. 1938'de yapılan ilk fabrikasyon Türk oyuncakları grubu. Batı'da artık hiç yapılmayan; ancak ülkemizde hala üretilen teneke oyuncaklar arasında ise araba, tren, uçak, kamyon, mutfak eşyası, kurşun askerler ve çeşitli hayvanlar çarpıyor göze.

Günümüzde oyuncağın ülkemizdeki en yaygın türü olan plastic oyuncaklar da çok zengin malzemeyle izleyicilerin dikkatine sunuluyor.

Bu bölümden sonra sıra, üçüncü kategori olan yabancı oyuncaklara geliyor. Kişisel ya da ticari amaçlarla yurtdışından getirilmiş olan bu oyuncaklar arasında, 1890 yılına tarihlenen ve müzenin en eski parçaları olan oyuncaklara rastlamak ve böylesine korunmuş olduğunu görmek, insanı gerçekten heyecanlandırıyor.

Antik oyuncaklar ise dördüncü kategoriye oluşturuyor. Müzede ülkemizin birçok arkeoloji müzesinde sergilenen Antikçağ'dan kalma oyuncakların fotoğraflarının çekilmesi, kalıplarının çıkarılması yeniden üretilmesi çalışmaları sürüyor.

Son kategori ise çağımıza ait oyuncaklar (Akın, 2002:84).

B. TÜRKİYE'DE YAPMA BEBEK

Yapma bebekleri ritüel bir olgu olarak eski Türk dini Şamanizm'de görmekteyiz. Rahmetli Prof. CAFEROĞLU Anadolu'nun bazı yörelerinde yapma bebeklere ad olarak verilen dodu, gade kelimelerinin Şamanizm'den bugüne intikal ettiğini açıklar. Ona göre:

“Şaman telakkisince ölen herhangi bir kızın ruhu mutlaka bir bebeğe tehavvül eder ve onun vasfında yaşar. Bundan dolayı küçük yaşta ölen kızların çehre çizgileri, onu yaşatacak olan bebeğin hatlarında tasvir edilmeğe çalışılır. Kız bebek onu yapan ailenin maddi vaziyetine göre giydirilir. Muhtelif kürklere sarılır. Kız Tangara adını taşıyan bu bebek Yakut'lar tarafından çadırlarının içine asılır ve dua ile birçok kurbanlar sunulur. Ağzına da yağ sürülür. Kız Tangara'sı Yakutlara oturma mahalli seçmekte yardım eder. Onları felaketten korur. Şaman din hayatında nazım rol oynayan kudu ruhu ile ölen kızların hayatını yaşayan Kız Tangara bebeği haddi zatında birbirini tamamlayan aynı dini itikadin mümessilidirler. Bunların ikiside müşterek bir menşeden gelip şaman dinine intisap eden Türklerin cinsine ve hayat tarzlarına göre ikiye ayrılmış

tesirini bırakmaktadır. Halbuki kudu, Yakutlardaki Kiz Tangarası bebeğinin aynı olduğu gibi, gelin şeklini alan Azerbaycan kodu, godu, dodu'sunun ve Anadolu gode gade'sinin tam bir kopyasıdır. Yalnız zaman ve coğrafi uzaklık, tabiatıyla, bu Şamanizm dini bakiyesini Azerbaycan'da ve Anadolu'da bazı farklarla yaşatmaya mecbur olmuştur. Birincide güneş, ikincide ise yağmur davetine mahsus bir alamet yakut ilah ruhumuzu olmuştur.”

Şamanizim konusunda ciddi çalışmalarıyla tanıdığımız rahmetli Prof. Abdulkadir İNAN yapma bebeklerle ilgili şu bilgileri vermektedir:

“.....Altaylı'larda Töz-Tös, Yakut'larda Tangara, Uranka'larda Eren, Moğal-Buret'lerde Ongon denilen put'lar-fetişler vardı. Bunlar keçeden, paçavradan, kayın ağacı kabuğundan yapılırlar. Çocukların yaptıkları bebeklere benzerler...Bu koruyucu ruhlar tabiattaki bütün olayları idare ederler.”

Türk kültürünün tarihi kaynakları bu açıdan tarandığında yapma bebeklerle ilgili başka belge ve bilgilerin bulunacağı ortadadır (Toygar, 1987:95 (a)).

1. Türk Folklorunda Yapma Bebek

Ülkemizde yapma bebekler oyuncak, kukla ve ritüel fonksiyonlarıyla yaygın bir alanda yaşamaktadır. Şehir ve kasabalarımızda genel olarak 'Bebek' olarak bilinse de, Anadolu köy ve kasabalarında'gelin' 'güççe' 'korçak' veya 'kurçak' adlarıyla tanınır. Halk kültürümüzde yapma bebeklerle ilgili çeşitli uygulamalara rastlamaktayız. Bunlardan tesbit edebildiklerimizi bu bölümde aktarmaya çalışacağız.

1.a. Doğum Olayı Çevresinde Yapma Bebek

Anadolu'nun bazı yerlerinde çocuğu olmayan kısır kadınlar için şu iki uygulamaya başvurulmaktadır.

Çocuğu olmasını arzu eden kadın bezden yapılmış bebeği sargı ile göbeği üzerine bağlar (Eskişehir). Burada görülen taklidi hareket ve bez bebeğin vücuda teması ile kısır kadın çocuk yapabilme imkanını elde edecektir.

Saimbeyli’de Mürsel Dede yatırında da çocuğu olmayan kadınlar bir yandan çocukları olması için adak adarken bir yandan da çaputlardan bir yapma bebek (kukla) yaparak kurdukları bir salıncakta sallarlar.

Bu uygulamanın bir başka biçimini Tokat’da görmekteyiz. Burada da mezarlıklara yapma bebekler konulmaktadır.

Hamile kadınların çocuklarının güzel olması için kucaklarına güzel yapma bebek almaları yakın yıllara kadar Ankara, Çankaya, Üreğil köyünde uygulanan bir pratikti.

1.b. Yağmur Duasında Yapma Bebek

Türkiye’de yağmur duası konusunda çok değerli bir araştırma yapan Prof. Dr. Orhan ACIPAYAMLI’nın derleme ve yorumlarında ülkemizde uzun zaman yağmur yağmayan yörelerde yağışı sağlamak amacıyla yapılan törenlerde yapma bebeklerin yaygın bir şekilde kullanıldığını görmekteyiz

Çeşitli yörelerimizde yağmur duası törenleri sırasında çocukların ellerinde taşıdıkları ve ‘gelin’, ‘gelin gok’, ‘çomça’veya ‘çömçe gelin’, kepçe gelin’, ‘çullu gelin’, ‘kepçe kadın’ adlarını verdikleri yapma bebekler bu konudaki folklorik birikimimizin zenginliğini gösterir tipik örneklerdir.

1.c.Türk Kuklası

Ülkemizde, yapma bebeklerin bir türü sayılabilecek örneği geleneksel seyirlik oyunlarımızdan kukla’da görmekteyiz.

Genellikle cansız bir figürün insan eliyle hareket ettirilerek oynatılması sanatı olan kukla, çeşitli kültürlerde olduğu gibi ülkemizde yaygındır.

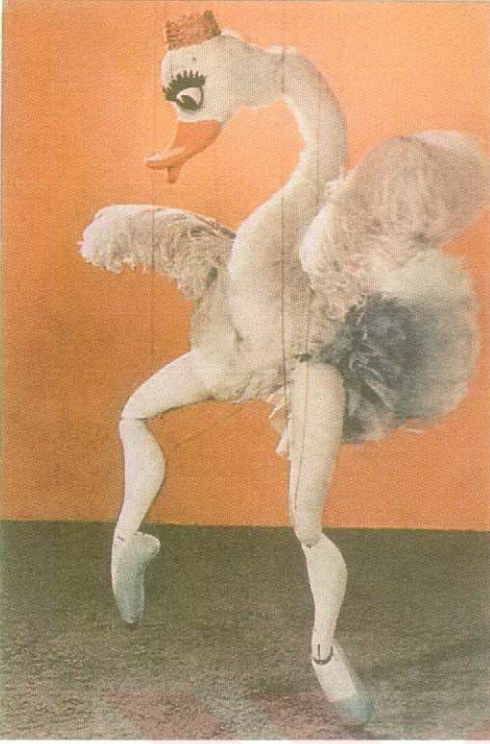
Kuklanın fiziki yapısı yapma bebetir. Baş ve eller çoğunlukla tahtadan veya tutkalla sertleştirilen kağıt hamurundan yapılmıştır. Kuklanın kıyafeti tiplerin özeliğini yansıtır biçimde hazırlanmaktadır (Toygar, 1987:98 (a)).

Denilebilir ki, kukla insanlıkla yaşittir. Ancak bütün sanatlarda olduğu gibi, oyun ve sanat olmadan önce büyüsel işlevleri vardı. Nitekim Orta Asya'daki Türkler ve Moğollar arasında kugurcak, korçak, ongon, tuba, tangara, eren, emeget gibi adlar altında yapılan kuklalar, ataların ruhlarını öteki dünyada rahatlatmak için, hastalıkları ve özellikle sıtmayı iyi etmek, ayrıca ataların ruhlarına tapınım ve saygı için ve benzeri büyüsel işlemler için kullanılıyordu. Nitekim bugün Anadolu'da, köylerde yağmur yağdırmak için çömçe gelin, çaput adam, kepçecik, kepçe kadın, Bodi Bostan vb. adlar altında kuklalar yapıp oynatılıyor (And, 1996:5).

Türkiye'ye Batı kuklasının girişi ise XVIII. Yüzyıldadır ve üç türde yaygın bir eğlence aracı olmuştur. Bunlardan "iskemle kuklası"; sokaklarda oynatılan, göğüslerinden yatay olarak geçmiş iplerin çekilerek müzik eşliğinde dans ettirilmesi şeklindeki kukla çeşididir. Eski İstanbul yaşamı ile ilgili yazılarıyla tanınan edebiyatçı Ahmet Rasim kuklayı uygulama yaygınlığından dolayı alafanga kukla (ipli kukla), ve alaturka kukla (el kuklası) olarak nitelendirmiştir.

1.d. İpli Kuklalar

Hareket ettirmek için arkalarından bağlanan ipler kullanılır. Bu tür kuklanın istanbul'da tanıtımı ve yaygınlaşması bir İngiliz olan kuklacı Thomas Holden tarafından sağlanmıştır. Bkz.res.9,10.

Resim no:9 Amerikalı Kuklacı Bill Baird'in Madam Swanova isimli ipli kuklası(And, 1996:14).

Resim no:10 İpli Bir Hint Kuklası Örneği(And, 1996:9).

1.e. El Kuklaları

Giysiden içeri sokulan elin işaret parmağıyla başı, baş ve orta parmakla kolları hareket ettirmesi ile oynatılmaktadır. Bu kuklaların gövdeleri bezden, kol ve başları tahta ya da mukavvadan oluşturulmuştur. El kuklaları ipli kuklaya göre, daha ucuz ve kullanımının basitliğinden dolayı daha fazla tercih edilmiştir (Collection, 2003:71).Bkz.res.11.

Resim no:11 Endonezya El Kuklaları ve Kukla Sanatçısı(And, 1996:8).

Bunların yanı sıra resimleriyle bildiğimiz, tanıdığımız iki kukla türü daha vardır. Bu türlerin birincisi bir araba içinde oynatılmaktadır. Oynatanlar arabanın dibine gizlenmişler, oldukça büyük boyda ve köçek biçiminde giyinmiş olan bu kuklaları sopalarla alttan oynatmaktadırlar. Günümüzde sopalı kukla denilen bu kuklaya "araba kuklası" da denebilir.

Birde dev kuklalar vardır. Bunlar, içine bir insan girerek oynatılan kuklalardır. Boyları çok büyüktür, çoğu iki başlı olur (And, 1977:24).

1.d. Bostan Korkulukları

Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yaz aylarında olgunlaşan tarım ürünlerini tarla ve bahçelerde zararlı kuşlardan, yaramaz çocuklardan korumak için yapma bebek tekniğiyle bostan korkulukları dikilmektedir.

Bostan korkulukları tarla ve bahçelerin çok uzaktan görülebilecek hakim noktalarına ağaçtan haç biçiminde bir iskeletin dikilmesi esasına dayanır. Bu iskeletin baş kısmı kabaktan olup, göz burun ve ağızı boya veren bitkilerle boyanır. Başa eski bir kasket, fötr şapka geçirilir. Korkuluğun vücudu ise zararlı kuş ve hırsızları korkutmak için eski püskü, abartmalı bir kıyafetle örülür. Bazende ses çıkararak zararlı hayvanları ürkütmek için korkuluğun üzerine ip gerilerek zil takılır. Bağ bahçe ve bostanları nazardan korumak için mundar hayvan başlarından korkuluk yapılır.(At, eşek vb.) Buna ‘nazar korkuluğu’adı verilir. Özellikle korkunç bir yapma adam yaratmak köy çocukları arasında yarışma konusu olmaktadır (Üreğil/ANKARA).

1.e. Düğünlerde Yapma Bebek

Son yıllarda özellikle şehirlerimizde yapılan düğün törenlerinde gelin ve damadı taşıyacak gelin arabasının ön kısmına çiçek ve kordelalarla yapılan süslemeler arasına yapma bebekler de konulmaktadır.

Üremenin, masumiyetin, yeni evlilerin kısa zamanda sağlıklı çocukları olması dileği olarak yorumladığımız bu bebeklerin çoğunluğu gelin kıyafeti ile giydirilmektedir. Bunlar, el sanatı tekniğinden çok, çarşıdan hazır olarak alınmış, plastik bebeklerden oluşmaktadır.

1.f. Kardan Adam

Ülkemizin kışları sertçe geçen, kar yağışlı bölgelerinde rastladığımız yapma bebek şekli de ‘Kardan Adam’ dır , çocukların ortaklaşa yaptıkları kardan adamlar başlarına giydikleri, şapka, kömürden yapılmış kaş ve gözler, havuçtan burunları ve boyunlarına atkı olarak bağlanan bezlerle güneş eritinceye veya çocuklar bozana kadar ömürleri olan, oyuncak fonksiyonuna sahip yapma bebeklerdir.

1.g. Oyuncak Olarak Yapma Bebek

Yapma bebekler ÷lkemizde ve büt÷n dñnyada kız çocukları arasında yaygın olarak kullanılan temel oyuncaklardır.

Anadolu'da kız çocuklarca daha çok 'gelin' olarak adlandırılan yapma bebekleri köy ve kasabalarda kız çocukları ya doğrudan kendileri yapar; ya da büyükleri tarafından hazırlanan bebeklerle 'gelincilik' oynarlar. Şehirlerde ise hazır bebekler oyuncakçı dükkanlarının en seçkin eşyalarını oluştururlar.

Yapma bebekler, kız çocuklar için bir eğlence vasıtası olmakla beraber; geleceğin anneleri olacak çocukları dikişe, nakışa ve çocuk büyötmeye hazırlayıcı temel fonksiyonlara da sahiptir (Toygar, 1987:101 (b)).

Geleneksel bebeklerin yapımındaki esas amaç bir tereftan çocukların oyuncak bebek ihtiyacını karşılamak, diğler taraftan hazırlayanın becerisini, yaratıcılığını ve sanat zevkini ortaya koymaktır.

Geleneksel bebeğin yapımı süresince anne çocuk arasında çok güzel bir iletişim kurulur ve çoğu kez evdeki artık malzemeler değer bulur (Koçak, 1997:139).

Prof. Dr. Bekir Onur, 2002 yılında yayımladığı "Oyuncaklı Dünya" adlı kitabında, Anadolu'da, yapıldığı malzemelere göre oyuncak bebekleri şöyle sınıflamıştır;

Bez bebek, çaput bebek, çöp bebek, değnek bebek,, çatal bebek, ot bebek, ip bebek, örgü bebek, mısır bebek, kabak bebek, yumurta bebek, para bebek, taş bebek, top bebek, kukla bebek, gelin bebek (Onur, 2002:21).

D. KULLANILAN MALZEMESİNE GÖRE YAPMA BEBEK ÇEŞİTLERİ

İncelenen kaynaklarda görülmüştür ki yapma bebek geçmişte ve günümüzde, metal, kemik, ahşap, taş, toprak, cam, plastik, balmumu, kumaş parçaları, bitki sapları, mısır kapçığı vb. gibi maddelerden yapılagelmektedir. Saydığımız bu malzemeler yalnız başına kullanılabildiği gibi ikisi ya da birkaçı birlikte de kullanılabilmektedir. Yapılan bu bebekler göz önünde tutularak malzemenin bu örneklerle sınırlı kalınabileceğinin düşünülmesinin yanlış olacağı kanısındayım. Bebeklerin yapılacağı malzeme verileceği şekil, uygulanacak kompozisyon ya da kullanım amacı insanın hayal gücüne bırakılmalıdır.

İnsanın sürekli kendini bir ilerleme ihtiyacında hissetmesi gün geçtikçe yeni buluşlar ortaya konulmasını ve yeni tekniklerin geliştirilmesini sağlamaktadır. Günümüzde de sanatçılar kendi alanlarında özgün çalışmalar yapıp farklı malzeme ve teknikler ortaya koymaktadırlar. Yapma Bebekçilik de bu alanda gelişmeye elverişli bir alandır.

Kullanılan her malzemenin yumuşaklık, sertlik, elastikiyet, renk, doku gibi özellikleri bebeğin yapılışında, bize birtakım zorluklar çıkarabilir veya kolaylıklar sağlayabilir. Ayrıca kolay elde edilebilmesi de o malzemenin daha çok kullanılmasını, buna paralel olarak kendine özgü yapım tekniklerinin gelişmesini sağlar.

1. Ağaç Bebekler

0,15-0,30 metre boyunda çeşitli ağaç dallarından kesilen, gövde ve bacak iskeletini teşkil eden ağaca; kol yerine ufki bir çubuk bağlanarak bezlerle sarılır. Tepesine de üzeri beyaz bezle kaplı ve siyah ipliklerle göz, kaş, burun, ağız işlenmiş küçük bir yuvarlak, baş olarak takıldıktan sonar mahalli giyime göre giydirilir.

Resim no:12 35 cm boyunda, Afganistan ağaç bebek örneği. (Musee De L'HOMME, 1983).

Resim no:13 56 cm boyunda, doğu Comores Adaları ağaç bebek örneği. (Musee De L'HOMME, 1983).

2. Mısır Koçanından Yapılan Bebekler

Aynı stilde olmakla beraber, gövde kısmını mısır koçanı teşkil eder. Bacak ve kolları koçana bağlanan çubuklardan meydana gelir. Baş, pamuk doldurularak bezden yapılır. Göz, kaş, ağız, ve burun ya dikişle, ya da kalemle boyanarak yapılır. Bkz. Res.14.

Resim no:14 Mısır Kabuğundan Yapılan Bebek Örnekleri.

3. Bez Bebekler

Kollar, bacaklar ve gövde, ayrı ayrı hazırlanan bez yastıkcıkların birbirine dikilmesiyle meydana getirilir. Baş büyükçe olan gövde parçasının üst kısmı bir iple boğulmak suretiyle; gözü ya boncuktan ya da diğerlerinden olduğu gibi iplikle veya boya ile yapılır.

4. Tebeşir Bebekler

Tebeşir kayası bulunan yerlerde az olmakla beraber tebeşirden, büyüklü küçüklü bebekler yapılmaktadır. Fakat bu cins bebekler o kadar yaygın değildir.

Her dört şekilde oluşturulan bebeklerin saçları umumiyetle insan saçı, yün veya mısır püskülünden yapılır. Yanaklar göz boylarıyla veya renk veren nebatlarla boyanarak süslenir. Kemik ve çeşitli hayvan kabuklarından ve boncuklardan kolye, bilezik yapılarak bebeklere takılar oluşturulur (Toygar, 1987:98 (a)).

5. Örgü Bebekler

Örgü bebeğin iki farklı yapım tekniği vardır.

5. a. Kıyafeti örülüp, bir beden üzerine giydirilen bebekler;

50 numara dantel ipliği ve 10 numara tığ ile bebek giyisileri örülür. Örgü bebek yapımında sık iğne örgü tekniği kullanılır.

Sık iğne: Zincir üzerine oluşturulan bu teknikte tığ zincirdeki ilmeklere batarak ve tığın ucuna iplik alarak çıkarılan ve tıgdaki ilmek içerisinden geçirilerek yapılan bir örgü çeşitidir.

Örülen bebek kıyafeti daha önceden tel ile hazırlanan, başı, saçları takılan bebek iskeletine giydirilir (Özdemir, 2003:94 (b)).Bkz.Res.15.

Resim no:15 Kıyafeti örülüp, bir beden üzerine giydirilen bebek örnekleri.

5. b. Tamamen örülerek yapılan bebekler

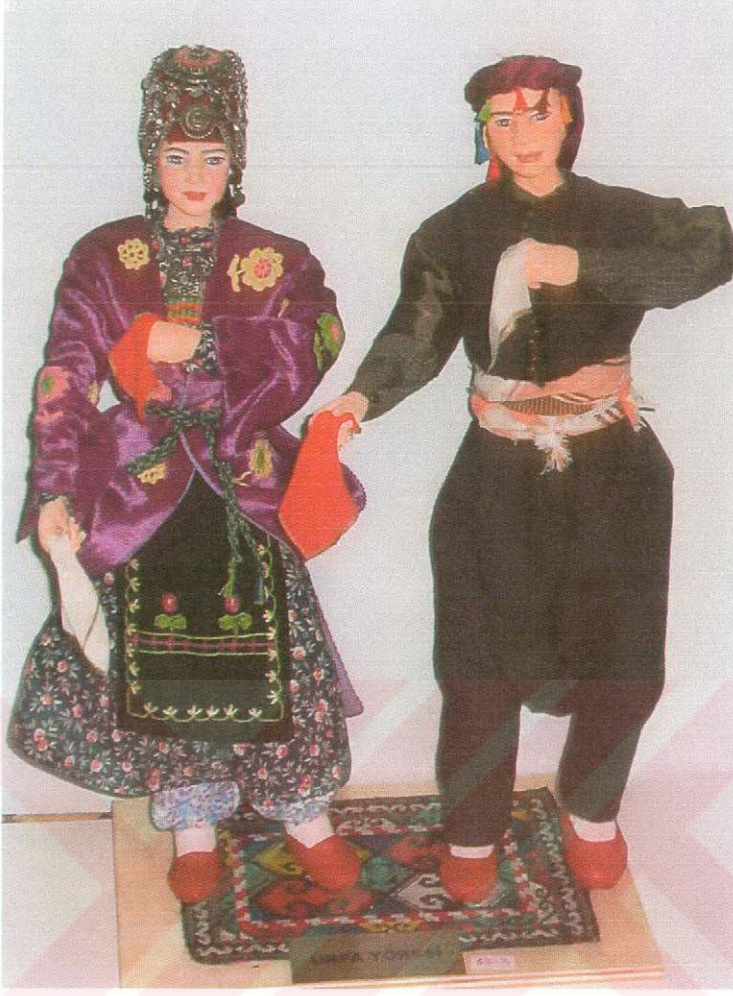
Tığ yada şiş ile, sık iğne tekniği uygulanarak, kollar,bacaklar, baş ve gövde örülerek hazırlanan parçaların birbirine dikilmesi ve sonra içinin pamuk yada farklı bir dolgu malzemesiyle doldurulmasıyla yapılan bebeklerdir.

6. Kitre Bebekler

Bayburt'un Kitre köyünün, adını aldığı kitre zamkı, eczacılıkta astragalus (leguminosae) adı verilen bitkilerin gövdelerinden ve dallarından elde edilmektedir.Kitre; geven bıçağı denilen bir bıçakla yapılan yarıktan öz ve öz ışınlarının musilaj hale geçerek yarıklardan dışarı çıkmaları sonucunda teşekkül eder. Bu zamk kuruduktan sonra el ile toplanır, bazen de dal ve gövdedeki yarıklardan yaralama yapılmadan kendiliğinden çıkar.

Bu zamk başta eczacılık ve boya sanayiisinde kullanıldığı gibi Türk sanatında da kağıt boyama, rölyef tarzındaki tabloların yapımında, maket, Kağıt boyama sanatı olan ebruculuk, bebek ve sembollerde ve ayrıca el dokumacılığında ipliklerin mukavemetinin artırılmasında da kullanılmaktadır (Nemlioğlu, 1993:28).

Kitre bebek, vücudu belli ölçülerde hazırlanmış tel iskelet ve doldurulmuş vücut parçalarından oluşan, yüz, el, ayak bölümleri, insan ölçülerine uygun olarak kitre yardımı ile pamukla çalışılan, mahalli giyisilerle giydirilen bir bebek türüdür (Bilgin, 1997:83 (b)).

Resim no:16 Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yapma Bebek Derslerinde yapılan Kitre Bebek örnekleri.

D-YAPMA BEBEĞİN TÜRK EL SANATLARINDAKİ VE TURİZMİNDEKİ YERİ

Bugün hızla ilerleyen bilim ve teknoloji çağına rağmen halen el emeği ile yapılan ve kişilerin duygu ve düşüncelerini yansıtmaya aracı olan el sanatları ürünleri varlığını sürdürmektedir. Bu ürün çeşitleri arasında yapma bebek sanatı fazla masraf, emek, zaman ve özel bir mekan gerektirmemesi nedeniyle bireylere gelir sağlamaktadır. Ayrıca folklorik özelliği nedeniyle de ülke tanıtımı ve turizm açısından önem taşımaktadır.

Turizmin hareketlenmesiyle birlikte yapma bebeklerde büyük gelişmeler olmuştur. Bir ülkeyi veya yöreyi ziyaret eden insanlar, gezdikleri, gördükleri yerlerin gelenek ve göreneklerini yansıtan, onların özelliklerini taşıyan, otantik değer ve kolay taşınabilen, dekoratif amaçlı bir ürünü satın almak istemektedirler. Bu nedenle bu özellikleri bünyesinde taşıyan yapma bebekler, yerli ve yabancı turistler tarafından tercih edilen turistik ve hediyelik eşyalar arasında yer almaktadır.

Bu sanat dalı ülkeler arasındaki turizmde önem kazanmıştır. Ayrıca turizm ürünleri arasında pazarlama yönünden ekonomik ve en şanslı hediyelik eşya olmuştur.

Artık parçaların değerlendirilmesiyle yapılan bu bebekler yurdumuzun çeşitli yörelerinde farklı isimler altında değişik malzemelerle üretilmekte, hem yapım hem de kıyafet açısından o yörenin özelliklerini yansıtmaktadır. Bugün Türkiye’de Kapadokya bölgesi ve Kayseri İli, Yeşilhisar ilçesine bağlı Soğanlı Köylerinde “ Soğanlı bebekleri” adıyla üretilen yapma bebekler turizm gelirlerine önemli ölçüde katkı sağlamaktadır. Halkın tüm geçim kaynağı bu el sanatı ürünlerinden elde edilmektedir (Özdemir, 2003:95 (b)).

Türkiye’de “yapma bebekçilik” henüz bir sanat dalı veya sanayi haline gelmemiş, sadece İstanbul’da birkaç plastik fabrikasında yapılan standart bebeklere

giydirilen uydurma giysilerle turistler kandırılmakta; Türkiye'nin milli ya da mahalli giyecekleri, bu konuda araştırma yapmak isteyen koleksiyonculara yalnız ve eksik tanıtılmaktadır (Gülensoy, 1999:211).

Avrupa'da başlayan 'Folklorik Yapma Bebek' konusu büyük gelişmeler göstermiştir. Uluslararası folklorik kıyafetleri gösteren bu bebeklerle sergiler açılmış, müzeler kurulmuş ve yarışmalar düzenlenmiştir. Günümüzde Avrupa'nın belli başlı şehirlerinde, geçmişi anlatan folklorik kıyafetli yapma bebek müzeleri mevcuttur.

Böylece de, folklorik kıyafetli yapma bebekler, memleketlerin folklorik kültürünü tanıtan, geçmişe ve geleceğe kültürel köprü atabilen, uluslar arası kültür alışverişi sağlayan konu olmakla önem kazanmaktadır.

T.C. Kültür Bakanlığı, Halk kültürünü Araştırma Dairesi Başkanlığının teşebbüsüyle 1986 yılında 'Folklorik Kıyafetli Yapma Bebek' konusunda Türkiye çapında bir yarışma düzenlenmiş ve amaçları şu şekilde belirtilmiştir.

- A. Folklorik kıyafetli bebek yapımcılarını teşvik etmek,
- B. Geleneksel kıyafetlerle ilgili kültürel mirasımızı belgelemek,
- C. Halkımızın folklorik kıyafetli bebeklere olan ilgisini arttırmak,
- D. Turizm için gerekli olan hediyeelik eşya sanayiine katkıda bulunmak
- E. Yarışma sonucunda sergiler açılarak folklorik kıyafetli bebekleri, dolayısıyla çeşitli yörelere ait geleneksel kıyafetleri geniş kitlelere tanıtmak,
- F. Boş zamanların ve artık iş gücünün değerlendirilmesi ile aile ekonomisine katkıda bulunulmasını sağlamak; olarak tesbit edilip ilan edilmiştir.

Bölgelerimizde bulunan en büyük şehirlerin, yörelere ait folklorik kıyafetleri, folklorik yapma bebekler üzerine uygulayarak bir koleksiyona sahip olmaları, bunları turizm ve kültür hizmeti olarak halkımıza ve yabancı turistlere sergilemeleri en büyük isteğimizdir.

Japonya, sanayi kolunda dünyada bir numaralı devlet olmasına rağmen, folklorik yapma bebek dalına, özünü bozmadan ve biliçli uygulamalarla gerekli önemi göstermiş, el yapması bebeklerle, makinaya dönük bebek sanayiine ağırlık vererek turizm gelirlerinin bir kısmını bu konu ile sağlamıştır.

Büyüklerimizin göz nuruyla yaptıkları; fakat zamanımızda kullanılmıyor anlayışıyla; eteğinden çanta, bir başka yerinden tablo yapılan folklorik kıyafetler yavaş yavaş ortadan kaybolmaktadır.

Folklorik yapma bebek sanatı, folklorik kıyafet değerlerimizin ortadan yok olmasına mani olacak, kıyafetlerimizin örnek olarak saklanmasına, orjinallikleriyle korunmasına katkıda bulunacaktır.

Bugün sadece müzelerimizde ve özel koleksiyonlarda rastladığımızın haricinde, evlerde bulunan fakat görmediğimiz, akıl almaz çoklukta ve kıymette nice folklorik kıyafetler bulunmaktadır. Folklorik yapma bebek işte bu değerlerin ortaya çıkmasını sağlayacaktır.

Folklorik yapma bebek sanatı, hammaddeyi ve boş işgücünü değerlendirme ve isdihdama katkı konularını içine aldığı için toplum olarak bize şu yararları getirebilir:

1. Değeri az veya değersiz hammaddenin, ufak bir el emeği ile ekonomik değere dönüştürülmesi ve ekonomimize katkısı,
2. Kadınların ev ekonomisi programları içinde verilmek suretiyle yeni bir iş kolu oluşturarak, yan gelir sağlanması,
3. Milli ekonomi yönünden gerek iç Pazar gerekse dış pazarlarda alım satımlardan gelir ve döviz sağlanması,
4. Ekonomik problemlerin bir sonucu olan köyden şehire akının azalmasına yardımcı olacağı,
5. Milletlerarası kültür alışverişine zemin hazırlanması,
6. Toplum ve yaşam düzeyinin iyileşmesine araç teşkil edeceği,

7. Kültürel açıdan geçmişini geleceğe bağlayan köprü vazifesini görerek sanatla alakalı örf adetleri yaşatması,
8. Toplumda ekonomiyi ve daha iyi geliri, dolayısıyla iyi yaşama seviyesi sağlaması iyi üretici ve tüketici sıfatı kazandırması,
9. Sosyal açıdan karşılıklı işbirliği sağlaması sosyal rekabete yol açması,
10. İktisadi açıdan mevcut imkanları en iyi değerlendirme alışkanlıkları vermesi, bu konu üzerine hassasiyetle ve önemle durulması gerektiğini özetleyen faktörlerdir.

Herşeyden ötede, milli birlik aşılması, insanların birbirini benimsemesini, birbiriyle kaynaşmasını sağlaması, dış dünyada memleketin daha iyi tanınmasına yol açması, düşünülmesi gereken noktalardır (Bilgin, 1997:56 (b)).

Artık parçaların değerlendirilmesi konusunda yarar sağlayan bu sanat dalının turizm alanına getireceği olanakları da göz önüne alarak üretime dönük geliştirilmesi için gerek bireysel gerekse kamu kuruluşlarınca çaba göstermek gerekmektedir. Ayrıca yapma bebek çalışmaları teknik eğitime bağlı okullarda daha detaylı olarak ele alınmalı ve buy olla da ev ekonomisine yansısıyla her kesimin faydalanacağı bir konu haline getirilmelidir. (Özdemir, 2003:96 (b)).

Ülkemizin turizm gelirlerini arttırmak için turistik amaçlı bebeklerin, seri üretimine uygun, giyim kompozisyon ve yapımında kullanılan gereçlerin yöresel ve bölgesel özellikler taşıması, kolay taşınabilir, iyi ambalajlanmış, ekonomik ve bulunabilir malzemelerle yapılması önemlidir.

Yapılacak olan bu çalışmalar hem varolan kültür değerlerimizi yaşatmak hem de ülke tanıtımı ve kalkınması açısından yararlı olacaktır (Özdemir, 2003:96 (a)).

E. ÜLKEMİZDE YAPMA BEBEK ÜRETİMİ YAPAN BAZI TURİZMCİLER

1. Gülfidan ATMACA

Ardahan'ın Damal ilçesinde doğup büyüyen Gülfidan Atmaca, çocukluğunda tahta parçalarını giydirerek kendi oyuncaklarını hazırlamış. Gülfidan Atmaca'nın 13 yaşındayken oynamak için yaptığı ve konuklarına hediye ettiği Damal Bebekleri, Japonya'da yapılan bir yarışmada el emeği kategorisinde dünya birincisi seçildi. Bebeklerde yaşatılan Orta Asya Türklerinin giysi kültürü ile ün kazanan Damal'da özellikle kadın ve genç kızların geçim kaynağı oldu. Damal Kaymakamlığı, bunun üzerine Gülfidan Atmaca'yı usta öğretici olarak aldı ve Halk Eğitim'de açılan kurslarda yöresel folklorik bebeklerin yapımı, genç kuşaklara aktarıldı (Hürriyetim.com.tr/haber/23.12.2003.)

Damal ilçemiz ve yöresi Orta Asya'dan Avrupa'ya göç eden Türk boylarının geçiş güzergahında bulunan bir yerleşim alanıdır. Yöre halkı Türkmen olup günümüze kadar kendi gelenek ve göreneklerini korumuşlardır. Bu yörenin en önemli özelliklerinden biri yörede yaşayan kadınların Orta Asya Oğuz Türklerinin kıyafetlerini kullanmalarındır. Bu kıyafetler üç etek, önlük, gömlek, şalvar, yelek, cepken- göğüslük, tor, fes, takye ve kolçak gibi parçalardan oluşur (ardahan.gov.tr/kultur/elsanatlari.html. 23.12.2003)

Geleneklere göre yapılan başlıklar, malzeme ve görünüş bakımından çeşitlilik ve zenginlik gösterir. Başlıklar kadının sosyal durumunu ve ekonomik gücünü gösterir. Genç kız, gelin, evli kadın, dul kadın, oğlu askere gitmiş kadın ve ninelerin başlarına taktıkları başlıkların herbirinin ayrı bir özelliği vardır.

Geleneğe bağlı bağlarda; ekonomik durumu yetersiz kadınlar, herhangi bir kumaştan dikilmiş bir bağ bağlarlar. Servete göre bu, altın, gümüş veya boncuk dizilerinden de yapılır.

Keten, düz ve beyaz bir kumaşın üzerine boncukla süslenir. Yeni evli kadın ve yaşlı kadınlar, başa keten denilen işlemeli beyaz örtü örter.Genç kızlar kesinlikle bunu örtmezler.Yani keten kullanmazlar. Evli ve yaşlı kadınlar ketenin üzerine yağlık denilen çeşitli renkteki örtüler sararlar.

Bütün değişik başlıkların hepsinde, başa önce bir fes veya takye giyilir. Buna genelde, terlik veya arak-çin (ter toplayan) denir. Her ikisi de, ter emici anlamında kullanılmaktadır.Başlıkların hepsi altın, gümüş veya boncuklar ile süslenir.

Giysiler üzerine göğüse, mutlaka dikdörtgen biçiminde bir göğüslük konur. Bu da bir bağ ile, boyuna geçirilip, alt uçlarına birer bağcıkla arkadan bağlanır. Yaşlı ve dul kadınların döşlüğü siyah renkli olur. Genç kadın ve kızları ise, boncuklardan yapılmış tor denilen geometric şekilli göğüslük kullanılır.Bkz.res.17.

Resim no: 17 Gülfidan Atmaca'nın Bebeklerinden Örnekler. (Demiriz, 2003:110).

Önlük dikdörtgen şeklinde olup bele bağlanır. Üçetek üzerine bağlanan önlüğü sadece evli ve yaşlı kadınlar kullanır. Yörede üçetek entariye; peşli üç peşli veya saya gibi değişik adlar verilir. Yörenin kış şartları ağır ve uzun olduğundan çoraplar yünden örülerek yapılır Bu çoraplar üzerine yöresel motifler işlenir.

Kolçak, yöredeki üçetek entarinin üzerine giyilen kolsuz üstlüğe yelek, kollu giyisiye cepken denir. Kola, bilek kısmı tasmalı, üst kısmı büzme lastikle geniş birer kolçak takılır. Kolçak karışık renkteki kumaştan yapılır. Kolçağın ortası bir bağ ile boğum yapılarak bağlanır (Damal Kaymakamlığı Tanıtım Broşürü).

Damal Kaymakamlığı ve valiliğin teşvikiyle bir atölye açıldı. Gülfidan Atmaca'nın önderliğinde genç kızlara işin incelikleri öğretildi.Şimdi 65 genç hanım, Gülfidan hanım'dan öğrendiklerini uygulayarak atölyede bu tarihi ve kültürel giysileri, plastik bebekler üzerine boncuklarla işleyerek, Damal Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile Halk Eğitim Müdürlüğü işbirliği içinde üretimini yapıyor (Demiriz, 2003:110, Damal Kaymakamlığı Tanıtım Broşürü).

2. Lütfiye BATUKAN

Tam 40 yıldır bebek sanatı ile uğraşan ve büyük bir koleksiyona sahip olan Lütfiye Batukan, Türkiye'de bu alanda en önemli yere sahiptir. Sanatçı, dünyada benzeri bulunmayan bir teknik ve insan tenine en yakın görünümü veren malzemelerle çalışmaktadır. Konularını geleneksel Türk folkloru ve büyük Osmanlı tarihinden almaktadır. Zengin Türk Kültürünün birer aynası olan bu bebeklerin her biri orjinaline uygun kıyafetler taşımaktadır. Tamamını kendi oluşturduğu bu bebeklerin yüz, el ayak ve tüm gövdelerini bir heykeltraş gibi biçimlendiren Lütfiye Batukan, kıyafetlerini de kendisi işlemektedir. Kıyafetlerde ise ipekli ve antika kumaşlar kullanmaktadır. Bu özen kendisine, biri uluslararası, diğeri ulusal olmak üzere iki ödül kazandırmıştır.

Batukan'ın zengin koleksiyonunda, Anadolu insanını tüm realitesi ile yansıtan yöresel kıyafetli bebeklerin yanı sıra, Atatürk, Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan

Süleyman, Hacı Bayram Veli, Nasrettin Hoca, Yunus Emre ve Mevlana gibi tarihin önemli isimleri de bulunmaktadır. Bunların yanı sıra Noel Baba, Ali Baba ve Kırk Haramiler, Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler gibi fantastik karakterler de yer almaktadır. Koleksiyon ayrıca Semazenler ve Mehteran Bölüğü gibi büyük ve kalabalık kompozisyonlar da içermektedir.

Bin kişilik bu küçük dev ordunun yaratıcısı olan Lütfiye Batukan, 1942 yılında Kayseri’de doğdu. Bebek yapmaya merakı çok küçük yaşlarda başladı. Önceleri anneannesinin yemek yaparken açtığı hamurdan çaldığı parçalardan, çamur ve kilden bebekler yapıyordu. Daha sonar bez bebeklere geçti. T biçimindeki bir tahtanın ucuna demir para koyup, üzerine bez geçiriyor ve yüz hatlarını çiziyordu. Ancak bir çocuğun düş gücüyle yarattığı bu ilkel bebeklerin ömürleri fazla olmadı.

1960 yılında Ankara’da ciddi bebek çalışmalarına başladı. Tarihi ve geleneksel kıyafetler üzerine yaptığı araştırmaları bebekler üzerine uyguladı. Kitre ve pamuk tekniği ile bebek çalışmalarına ciddi bir boyut kazandırdı.

İlk kişisel sergisini 1977 yılında açtı. Bunu çeşitli sergiler izledi. 80’lerde bebek çalışmalarına bir süre ara verdi. Ve seramik çalışmaya başladı. Bu alanda da özgün çalışmalar ortaya koydu. Sanatçı seramik ve resim çalışmalarını da halen devam ettirmektedir.

1985 yılında Polonya’daki “Uluslararası Milli Kıyafetli Bebek Yarışması”nda başarı ödülü alarak Türkiye’nin sesini bu platformda ilk kez duyurdu. Ardından 1986 yılında Türkiye’de ilk kez gerçekleştirilen “Milli Kıyafetli Bebek Yarışması”nda birincilik ödülü aldı.

1990 yılından itibaren sergilerini yurtdışına yönlendiren sanatçı, Almanya’nın Marburg ve Frankfurt, İsviçre’nin Basel, Avusturya’nın Viyana şehirlerinde eserlerini sergiledi. 2000 yılında ABD’nin Chicago kentinde NIADA (Amerikan Bebek Sanatçıları Enstitüsü)’nin düzenlediği konferansa katıldı. Türk kültürünü ve geleneklerini yansıtan çalışmaları yurtdışında büyük ilgi gördü. Lütfiye Batukan’ın bir

bebeği ABD'deki Tekstil Müzesi kataloğuna'da girmiştir (Collection, 2003:19).Bkz.res.18

Resim no: 18 Lutfiye Batukan'ın Bebeklerinden Örnekler (Collection, 2003:19).

3. Jale TOKATLI

Jale Tokatlı bebeklerini yapmaya başlamadan önce Cafer Ağa Medresesi'nde desenler çizip, tabaklara yeni boyutlar getirmiş. 1994 senesinin ilkbaharında Turing'e bağlı Yeşilev'de El Sanatları arşısı'na gittiğinde O'na bu sanatın inceliğini anlatan, yaratıcılığını keşfeden hocası Lutfiye Batukan ile tanışmış.

Lütfiye hanım bir bebeği nasıl yapacağını göstermeye başlamış. Yeteneğin, tarih bilgisinin olması, psikoloji ve resim bilmek, bir bebek yapmak için güzel ipuçları Jale Tokatlı için.

Daha dokuz yaşlarında annesinin perdeler için altığı tentelerle bir çayıra gidip çadır yapar, karton malzemelerden ayakkabı yapıp, çikolatalardan çıkan yaldızlı ambalajlarla ayakkabıların üstünü süsleyip yorgan iğneleriyle dikermiş. İlkokul yıllarında da süslü dikiş kutuları yapması, bebek kostümlerinde başarılı olacağını işaretliydi. Bu yaşlarda başlayan giydirme merakı Jale Tokatlı'nın tüm yaşamına yansımış, objelere bakış açısı ve onları kullanım şekli farklı boyutlar kazanmış.

Jale Tokatlı daha sonra Boğaziçi Üniversitesi'nde yüz yapımı konusundaki eksikliğini gidermek için büst çalışmış. Şimdi resim çalışmaları yapıp, bebeklerini daha farklı boyutlara taşımak istiyor. Bkz.res.19

Resim no: 19 Jale Tokatlı'nın Bebeklerinden Örnekler (Tokoğlu, 2000:50).

Jale Tokatlı, bebeklerini nasıl yaptığını şöyle anlatıyor; “El ve parmaklar için pamuk kullanıyorum; ince tellerle tel üzerine pamuk sararak tek tek parmak yapısı birleştirip pamuk ve iplikle bağladıktan sonra tekrar pamukla işlediğinizde el formunu alıyor. Eller bittikten sonra ayakları yapıyorum. Ayaklar daha kalın tellerle sarılıyor. Daha sonra kağıt havluyla kaplanıyor. Ayakları, eli, yüzü yaptıktan sonra, telleri birbirine geçirip ilk önce başın arasındaki yuvarlatılmış kalın telden kolları sonra ayakları geçiriyorsunuz. Kağıt havluyla, gövde şekli veriyorsunuz. Göğüs, kalça yapıyorsunuz. İşlem bitiyor. Daha önceden de yüzü bitirmiş oluyorsunuz. Sıra giydirmeye geliyor. Bebek ve yüz çıktıktan sonra kumaş düşünüyorsunuz. Kapalıçarşı’dan, Anadolu’ya geziye çıktığımda oradaki otantik yerlere gidip o yörenin kumaşlarından alıyorum. Ama herşey sizin yaratmanıza bağlı. İyi bir gözlemlerle bu ifadeleri oluşturuyorum. İyi olacağını hissettiğim her şey iyi oluyor. Sıra ifadeleri boyamaya geldiği zaman suluboya, guaj boya kullanıyorum.” (Tokoğlu, 2000:50).

4. Suzan KOLDAŞ

Suzan Koldaş, aslen Amasya’lı ve Çorum’un Mecitözü ilçesinde yerleşen bir ailenin kızı idi. 1949- 1950 ders yılı sonunda Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Bölümünden mezun olmuş, Karaköse ve Çorum’da öğretmen olarak görev aldıktan sonra 1957 de Ankara’ya gelmiş ve Yıldırım Beyazıt Lisesinde çalışmaya başlamıştır.

Aynı zamanda bir ressam olan Koldaş, daha çocukluğunda doğup büyüdüğü yerlerin kıyafetlerini giyim ve kılıklarını,annesinin çeyiz sandığındaki eşyaları tetkik etmiş; elişleri ve rengarenk şehirli ve köylü kadın ve erkeklerin elbiseleri dikkatini çekmiştir. Babası ile köyleri dolaşmaktan büyük bir zevk almış, her gittiği yerde elişleri ve giyimleri, halk sanatları mahsülü olan eşyaları tetkikle, derlemeye başlamıştır. Bursa Kız Öğretmen Okulunda iken, öğretmenlerle birlikte köy gezilerine gidildiği zaman o daima oyun ve eğlenceden ziyade köy kadınlarının tezgahlarını, gergeflerini, oya ve elişleri ile çeyiz sandıklarını incelemiştir.

1957 de Ankara'ya tayin edildiği zaman, bebek yapımının revaç bulduğunu, fakat bunların çoğunun uydurma olduğunu görmüştür. Bunun üzerine bebek ve giyimlerini yapmaya başlamıştır. Bundan evvel İstanbul'da yapılan III. Halk Oyunları Bayramı'na katılacak Çorum Halk Oyunları Topluluğunun kadın giyimlerini dikmiş ve hazırlamıştır. Bu bayrama kendisi de katılmıştır. Daha önceleri de sergiler düzenlemiş olmakla beraber, ilk büyük ve başarılı sergisini Ankara'da 1961 yılında Amerikan Ker (Care) Şirketi müdürünün teşviki ile açmıştır. Halk giyimi ve yaşayışına ait olan bu sergi büyük ilgi görmüştür. Bunun üzerine 1962'de Türk- İngiliz Dostluk Cemiyeti'nin arzusu ve Basın, Yayın ve Turizm Genel Müdürlüğünün yardımı ve bebekleri Londra'ya nakli neticesinde Londra'da da bir sergi tertip etmiştir. Bu sergiyi 1963 yılında Batı Berlin Steglitz Belediyesi Sergi Salonunda açtığı sergi takip etmiştir. Bu serginin düzenlenmesinde Berlin Başkonsolosluğumuz Galip Evcen ile eşi Melahat Evcen'in büyük yardımları dokunmuştur.

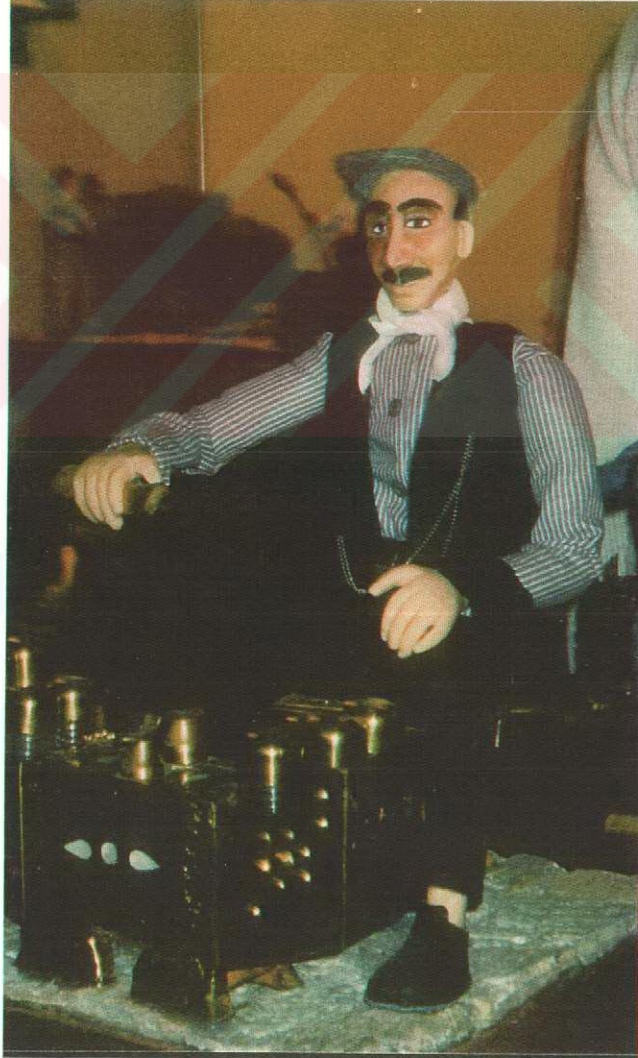
Bilhassa Ankara'da Türk- Amerikan Derneğinin bir toplantısında teşhir edilen bebeklerini gören o zamanki Japon Büyükelçisi Takajiro İnoue, Türk bebek ve giyimlerine büyük ilgi göstermiş, Suzan Koldaş'ın evindeki atelyesini ziyaret ederek bir koleksiyon satın almıştır. Bebek giyimlerine yakın ilgi gösteren Takajiro İnoue ayrıca Japonya'da yapılan bu tür bebeklerin nasıl, ne gibi metodlarla imal edildiğini elçilikteki sinema salonunda, Suzan Koldaş'a ve davetlilere, özel olarak çekilen bir filmle göstermiştir.

Suzan Koldaş yaptığı birer sanat eseri olan bebeklerini Ankara'da yeni açılan Dedeman Oteli satış salonlarındaki dükkanlarda satışa da arzetmiştir. Yabancıların büyük ilgisini çeken bebekler, Türk milli giyimlerini tanıtmaktadır. Halk yaşayışıyla giyimlerinden sonra şimdide eski Türk askeri kıyafetlerine önem veren Koldaş, Nisan 1967'de Ankara Güzel Sanatlar Galerisinde de Milli Folklor Enstitüsü adına bir sergi açmıştır (Hınçer, 1967:4359).

5. Sıdıka KOCAOĞLU

Evli ve iki çocuk annesi olan Sıdıka KOCAOĞLU; 03.07.1958 Lapseki doğumludur. İlköğrenimini Çanakkale’de, orta öğrenimine Çanakkale, Lapseki, Ankara ve İstanbul’da devam etti. Çanakkale Nedimehanım Kız Meslek Lisesi el sanatları bölümünü bitirdi. Yüksek öğrenimini, Çanakkale Eğitim Enstitüsü’de tamamladı.

Sınıf Öğretmenliğine Mardin Midyat’ta başladı. Lapseki Umurbey Beldesi, Gelibolu Demirtepe Köyü ilkokullarında çalıştı. Çanakkale Gazi ve Turgut Reis İlköğretim okullarında resim-iş öğretmenliği yaptı. 2000 yılında, müdür yardımcısı olarak görev yaptığı Vali Fahrettin Akkutlu İlköğretim Okulu’ndan emekli oldu.

Resim no: 20 Sıdıka Kocaoğlu’nun Boyacı Bebek Örneği.

Resim no: 21 Sıdıka Kocaoğlu'nun Mevlana Bebek Örneği.

Halen folklorik bebekler yaparak zamanını değerlendiren Sıdıka Kocaoğlu'nun bebekleri; 11.02.2002 tarihinde İstanbul'da toplanan Medeniyetler Konferansı (Avrupa Birliği İslam Konferansı) delegelerine hediye edildi. 27 Şubat-03 Mart 2002 tarihinde İstanbul CNR'da yapılan "İTTE Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı"na davetli olarak katıldı. 17-27 Nisan 2002 tarihlerinde, 18 Mart Üniversitesi Gelibolu Meslek Yüksek Okulu tarafından Hamzaköy Otel'de açılan "El Sanatları Sergisi"ne katıldı. Mayıs 2002 tarihlerinde Ankara'da açılan "İller Kültür Fuarı"na, 20-31 Aralık 2002 tarihlerinde Ankara Altınpark'ta "Hediyelik Eşya ve Hobi Fuarı"na katıldı. 03-10 Mart 2003

tarihleri arasında Çanakkale Güzel Sanatlar Galerisi'nde "Folklorik Bebekler Sergisi" açtı. Turizm amaçlı yurtiçi ve yurtdışı toplantı ve konferanslarda bebekleri Türkiye'yi tanıtım amacıyla sergilenmekte ve dağıtılmaktadır. Anadolu otantik yaşantısını, Nasreddin hocamızı, Keloğlanımızı tanıtmaktadır (Sidikaelsanatlari.com, 13.10.2004).

Özel el yapımı bu bebekler, Anadolu hayatından araştırma ürünlerdir. Kıyafetler, birebir özellikleri bozulmadan, öze uygun hazırlanmıştır. Giysileri yörede dokunan ve kullanılan kumaş, oya ve aksesuarlarla hazırlanmıştır. Çalışılan yüzlerin hiçbiri diğerine benzemez. Tek bebek çalışıldığı gibi Anadolu yaşantısını canlandıran kompozisyonlar da çalışılmaktadır. Yaşantıyı canlandıran kompozisyonlar gerçek mekanlara uygun standların üzerine oturtulup, hayatın özünü yansıtmaktadır. Kompozisyonlarda kullanılan malzeme aslına uygundur. Bkz. Res.20,21

Bebekler tamamen el yapımıdır. Seramik hamuru ile el ve yüz çalışılıp, gereken kol, bacak, beden gibi formları da, gerekirse seramik hamuru ile çalışılmaktadır. İskeletleri çelik tel ve sünger ile dolguludur. İstenilen şekil, hareket verilebilir. Boyalı tahta kaide üzerine sabitlenmiş ve 30 cm. boyundadır. Asetat yuvarlak kutu içindedir (Sıdika Elsanatlari Özel El Yapımı Bebekler Tanıtım Broşürü).

6. Lütfü GÜNGÖRER

Lütfü Güngörer telefon tellerinden heykel yapmaya 1965 yılında PTT'de çalışırken başladı. Sanatçı, telleri düğümleyerek başlayan sevdasını, yıllar içerisinde dev sanat eserlerine dönüştürdü. Fatih Sultan Mehmet'ten, 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'e, Başbakan Ecevit'ten, Barış Manço'ya, ABD eski Başkanı Bill Clinton'dan Aşık Veysel'e kadar çok sayıda kişinin heykelini yapan Güngörer, eserlerini 6 ay ile 4 yıl arasında tamamlıyor. Bkz. Res.22,23.

Sanatının telif haklarını ve patentini de alan Güngörer'in tekniğini tanıtmak isteyen Kültür Bakanlığı da sanatçıya teklif götürdü (Akşam Gazetesi, 03.06.2002:4).

World Artist Directory tarafından hazırlanan sanat kataloğuna giren ilk Türk sanatçısı Lütfü Güngörer, 4-6 Ekim 2002 tarihlerinde ABD'nin Atlanta kentinde yapılacak " Uluslararası Heykel-2002" sergisine çağrıldı. Sergiye sadece değişik malzemelerle heykel üreten sanatçılar davet ediliyor (Milliyet Gazetesi, 09.07.2002:7).

Resim no: 22 Lütfü Güngörer'in Tellerle Örölmüş Bebek Örneği.

Resim no: 23 Lütfü Güngörer'in Tellerle Örölmüş Bebek Örneği.

7. Tülay AKTAŞ

Yapma bebek sanatçısı Tülay Aktaş, Çanakkale’de kendi çabalarıyla ortaya koyduğu eserlerle dünyaya hitap ediyor. 18 Mart Üniversitesi Öğretim görevlisi Aktaş, yapma bebek sanatı’na folklorik bir anlam da yükleyerek yeniden yorumladığı için, kendi ifadesiyle icra ettiği sanatın boyutlarını aşmış durumda. Bu sentez neticesinde ortaya çıkan eserlere henüz yeni bir isim konmasa da kendine has üslubuyla yaptığı eserleri 1999 yılında Polonya’daki yarışmada dünya birinciliği almış. Sanatçı, Anadolu köylüsünün hayatını yansıttığı eserlerinin, yarışmalarda dereceye girmekle kalmayıp artık toplumsal olaylara da neden olacağına inanıyor .

2003 Yılında 18 Mart Üniversitesi Öğretim Görevliliğinden emekli olan Aktaş, Antalya’da zamanında kuran kursu olarak kullanılan Yivli Minare Medresesi’nin restorasyon çalışmaları sonrasında alışveriş merkezi haline gelmesiyle ve içerisinde açılan, ‘Anadolu İnsan Figürleri’ adını verdiği galeride, 130 parça eserini sanatseverlerin beğenisine sundu. Aktaş’ın eserleri soğuk seramik üzerine Anadolu insanını ve yaşantısını yansıtıyor. Sanatçı Tülay Aktaş’ın yaptığı minik insan figürlerinden oluşan, Galerideki Osmanlı kentinde, bağbozumundan, gündelik yaşama, köy hayatından, Osmanlı sanatına kadar birçok faaliyet, tarihin tozlu raflarından çıkarak görsel olarak belleklere kazınmaya çalışıyor.

Unutulmaya yüz tutmuş Osmanlı kültürünü günümüze taşıyan bu sergide Osmanlı’ya ilişkin A’dan Z’ye herşeyi bulmak mümkün. Yün eğiren yaşlı kadından, çekiçle demir döven adama, kahve kültüründen, bağ bozumuna kadar birçok değer yapılan minyatür insane figürleriyle yeniden hayat bulmuş. Özellikle turistlerin ilgisini çeken Medresede Osmanlı kültürünü yansıtan, bakır işlemeciliği ve el sanatları’da tarihten gelen motiflerle bezenerek, alıcı buluyor. Tülay Aktaş, galerideki eserlerin satış fiyatlarının ise 80 milyon liradan başlayarak, büyüklüklerine göre 1 milyar liraya kadar çıktığını belirtiyor.

Yaptığı çalışmaların, Kültür Bakanlığı tarafından İsrail, Japonya ve Bangkok gibi birçok ülkede sergilendiğini belirten Aktaş'ın ayrıca 1998 yılında Polonya'da gerçekleştirilen "Folklorik Giyimli El Yapımı Bebek" yarışmasında birinciliği de bulunuyor. (Zaman, 23.04.2001:4).

F. ÜLKEMİZDE YAPMA BEBEK ÖĞRETİMİ

Ülkemizde yapma bebek yapım ve üretimi folklorik geleneğe dayalı zengin birikimimiz olmasına rağmen yeterince gelişmemiştir.

Konuya oyuncak, turistik hatıra eşya yapımı olarak bakan ilk çalışmalar Kız Teknik Öğretim Okullarımızda başladı. Akşam Kız Sanat ve Olgunlaşma Enstitülerimizde bebekçilik dersleri konuldu (1937-38). Ayrıca 1948 yılında Ankara Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'nda Öğretmen Semiha Dinçsoy'la başlayan çalışmalardan sonra 1962 yılında konu ilk kez bu yüksek öğrenim kurumunda El Sanatları Bölümü ders programında yer aldı. Bu tarihten itibaren Yapma Bebek Teknikleri olarak eğitime devam etmektedir. (Toygar, 1987:103 (b)). Halen Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi adını alan bu yükseköğretim kurumunda bebek yapımı dersi sürdürülmektedir. Bebek öğretimi Kız Meslek Liseleri programlarında da yer almaktadır. (Özdemir, 2003:9 (a)).

Ayrıca Milli Eğitim ve Gençlik Spor Bakanlığı'na bağlı Ankara ve Samsun Kız Teknik Olgunlaşma Enstitülerinde birer yapma bebek atölyesi bulunmaktadır. Bebek öğretimi diğer Kız Meslek Okullarımızın Programlarında da yer almaktadır.

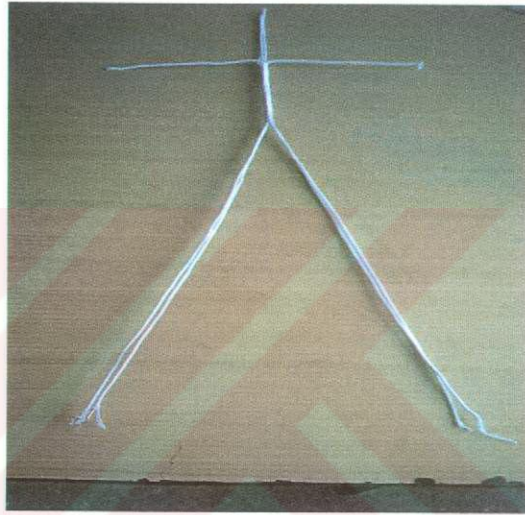
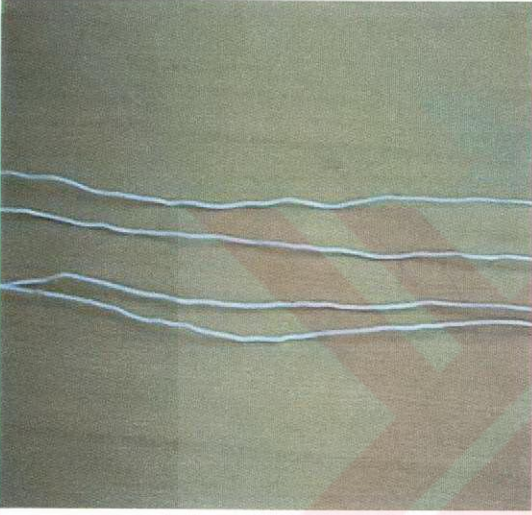
Yaygın eğitim içerisinde Halk Eğitimi Merkezlerinde düzenlenen kurslarda yapma bebek konusuna da değinilmektedir.

Ülkemizde bebek yapımının gelişmesinde gönüllü kuruluşların da büyük katkıları olmuştur. Dünyada ilk bebek sergisi Kızılay, Kızılarslan ve Güneş derneklerinin katılmalarıyla İstanbul'da Taksim Belediye Bahçesinde açıldı. (1936) Yarışmalı olarak düzenlenen sergiye 20 devlet katıldı. Daha sonraki yıllarda bu sergilerin tekrarlandığını görüyoruz (Toygar, 1987:103 (b)).

G. T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI CEBECİ KIZ MESLEK LİSESİ YAPMA BEBEK DERSİNDE YAPILAN KİTRE BEBEĞİN YAPIM AŞAMALARI

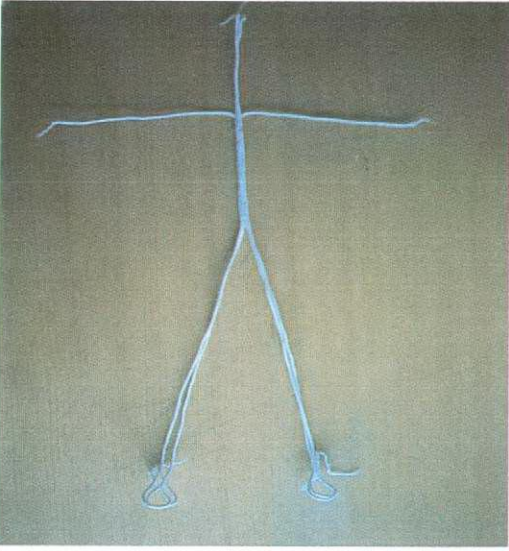
1. 1. Aşama

1.a. İskeletin Hazırlanması

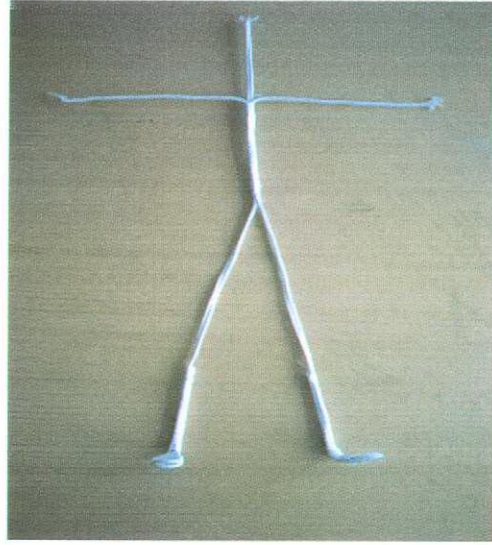

Resim no: 24 Beden yapımı için teller 2 adet 66 cm, 2 adet 60 cm ölçüsünde olmak üzere kesilir ve muntazam bir şekil alana kadar düzeltilir.

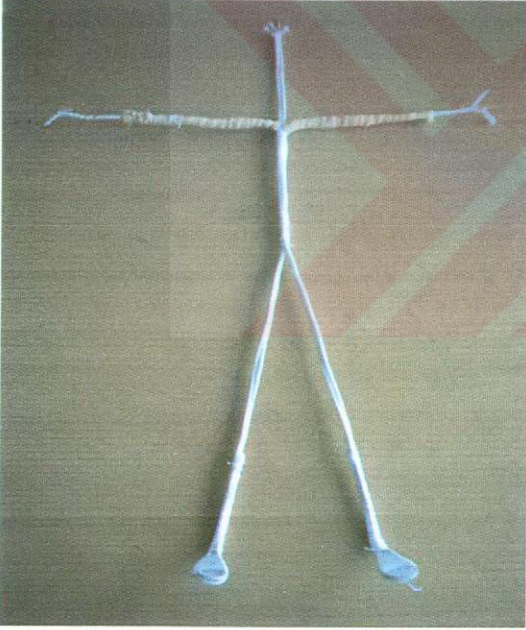
Resim no: 25 66 cm.'lik teller 15 cm.'den 90 derecelik bir açı meydana getirecek şekilde bükülür ve 60 cm. olan telden 7,5 cm. aşağıya ölçü alınarak bu noktaya 1,5 cm.'den açı yapılarak kıvrılan teller yerleştirilir ve bağlanır. Gövde oluşturmak için 12 cm. ipe sıkıca sarılır.

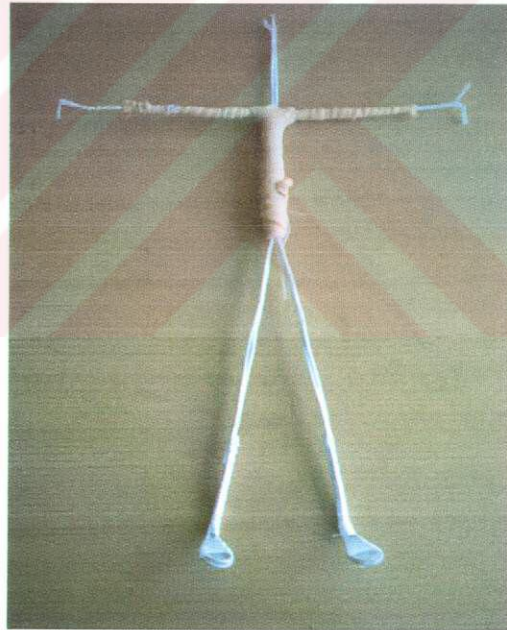
Resim no: 26 Bacak boyu 22 cm alınarak alınan ölçüden artı kalan tel, ayak şekli verecek oval şekle dönüştürülür ve bacağına paralel olarak sıkıca bağlanır.

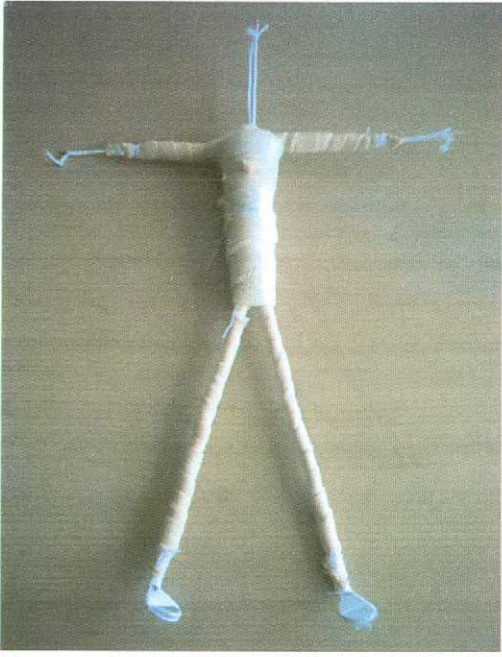
Resim no: 27 Vücudun üzeri ipe sıkıca sarılır.

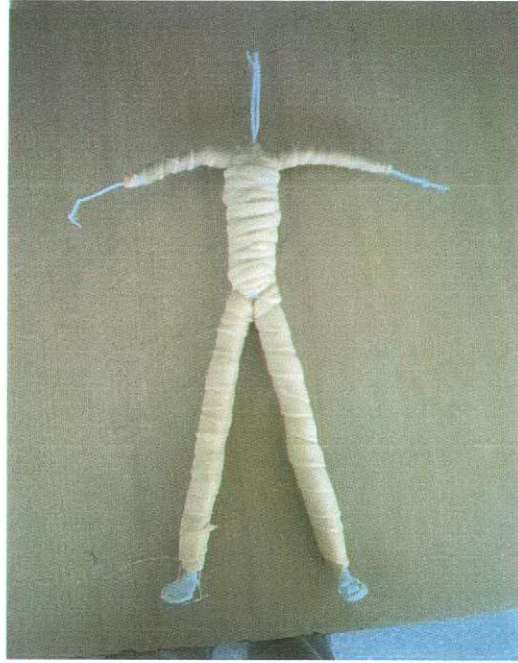
Resim no: 28 Kolların üzeri ince kesilmiş sünger ile sarılır.

Resim no: 29 Beden sünger ile sıkıca sarılır.

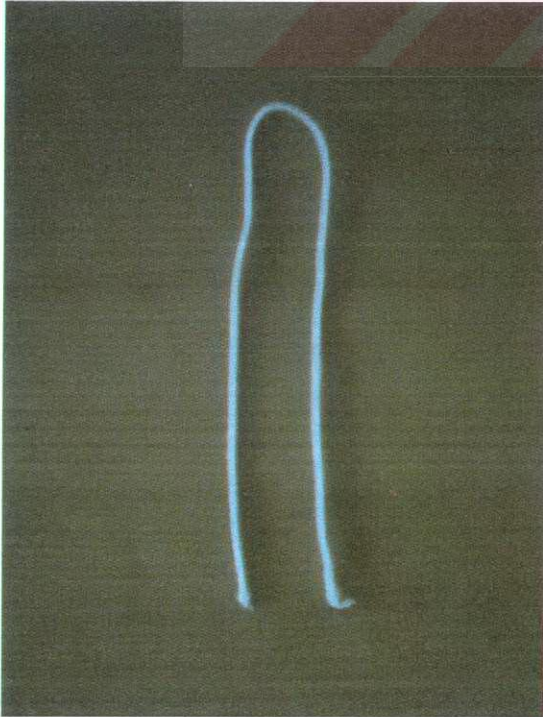
Resim no: 30 Bacaklar sünger ile sarılır.

Resim no: 31 Tüm iskelet sünger ile dolgunlaştırılır ve üzeri iple sıkıca sarılır

2. 2. Aşama

2.a.Başın Hazırlaması

Resim no: 32 Baş için 15 cm.'lik tel kesilir, ikiye katlanır.

Resim no: 33 Telin üzeri pamukla sarılır

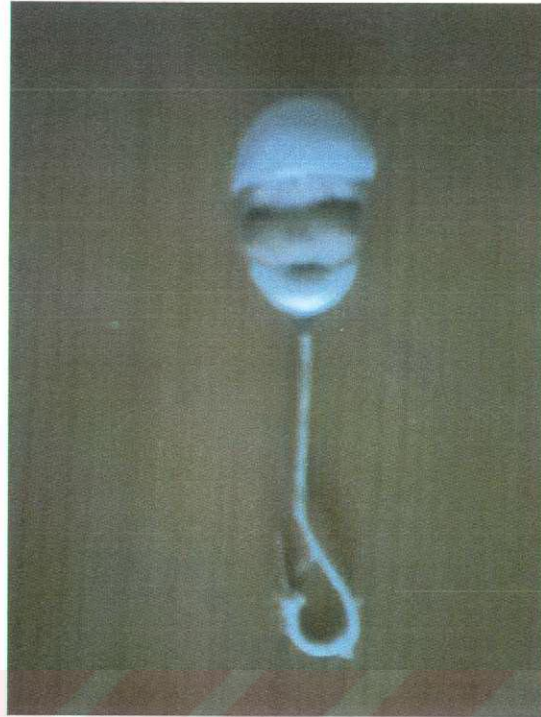
Resim no: 34 Baş pamuk ile ortalama ceviz büyüklüğünde oval şekle gelinceye kadar iyice dolgunlaştırılır.

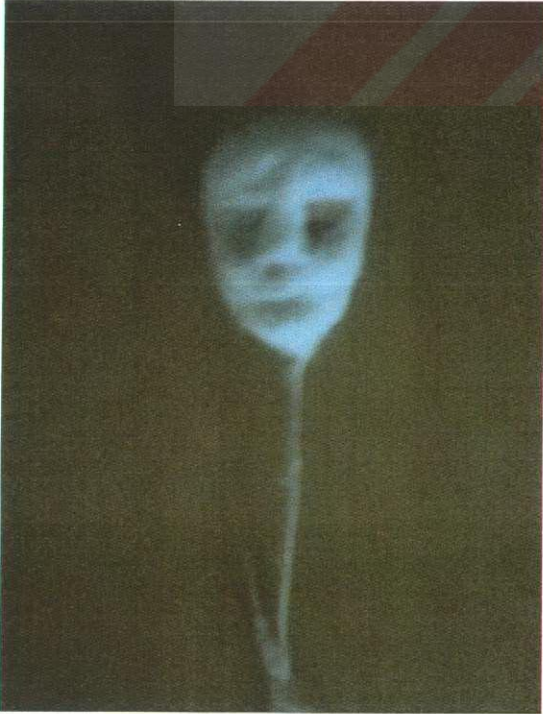
Resim no: 35 Başın üzeri iki kat 5x5 ölçüsünde ince çorap ile kaplanır ve net bir yumurta şekli alana kadar çorabın fazla kısımları arkaya çekilir, fazlası kesilerek çırpma dikişle dikilir. Baş kurşun kalemle enine ve boyuna olmak üzere arkadan ikiye bölünerek işaretlenir. Gözün alt tarafında burun ve ağzın oluşacağı kısım 3 eşit parçaya bölünür. Gözün altındaki birinci 1/3 işaretinin 2 mm. altında burun işaretlenir. Burun yerinin altında kalan ikinci 1/3 işareti göz puanları noktasıyla dikey olarak birleştirerek ağzın yeri işaretlenir. Göz ve ağız kısımları iplikle dikilip çukurlaştırılır.

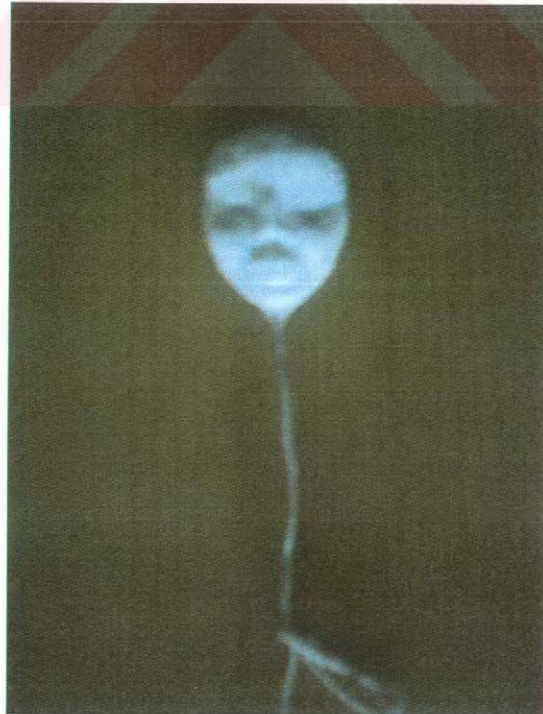
Resim no: 36 Hazırlanan kitre,şekil verilmiş olan çorap kaplı yüze sürülür ve alın üzerine alın yuvarlaklığı elde edilene kadar kat kat ince pamuk yerleştirilir

Resim no: 37 Çeneye kat kat pamuk yerleştirilerek çene çıkıntısı oluşturulur

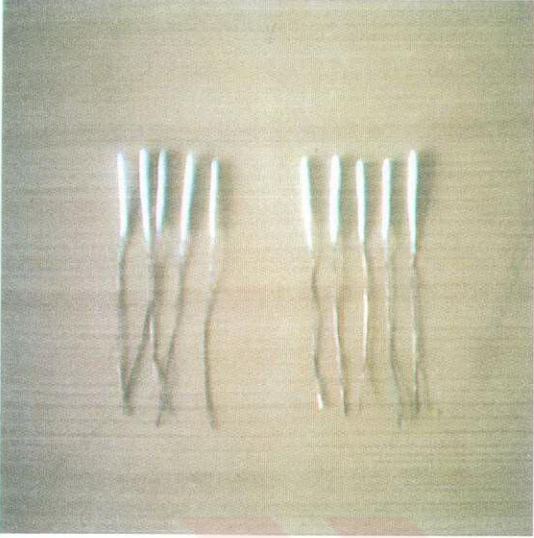
Resim no: 38 Yanaklara ve buruna pamuk ve iğne yardımı ile şekil verilir.

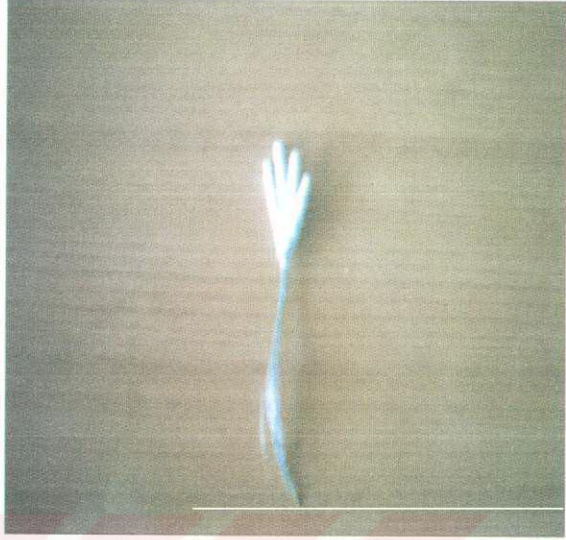
Resim no: 39 Gözler ve dudaklar pamuk ve kitre yardımı ile şekillendirilir.

3. Aşama

3.a. Ellerin Hazırlanması

Resim no: 40 10 cm. uzunluğunda 10 adet çift kat anten teli, 3,5 mm. kalınlığında uçları parmak gibi küt aynı incelikte pamuk sarılır.

Resim no: 41 1. parmağın 3 mm. aşağısına ikinci parmak yerleştirilip bağlanır, karşı tarafına da ortada kalan parmaktan 3 mm. aşağısına yüzük parmağı yerleştirilir yüzük parmağının 5 mm. aşağısına serçe parmağı yerleştirilip bağlanır.

Resim no: 42 Baş parmak işaret parmağının ön tarafına olmak üzere işaret parmağının yarısından itibaren aşağıya doğru bağlanır

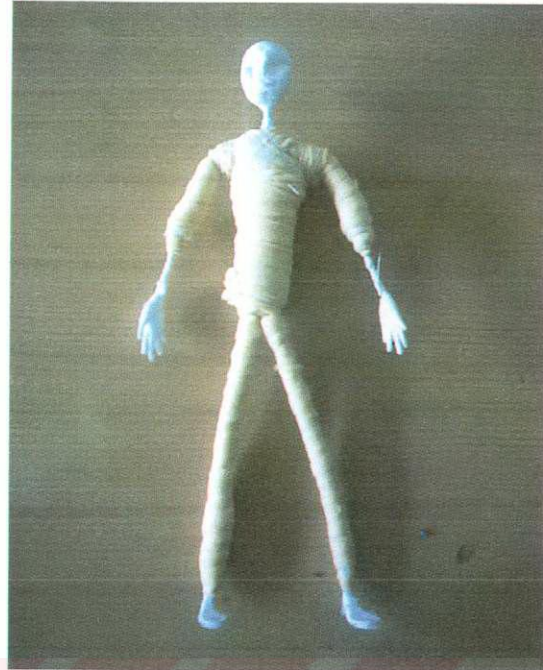
Resim no: 43 Üzerleri ince pamuk ile dolgunlaştırılıp şekil verilir.

3. 4. Aşama

4.a. Ellerin ve Başın İskelete Tutturulması

Resim no: 44 Omuzun kola birleştiği yerden parmak ucuna kadar olan uzunluk 17 cm. yi geçmeyecek şekilde, hazırlanan eller İskelete ipe sıkıca bağlanır.

Resim no: 45 Hazırlanan baş, iskelete ipe sıkıca bağlanır, boyun ve omuzlara kadar pamukla dolgunlaştırılır

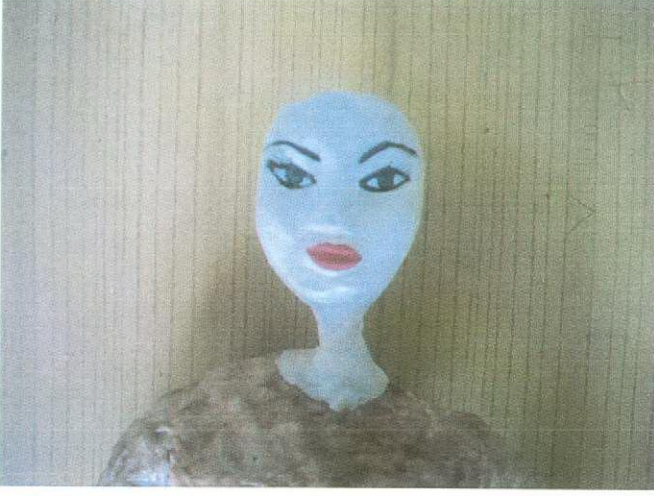
Resim no: 46 Hazırlanan iskeletin üzeri boyun ve göğüs pamuk ile dolgunlaştırılır.

Resim no: 47 Bel bölgesi ile omuz çizgisi olan bölge arası iki eşit noktaya bölünür, işaretlenir, çapı 2 cm. olmak üzere yarıdan kesilmiş top şeklinde 2 adet kitreli pamuk hazırlanır ve göğüs şekli verilir.

5. 5. Aşama

5.a. Makyajın Yapılması ve Saçın takılması

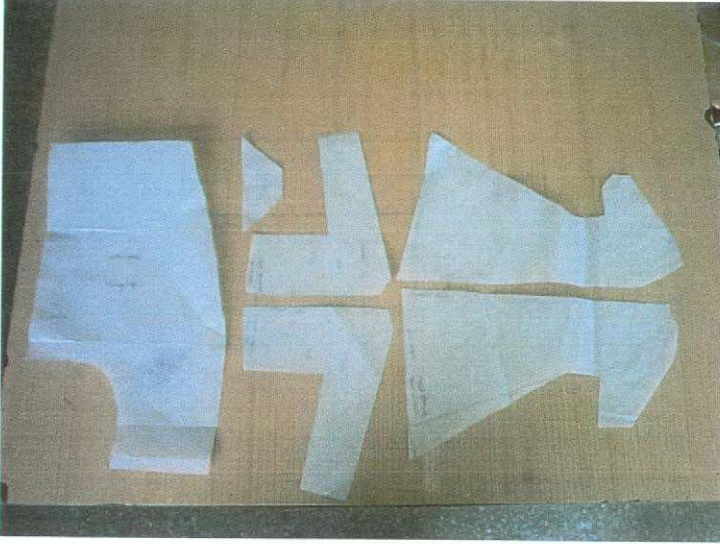
Resim no: 48 Bebeğin makyajı yapılır ve vücudu boyanır.

Resim no: 49 Bebeğin saçları aşağıdan yukarıya doğru çene hizasının biraz yukarisından başlayarak 4'er mm. aralıklarla başın yukarisına kadar enine çizgiler halinde, yapıştırılır

6. 6. Aşama

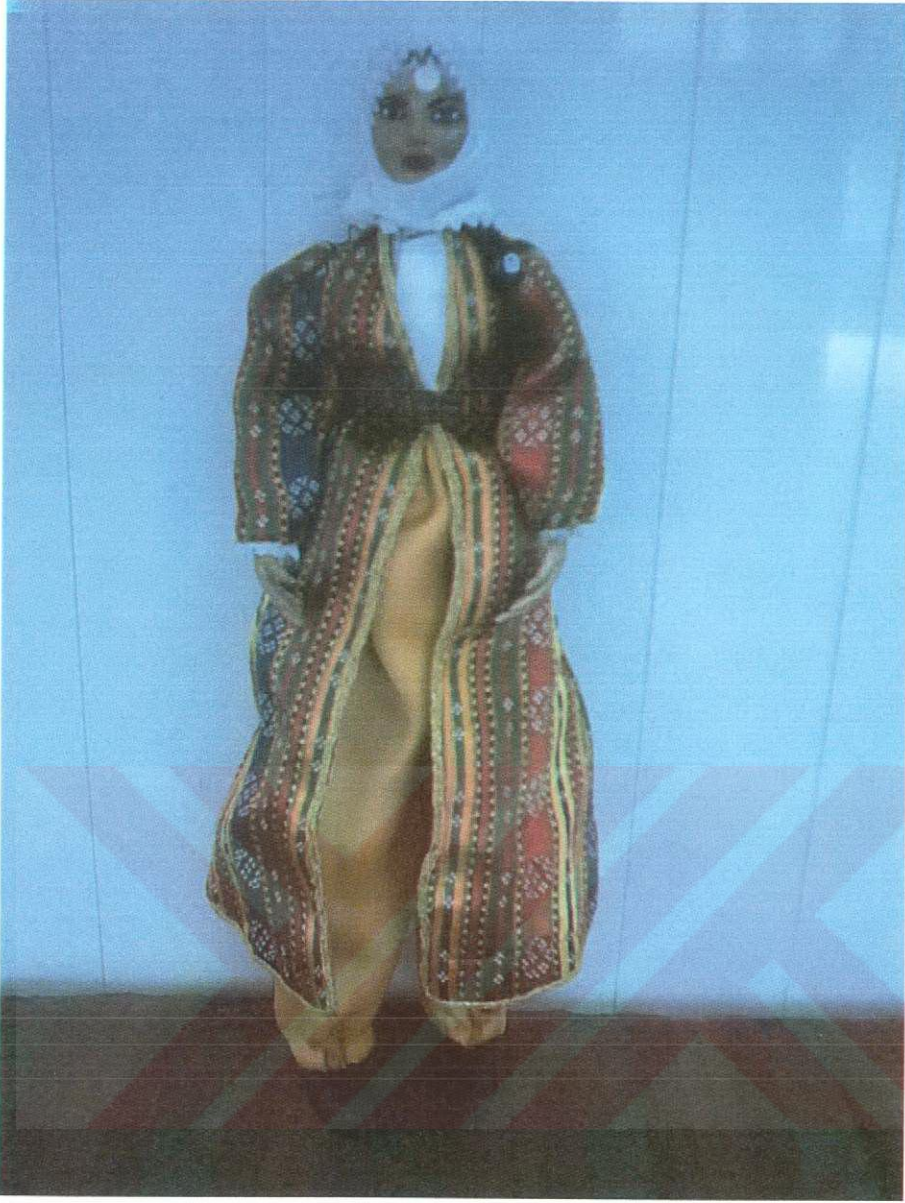
6.a. Kıyafetin Hazırlanması.

Resim no: 50 Şalvar, cepken üçetek ve ayakkabı kalıbı parşömen kağıdına çizilip kesilir.

Resim no: 51 Hazırlanan kalıp kumaşa uygulanır ve bebeğin kıyafeti dikilir.

Resim no: 52 Dikilen kıyafet bebeğe giydirilir.

BÖLÜM IV

A. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın genel amacı ve alt amaçları doğrultusunda aranan cevaplara ilişkin toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Okullarda Yapma Bebekçilik Dersi öğretmenlerinin kişisel niteliklerine ilişkin bulgular 2. Tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Yapma Bebekçilik Dersi Öğretmenlerinin Kişisel Nitelikleri

Öğretmenlerin Yaşı	f	%
20-25 yaş arası	2	3,8
26-30 yaş arası	2	3,8
31-35 yaş arası	9	17
36-45 yaş arası	23	44
46-50 yaş arası	16	31
Toplam	52	100
Eğitim Düzeyleri		
Fakülte ve Yüksek Okul Eğitimi	48	92,3
Yüksek Lisans Eğitimi	4	7,7
Toplam	52	100
Görev Süresi		
1 yıl	3	5,8
2 yıl	4	7,7
3 yıl	11	21,2
4 yıl	14	26,9
5 yıl ve üzeri	20	38,5
Toplam	52	100
Bulunulan Okuldaki Çalışma Süreleri		
1-5 yıl	8	15,4
11-15 yıl	1	1,9
21 yıl ve üzeri	43	82,7
Toplam	52	100

Tablo 2'den anlaşılacağı üzere Yapma Bebekçilik Dersi öğretmenlerinin % 3,8'i 20-25 yaş arası, % 3,8'i 26-30 yaş arası, % 17,3'ü 31-35 yaş arası, % 44,2'si 36-45 yaş arası, % 30,8'i ise, 46-50 yaş arası olduğu görülmüştür. Branş öğretmenlerinin yaşlarının saptanmasına yönelik hazırlanan sorunun ortalaması alındığında, 3,94'ünün, 36-45 yaş arasında olduğu görülmüştür.

Tablo incelendiğinde öğretmenlerin % 92,3'ünün Fakülte ve Yüksek Okul Eğitimi, % 7,7'sinin ise Yüksek Lisans Eğitimi mezunu oldukları görülmüştür. Öğretmenlerin eğitim düzeyine ilişkin sorunun ortalaması alındığında 2.08'inin Fakülte ve Yüksek Okul Eğitimi mezunu olduğu görülmüştür.

Tablo İncelendiğinde Öğretmenlerin % 5,8'inin 1-5 yıl, % 7,7'sinin 6-10 yıl, % 21,2'sinin 11-15 yıl, % 26,9'unun 16-20 yıl, % 38,5'inin ise 21 yılın üstü süredir (Mesleğe başladığı tarihten itibaren) görev yapmakta olduğunu görüyoruz. Öğretmenlerin görev sürelerine ilişkin sorunun ortalaması alındığında 3,85'inin 21 yıl ve üzeri süredir (Mesleğe başladığı tarihten itibaren) görev yaptığı görülmüştür.

Öğretmenlerin % 15,4'ü 1 yıl, % 1,9'u 3 yıl, % 82,7'si ise 5 yıl ve üzeri süredir buldukları okulda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin buldukları okuldaki görev sürelerine ilişkin sorunun ortalaması alındığında 4,35'inin 5 yıl ve üzeri süredir buldukları okulda görev yaptığı saptanmıştır.

Tablo 3. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinin Yeterliliği İle İlgili Görüşleri

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kız Meslek Liselerindeki Yapma Bebekçilik Programının hedefleri yeterli midir?	2	3,8	12	23,1	18	34,6	12	23,1	8	15,4	2,77
Programda yapma bebekçiliğe ayrılan süre hedefe ulaşmak için yeterli midir?	2	3,8	18	34,6	11	21,2	14	26,9	7	13,5	2,88
Programda yapma bebekçilik dersi için belirtilen hedefler gerçekleştirilmekte midir?	5	9,6	2	3,8	13	25	22	42,3	10	19,2	2,42
Program hedefler açısından ne derecede yeterlidir?	2	3,8	5	9,6	18	34,6	21	40,4	6	11,5	2,54
Program içerik açısından ne derecede yeterlidir?	1	1,9	11	21,2	25	48,1	10	19,2	5	9,6	2,87
Okulunuzdaki eğitim ortamlarının donanımı programın hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli midir?	1	1,9	6	11,5	12	23,1	23	44,2	10	19,2	2,33

Tablo 3'den anlaşılacağı üzere branş öğretmenlerinin Yapma Bebekçilik Programının hedeflerini yeterli bulup bulmadıklarına yönelik soruya, % 3,8'i Tamamen, % 23,1'i Oldukça, % 34,6'sı Orta, % 23,1'i Az, % 15,4'ü ise, Hiç yanıtını vermiştir. Branş öğretmenleri, Yapma Bebekçilik programının hedeflerinin yeterliliği sorusunun; orta seçeneğini 2,77 Aritmetik ortalama düzeyinde yeterli bulduklarını ifade etmiştir.

Programda yapma bebekçiliğe ayrılan süre hedefe ulaşmak için yeterli midir sorusuna Öğretmenlerin, % 3,8'i Tamamen, % 34,6'sı Oldukça, % 21,2'si Orta, % 26,9'u Az % 13,5'i ise Hiç yanıtını vermiştir. Sürenin hedefe ulaşmak için yeterliliğine ilişkin sorunun; oldukça seçeneği 2,88 Aritmetik ortalama ile en yüksek düzeyde yeterli bulunmuştur.

Yapma bebekçilik dersi için belirtilen hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini saptamak için hazırlanan soruya, Öğretmenlerin % 9,6'sı Tamamen, % 3,8'i Oldukça, % 25'i Orta, % 42,3'ü Az, % 19,2'si Hiç, yanıtını vermiştir. Branş öğretmenleri,

Sorunun; Az seçeneğini, 2,42 Aritmetik ortalama düzeyinde gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir.

Programın hedefler açısından ne derecede yeterli olduğuna dair soruya Öğretmenlerin, % 3,8 'i Tamamen, % 9,6'sı Oldukça, % 34,6'sı Orta, % 40,4'ü Az, % 11,5'i ise Hiç yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin verdiği cevapların Aritmetik ortalaması alındığında ise 2,54'ünün Programı hedefler açısından Az derecede yeterli bulunduğu görülmüştür.

Programın içerik açısından ne derece yeterli olduğunu saptamaya yönelik soruya öğretmenlerin % 1,9'u Tamamen, % 21,2'si Oldukça, % 48,1'i Orta, % 19,2'si Az, % 9,6'sı ise Hiç yanıtını vermiştir. Programın içerik açısından ne derece yeterli olduğunu saptamaya yönelik sorunun Aritmetik ortalaması alındığında, 2,87 değer ile Orta yanıtının birinci sırada olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin buldukları okuldaki Eğitim Ortamının donanımının, Programın hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya, % 1,9'u Tamamen , % 11,5'i Oldukça, % 23,1'i Orta, % 44,2'si Az, % 19,2'si ise Hiç yanıtını vermiştir. Sorunun Aritmetik ortalaması alındığında 2,33 düzeyinde, Az derecede yeterli buldukları görülmektedir.

Tablo 4. Öğretmenlerin, Uygulama Derslerinin Piyasada Geçerliliğine Ait Görüşleri

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrencilere uygulanan uygulama dersleri piyasada geçerliğe sahip midir?	-	-	11	21,2	10	19,2	21	40,4	10	19,2	2,42
Görev yapmakta bulunduğunuz bölgenin özel bebek çeşiti varmı?	4	7,7	1	1,9	3	5,8	8	15,4	36	69,2	1,63
Cevabımız evet ise öğrenciler derslerde bu bebek çeşitini yansıtacak üretimi yapabiliyorlar mı?	-	-	5	9,6	4	7,7	4	7,7	39	75	1,52
Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmeler derslere yansıtılıyor mu ?	4	7,7	12	23,1	24	46,2	7	13,5	5	9,6	3,06
Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerin üretimi teknik olarak benzer nitelikte mi?	1	1,9	4	7,7	5	9,6	18	34,6	24	46,2	1,85
Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerde kullanılan malzeme benzer nitelikte midir?	1	1,9	14	26,9	6	11,5	19	36,5	12	23,1	2,48
Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bebekçilik derslerinde belirli tekniklerin dışında daha pratik yöntemler kullanılıyor mu?	2	3,8	13	25	21	40,4	14	26,9	2	3,8	2,98

Öğrencilere uygulanan, Yapma Bebekçilik Derslerinin Piyasada geçerli olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin, % 21,2'si Oldukça, % 19,2'si Orta, % 40,4'ü Az, % 19,2'si Hiç yanıtı vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Öğretmenler, Yapma Bebekçilik derslerinin piyasadaki geçerliliğine ilişkin sorunun; Az seçeneğini 2,42 Aritmetik ortalama düzeyinde geçerli bulduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenler buldukları bölgede, özel bebek çeşitinin olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya, % 7,7'si Tamamen, %1,9'u Oldukça, % 5,8'i Orta, % 15,4'ü Az, % 69,2'si Hiç yanıtı vermişlerdir. Branş öğretmenleri buldukları Bölgede özel bebek çeşitinin olup olmadığı sorusunu; Hiç seçeneğini 1,63 Aritmetik ortaile en yüksek düzeyde ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin derslerde buldukları bölgenin bebek çeşitini yansıtacak üretimi yapıp yapamadıklarını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin % 9,6'sı Oldukça, % 7,7'si Orta, % 7,7'si Az, % 75'i ise Hiç yanıtı vermiştir. Araştırma kapsamına alınan

Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması alındığında ise 1,52 düzeyinde Hiç yanıtını verdiği görülmüştür.

Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmelerin derslere yansıtılıp yansıtılmadığını belirlemeye yönelik soruya öğretmenlerin, % 7,7'si Tamamen, % 23,1'i Oldukça, % 46,2'si Orta, % 13,5'i Az ve % 9,6'sı Hiç yanıtını vermiştir. Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmelerin derslere yansıtılıp yansıtılmadığını belirlemeye yönelik Aritmetik ortalaması alındığında araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerin 3,06 düzeyinde Orta yanıtını ifade ettikleri görülmüştür.

Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerin üretiminin teknik olarak benzer nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik soru, % 1,9 Tamamen, % 7,7 Oldukça, % 9,6 Orta, % 34,6 Az, % 46,2 ise Hiç şeklinde yanıtlanmıştır. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında 1,85 düzeyinde Hiç yanıtının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.

Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerde kullanılan malzemenin benzer nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin, %1,9'u Tamamen, % 26,9'u Oldukça, %11,5'i Orta, % 36,5'i Az, %23,1'i ise Hiç yanıtını vermiştir. Öğretmenler Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerde kullanılan malzemenin benzer nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik sorunun; Az seçeneğini 2,48 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade etmişlerdir.

Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bebekçilik derslerinde belirli tekniklerin dışında daha pratik yöntemlerin kullanılıp kullanılmadığını saptamaya yönelik soru, branş öğretmenleri tarafından % 3,8 Tamamen, % 25 Oldukça, % 40,4 Orta, % 26,9 Az ve % 3,8 Hiç şeklinde cevaplanmıştır. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında branş öğretmenlerinin 2,98 düzeyde Orta seçeneğinde yoğunlaştığı görülmüştür.

Tablo 5. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinde Üretilen Bebeklerin Geleneksel Özellikleri Yansıtıp Yansıtmadığı ile İlgili Görüşleri

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebekler geleneksel özellikleri yansıtıyor mu?	18	34,6	24	46,2	6	11,5	4	7,7	-	-	4,08
Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebekler Türkiye'deki yerel bebek çeşitliliğini yansıtacak özellikte midir?	9	17,3	26	50	8	15,4	7	13,5	2	3,8	3,63

Tablo 5 incelendiğinde Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebeklerin geleneksel özellikleri yansıtıp yansıtmadığını belirlemeye yönelik soruya öğretmenlerin, % 34,6'sı Tamamen, % 46,2'si Oldukça, % 11,5'i Orta, % 7,7'si ise Az yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Hiç seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebeklerin geleneksel özellikleri yansıtıp yansıtmadığını belirlemeye yönelik sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında, öğretmenlerin 4,08 düzeyde Oldukça seçeneğini ifade ettikleri görülmüştür.

Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebeklerin, Türkiye'deki yerel bebek çeşitliliğini yansıtacak nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin, % 17,3'ü Tamamen, %50'si Oldukça, % 15,4'ü Orta, % 13,5'i Az, % 3,8'i Hiç yanıtını vermiştir. Sorunun; Oldukça seçeneği 3,63 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Yapma Bebekçilik Dersleri ile İlgili Görüşleri

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Öğrencilerin yapma bebekçilik ile ilgili olarak teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanınıyor mu?	19	36,5	14	26,9	12	23,1	5	9,6	2	3,8	3,83
Yapma bebek eğitiminde öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu artırmak için yeteri kadar araç-gereç sunulduğuna inanıyor musunuz?	-	-	5	9,6	24	46,2	12	23,1	11	21,2	2,44
El sanatları programındaki yapma bebekçilik dersi öğrenciler tarafından ilgi görüyor mu ?	-	-	12	23,1	13	25	18	34,6	9	17,3	2,54
Yapma bebek eğitimi derslerinde üretilen bebekler öğrencileri koleksiyonculuğa teşvik ediyor mu?	2	3,8	3	5,8	3	5,8	19	36,5	25	48,1	1,81

Tablo 6 incelendiğinde Öğrencilerin Yapma Bebekçilik ile ilgili teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanınıyor mu? sorusuna, Öğretmenlerin, % 36,5'i Tamamen, % 26,9'u Oldukça, % 23,1'i Orta, % 9,6'sı Az ve % 3,8'i ise Hiç yanıtını vermiştir. Öğrencilerin Yapma Bebekçilik ile ilgili teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanınıp tanınmadığına ilişkin sorunun; Tamamen seçeneği, 3,83 Aritmetik ortalama düzeyinde fırsat tanındığı görüşüyle ifade edilmiştir.

Yapma Bebek Eğitiminde öğrencilerin motivasyonunu artırmak için yeteri kadar araç-gereç sunulduğuna inanıyor musunuz? sorusuna, öğretmenlerin % 9,6'sı Oldukça, % 46,2'si Orta, % 23,1'i Az, % 21,2'si ise Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise 2,44 düzeyde Orta seçeneği ile ifade edilmiştir.

El Sanatları Programındaki yapma bebekçilik derslerinin öğrenciler tarafından ilgi görüp görmediğini belirlemek üzere hazırlanan soruya öğretmenlerin, %23,1'i Oldukça, % 25'i Orta, % 34,6'sı Az ve % 17,3'ü ise Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Branş öğretmenleri Programındaki yapma bebekçilik derslerinin

öğrenciler tarafından ilgi görüp görmediğini belirlemek üzere hazırlanan sorunun; Az seçeneği 2,54 Aritmetik ortalama düzeyinde ilgi gördüğü şeklinde ifade edilmiştir.

Yapma bebekçilik derslerinde üretilen bebekler öğrencileri koleksiyonculuğa teşvik ediyor mu? sorusuna öğretmenlerin, % 3,8'i Tamamen, % 5,8'i Oldukça, % 5,8'i Orta, % 36,5'i Az, % 48,1'i ise Hiç yanıtını vermiştir. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında 1,81 düzeyde Hiç seçeneği ile ifade edilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin, Yapma Bebekçilik Derslerinde Kullanılmak Üzere Yerli veya Yabancı Yazılı Kaynakların Elde Edilip Edilmediği ile İlgili Görüşleri.

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Yapma bebek derslerini yürütmek için yeterli yazılı kaynak elde edebiliyor musunuz?	-	-	8	15,4	14	26,9	23	44,2	7	13,5	2,44
Yapma bebek derslerinde öğrencilere örnek teşkil etmesi için yabancı yazılı kaynaklara ulaşabiliyor musunuz?	-	-	3	5,8	7	13,5	13	25	29	55,8	1,69

Tablo 7 incelendiğinde Yapma Bebek derslerini yürütmek için yeterli yazılı kaynak bulunabilmesini belirlemek üzere hazırlanan soruya öğretmenlerin % 15,4'ü Oldukça, % 26,9'u Orta, % 44,2'si Az, % 13,5'i ise Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise 2,44 düzeyde Az seçeneği ile yeterli bulunduğu görülmüştür.

Yapma Bebek derslerinde öğrencilere örnek teşkil etmek üzere yabancı yazılı kaynaklara ulaşabiliyor musunuz? sorusuna Öğretmenlerin % 5,8'i Oldukça, % 13,5'i Orta, % 25'i Az ve % 55,8'i ise Hiç Yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Yabancı yazılı kaynaklara ulaşılabilirliğine ilişkin sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise 1,69 düzeyinde Hiç seçeneği ile ulaşamadığı görülmüştür.

Tablo 8. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinde Üretilen Bebeklerin Sergilenmesi ile İlgili Görüşleri.

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Yapma bebek derslerinde üretilen bebekler sergileniyor mu?	9	17,3	19	36,5	12	23,1	9	17,3	3	5,8	3,42
Yapma bebek derslerinde üretilen bebekler ile bir kazanç sağlanıyormu?	-	-	3	5,8	7	13,5	12	23,1	30	57,7	1,67

Tablo 8 incelendiğinde Yapma Bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin sergilenip sergilenmediğine ilişkin soruya öğretmenlerin % 17,3'ü Tamamen, % 36,5'i Oldukça, % 23,5'i Orta, %17,3'ü Az, %5,8'i ise Hiç yanıtını vermişlerdir. Derslerde üretilen bebeklerin sergilenip sergilenmediğine ilişkin sorunun; Oldukça seçeneğinin 3,42 Aritmetik ortalama düzeyinde olduğu görülmüştür.

Derslerde üretilen bebeklerle bir kazanç sağlanıp sağlanmadığını saptamaya yönelik hazırlanan 27. soruya öğretmenlerin % 5,8'i Oldukça, % 13,5'i Orta, % 23,1'i Az ve % 57,7'si ise Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise Branş öğretmenleri 1,67 düzeyde Hiç seçeneğini ifade etmişlerdir.

Tablo 9. Öğretmenlerin Yapma Bebekçilik Derslerinin Yürütülmesinde Yükseköğretim Kurumları ya da Turizm Sektörü ile İşbirliği Sağlanıp Sağlanmadığına İlişkin Görüşleri.

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Yapma bebek derslerinin daha iyi yürütülebilmesi için ortaöğretim ile bu konuda eğitim yapan yüksek öğretim kurumları arasında işbirliği sağlanıyor mu?	-	-	-	-	7	13,5	12	23,1	33	63,5	1,50
Bulduğunuz şehirde öğrencilerin iletişim kurup yararlanabileceği bebek atelyeleri var mı?	-	-	-	-	-	-	7	13,5	35	67,3	1,17
Cevabınız evet ise işletmelerde staj yapan son sınıf öğrencilerinin bu atelyelerde çalışmaları sağlanabiliyor mu?	-	-	-	-	-	-	2	3,8	35	67,3	1,05
Derslerinizde, Turizm sektöründe satışa sunulan bebek örneklerini inceliyor musunuz?	11	21,2	19	36,5	8	15,4	5	9,6	9	17,3	3,35
Yapma bebek derslerinde öğretilen bebekler ile turizm sektöründe satışa sunulan bebekler arasında benzerlik görüyor musunuz?	-	-	6	11,5	9	17,3	26	50	11	21,2	2,19

Tablo 9 incelendiğinde, Yapma Bebek Derslerinin daha iyi yürütülebilmesi için ortaöğretim ile bu konuda eğitim yapan Yüksek Öğretim kurumları arasında işbirliği sağlanıp sağlanmadığına ilişkin soruya öğretmenlerin, % 13,5'i Orta, % 23,1'i Az ve % 63,5'i ise Hiç yanıtını vermişlerdir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen ve Oldukça seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında 1,50 düzeyinde Hiç yanıtı ile işbirliği sağlanmadığı görülmüştür.

Öğretmenlerin buldukları şehirde öğrencilerin iletişim kurup yararlanabileceği bebek atelyelerinin olup olmadığı sorusuna ise % 13,5'i Az, % 67,3'ü ise Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen Oldukça ve Orta seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Bebek atelyelerinin varlığına ilişkin sorunun; Hiç seçeneğinin 1,17 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür.

29. soruyla ilgili olarak işletmelerde staj yapan son sınıf öğrencilerin buldukları şehirdeki bebek atelyelerinde çalışmalarının sağlanmasına ilişkin soruya öğretmenlerin % 3,8'i Az, % 67,3'ü Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan

Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen Oldukça ve Orta seçeneğini işaretlediği görülmüştür. Son sınıf öğrencilerin buldukları şehirdeki bebek atelyelerinde çalışmalarının sağlanmasına ilişkin sorunun; Hiç seçeneğinin 1,05 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür.

Derslerde turizm sektöründe satışa sunulan bebek örneklerinin incelenmesine ilişkin soru, % 21,2 Tamamen, %36,5 Oldukça, % 15,4 Orta, %9,6 Az ve % 17,3 Hiç şeklinde cevaplanmıştır. Branş öğretmenleri Derslerde turizm sektöründe satışa sunulan bebek örneklerinin incelenmesine ilişkin sorunun; Oldukça seçeneğini 3,35 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin Yapma bebekçilik derslerinde öğretilen bebekler ile turizm sektöründe satışa sunulan bebekler arasında benzerlik görüp görmediklerine dair soruya % 11,5'i Oldukça, % 17,3'ü Orta, %50'si Az ve % 21,2'si Hiç şeklinde yanıt vermiştir.ülmediğine ilişkin soruya Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlediği görülmüştür. Ayrıca Sorunun; Az seçeneğinin 2,19 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür.

Tablo 10. Öğretmenlerin Turizm Sektöründe Satışa Sunulan Bebeklerin Yeterliliği ile İlgili Görüşleri.

SORULAR	Tamamen		Oldukça		Orta		Az		Hiç		\bar{X}
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Turizm sektöründe satışa sunulan bebekleri malzeme ve teknik açıdan yeterli buluyor musunuz?	5	9,6	7	13,5	27	51,9	9	17,3	4	7,7	3,00
Piyasada Yapma Bebek üretimi ve tasarımı yapan kişilerin eğitimi sizce yeterli midir?	1	1,9	5	9,6	12	23,1	27	51,9	7	13,5	2,35
Yapma bebek derslerinde üretilen bebeklerin pazarlanmasında size destek veren bir kurum ya da kuruluş var mı?	-	-	1	1,9	1	1,9	3	5,8	47	90,4	1,15
Bu kuruluşlar, Yapma bebek derslerinin geliştirilmesinde yeterli rol alıyor mu?	-	-	-	-	-	-	3	5,8	49	94,2	1,06

Tablo 10 incelendiğinde Öğretmenlerin turizm sektöründe satışa sunulan bebekleri malzeme ve teknik açıdan yeterli bulup bulmadıklarına ilişkin soruyu, % 9,6'sı Tamamen, % 13,5'i Oldukça, % 51,9'u Orta % 17,3'ü Az ve % 7,7'si Hiç şeklinde yanıtlamışlardır. Turizmde satışa sunulan bebeklerin malzeme ve teknik açısından yeterliliğine ilişkin sorunun; Orta seçeneğinin öğretmenler tarafından 3,00 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür.

Piyasada Yapma bebek üretimi ve tasarımı yapan kişilerin eğitiminin yeterliliğine ilişkin soru %1,9'u Tamamen, % 9,6'sı Oldukça, % 23,1'i Orta, %51,9'u Az ve % 13,5'i Hiç şeklinde yanıtlanmıştır. Bu sorunun; Az yanıtının 2,35 Aritmetik orta ile en yüksek düzeyde ifade edildiği görülmüştür.

Yapma bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin pazarlanmasında destek veren kurum ya da kuruluşun varlığına ilişkin soruya öğretmenlerin %1,9'u Oldukça, % 1,9'u Orta, % 5,8'i Az ve %90,4'ü Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Derslerde üretilen bebeklerin pazarlanmasında destek veren kurum ya da kuruluşun varlığına ilişkin sorunun; Hiç yanıtı 1,15 Aritmetik ortalama ile en yüksek düzeyde ifade edilmiştir.

35'inci soru ile ilgili olarak bu kurum ya da kuruluşların Yapma Bebek Derslerinin geliştirilmesinde yeterli rol alıp almadığına dair soruyu öğretmenlerin % 5,8'i Az ve %94,2'si Hiç şeklinde yanıtlamıştır. Kurum ya da kuruluşların Yapma Bebek Derslerinin geliştirilmesinde yeterli rol alıp almadığına dair sorunun; Hiç yanıtının 1,06 Aritmetik ortalama düzeyi ile ifade edildiği görülmüştür.

BÖLÜM V

A. SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Sonuç

Türkiye’de ve dünyada teknoloji hızla artarken buna ayak uydurma ve takip etme amacıyla kurulan ve geliştirilen mesleki eğitim içerisinde yer alan El Sanatları Teknolojisi Bölümü ve Yapma Bebek Eğitimi, yapılan çeşitli araştırmalarla elde edilen verilerden anlaşılmaktadır ki kimi zaman çağın gerektirdiklerine ayak uyduramamış ve kendisini bu gelişmelere karşı yenileyememiştir.

Kültürümüzü yansıtan, el sanatlarının devamını sağlayacak olan Kız Meslek Liseleri El Sanatları Teknolojisi Bölümü birtakım sorunlara sahiptir. Mesleki ve teknik eğitimde yapılan araştırmalara katkıda bulunmak amacıyla hazırlanmış bu çalışmada Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü Öğretmenlerinin Kişisel nitelikleri belirlenmeye çalışılmış, Yapma Bebekçilik Dersleri hakkındaki görüşleri, ayrıca, Turizm’de satışa sunulan Bebekler ve bu bebekleri üreten turizmciler hakkındaki görüşleri alınarak üretilen bebeklerin turizm’de kullanılabilmesi açısından derslerin yeterliliği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Araştırma tarama modeline dayalı betimsel bir araştırmadır. Konu ile ilgili literatür taranmış ve araştırmayı oluşturacak verileri elde etmek amacıyla öğretmenlere yönelik anket hazırlanmıştır.

Araştırmanın evrenini Ankara’da yer alan 17 okul ve bu okullarda görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmuştur. Araştırmanın verileri 2003-2004 Eğitim-Öğretim Yılında toplandığı ve Ankara İli sınırlarında bulunan her okulda El Sanatları Teknolojisi Bölümü bulunmadığından 17 okul araştırma kapsamına alınmıştır. Toplam olarak 52 öğretmene anket uygulanmış, elde edilen veriler SPSS paket programında değerlendirilmiştir.

Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü Yapma Bebek Eğitimi Derslerinde üretilen bebeklerin, turizmde değerlendirilebilmesi açısından yeterliliğini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma, alt problemler doğrultusunda belirlenmeye çalışılmış, elde edilen veriler ve bunların yorumları aşağıda açıklanmıştır.

Araştırmanın alt amaçlarına göre elde edilen bulgular;

Yapma Bebekçilik Dersi öğretmenlerinin % 3,8'i 20-25 yaş arası, % 3,8'i 26-30 yaş arası, % 17,3'ü 31-35 yaş arası, % 44,2'si 36-45 yaş arası, % 30,8'i ise, 46-50 yaş arası olduğu görülmüştür. Branş öğretmenlerinin yaşlarının saptanmasına yönelik hazırlanan sorunun ortalaması alındığında, 3,94'ünün, 36-45 yaş arasında olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin % 92,3'ünün Fakülte ve Yüksek Okul Eğitimi, % 7,7'sinin ise Yüksek Lisans Eğitimi mezunu oldukları görülmüştür. Öğretmenlerin eğitim düzeyine ilişkin sorunun ortalaması alındığında 2.08'inin Fakülte ve Yüksek Okul Eğitimi mezunu olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin % 5,8'inin 1-5 yıl, % 7,7'sinin 6-10 yıl, % 21,2'sinin 11-15 yıl, % 26,9'unun 16-20 yıl, % 38,5'inin ise 21 yılın üstü süredir (Mesleğe başladığı tarihten itibaren) görev yapmakta olduğunu görüyoruz. Öğretmenlerin görev sürelerine ilişkin sorunun ortalaması alındığında 3,85'inin 21 yıl ve üzeri süredir (Mesleğe başladığı tarihten itibaren) görev yaptığı görülmüştür.

Öğretmenlerin % 15,4'ü 1 yıl, % 1,9'u 3 yıl, % 82,7'si ise 5 yıl ve üzeri süredir buldukları okulda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin buldukları okuldaki görev sürelerine ilişkin sorunun ortalaması alındığında 4,35'inin 5 yıl ve üzeri süredir buldukları okulda görev yaptığı saptanmıştır.

Branş öğretmenlerinin Yapma Bebekçilik Programının hedeflerini yeterli bulup bulmadıklarına yönelik soruya, % 34,6'sı Orta, yanıtını vermiştir. Branş öğretmenleri, Yapma Bebekçilik programının hedeflerinin yeterliliğine ilişkin sorunun; orta

seçeneğini 2,77 Aritmetik Aritmetik ortalama düzeyinde yeterli bulduklarını ifade etmiştir. Yapılan değerlendirmeden Öğretmenlerin yapma bebekçilik derslerinin hedeflerinin eksiklikleri olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Programda yapma bebekçiliğe ayrılan süre hedefe ulaşmak için yeterli midir? Sorusuna Öğretmenlerin % 34,6'sı Oldukça, yanıtını vermiştir. Sürenin hedefe ulaşmak için yeterliliğine ilişkin sorunun; oldukça seçeneği 2,88 Aritmetik ortalama ile en yüksek düzeyde yeterli bulunmuştur. Yapılan değerlendirmeden, Öğretmenlerin yapma bebekçilik için ayrılan süreyi hedeflere ulaşmak için yeterli buldukları söylenebilir.

Yapma Bebekçilik dersi için belirtilen hedeflerin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini saptamak için hazırlanan soruya, Öğretmenlerin % 42,3'ü Az, yanıtını vermiştir. Branş öğretmenleri, Sorunun; Az seçeneğini, 2,42 Aritmetik ortalama düzeyinde gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir. Yapılan değerlendirmeden, Branş öğretmenlerinin, yapma bebekçilik dersi için belirtilen hedeflerin gerçekleştirilmediğini düşündükleri söylenebilir.

Programın hedefler açısından ne derecede yeterli olduğuna dair soruya Öğretmenlerin, % 40,4'ü Az, yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin verdiği cevapların Aritmetik ortalaması alındığında ise 2,54'ünün Programı hedefler açısından Az derecede yeterli bulunduğu görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin, Programı hedefler açısından yetersiz buldukları söylenebilir.

Programın içerik açısından ne derece yeterli olduğunu saptamaya yönelik soruya öğretmenlerin % 48,1'i Orta yanıtını vermiştir. Programın içerik açısından ne derece yeterli olduğunu saptamaya yönelik sorunun Aritmetik ortalaması alındığında, 2,87 değer ile Ortalama yanıtının birinci sırada olduğu görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin, Programın içerik açısından eksiklikleri olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Öğretmenlerin buldukları okuldaki Eğitim Ortamının donanımının, Programın hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya, % 44,2'si Az, yanıtını vermiştir. Sorunun Aritmetik ortalaması alındığında

2,33 düzeyinde, Az derecede yeterli buldukları görülmektedir. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin, buldukları okuldaki Eğitim Ortamının donanımının, Programın hedeflerini gerçekleştirmek için yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Öğrencilere uygulanan, Yapma Bebekçilik Derslerinin piyasada geçerli olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin, % 40,4'ü Az, yanıtı vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Öğretmenler, Yapma Bebekçilik derslerinin piyasadaki geçerliliğine ilişkin sorunun; Az seçeneğini 2,42 Aritmetik ortalama düzeyinde geçerli bulduklarını ifade etmişlerdir. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin, Öğrencilere uygulanan, Yapma Bebekçilik Derslerinin piyasada geçerli olmadığını düşündükleri söylenebilir.

Öğretmenler buldukları bölgede, özel bebek çeşitinin olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya, % 69,2'si Hiç yanıtı vermişlerdir. Branş öğretmenleri buldukları Bölgede özel bebek çeşitinin olup olmadığı sorusunu; Hiç seçeneğini 1,63 Aritmetik ortalama ile en yüksek düzeyde ifade etmişlerdir. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin, buldukları bölgede özel bebek çeşiti olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin derslerde buldukları bölgenin bebek çeşitini yansıtacak üretimi yapıp yapamadıklarını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin % 75'i Hiç yanıtı vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması alındığında ise 1,52 düzeyinde Hiç yanıtı verdiği görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin, Öğrencilerin derslerde buldukları bölgenin bebek çeşitini yansıtacak üretimi yapamadıklarını düşündükleri söylenebilir.

Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmelerin derslere yansıtılıp yansıtılmadığını belirlemeye yönelik soruya öğretmenlerin, % 46,2'si Orta, yanıtı vermiştir. Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmelerin derslere yansıtılıp yansıtılmadığını belirlemeye yönelik Aritmetik ortalaması alındığında araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerin 3,06 düzeyinde Ortalama yanıtı ifade ettikleri görülmüştür. Yapılan

değerlendirmeden, öğretmenlerin, Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmelerin derslere yeteri kadar yansıtılmadığını düşündükleri söylenebilir.

Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerin üretiminin teknik olarak benzer nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik soru, % 46,2 Hiç şeklinde yanıtlanmıştır. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında 1,85 düzeyinde Hiç yanıtının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerin üretiminin teknik olarak benzer nitelikte olmadığı söylenebilir.

Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerde kullanılan malzemenin benzer nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin, % 36,5'i Az, yanıtını vermiştir. Öğretmenler Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerde kullanılan malzemenin benzer nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik sorunun; Az seçeneğini 2,48 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade etmişlerdir. Yapılan değerlendirmeden, Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerde kullanılan malzemenin tamamen aynı olmadığı söylenebilir.

Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bebekçilik derslerinde belirli tekniklerin dışında daha pratik yöntemlerin kullanılıp kullanılmadığını saptamaya yönelik soru, branş öğretmenleri tarafından % 40,4 Orta, şeklinde cevaplanmıştır. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında branş öğretmenlerinin 2,98 düzeyde Ortalama seçeneğinde yoğunlaştığı görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, bebekçilik derslerinde belirli tekniklerin dışında daha pratik yöntemlerin yeteri kadar kullanılmadığı söylenebilir.

Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebeklerin geleneksel özellikleri yansıtmıyıp yansıtmadığını belirlemeye yönelik soruya öğretmenlerin, % 46,2'si Oldukça, yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Hiç seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebeklerin geleneksel özellikleri yansıtmıyıp yansıtmadığını belirlemeye yönelik sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında, öğretmenlerin 4,08 düzeyde Oldukça seçeneğini ifade ettikleri görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, Derslerde üretilen bebeklerin geleneksel özellikleri yansıttığı söylenebilir.

Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebeklerin, Türkiye'deki yerel bebek çeşitliliğini yansıtacak nitelikte olup olmadığını belirlemeye yönelik soruya Öğretmenlerin, %50'si Oldukça, yanıtını vermiştir. Sorunun; Oldukça seçeneği 3,63 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edilmiştir. Yapılan değerlendirmeden, derslerde üretilen bebeklerin, Türkiye'deki yerel bebek çeşitliliğini yansıtmadığı sonucuna varılabilir.

Öğrencilerin Yapma Bebekçilik ile ilgili teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanınıyor mu? sorusuna, Öğretmenlerin, % 36,5'i Tamamen, yanıtını vermiştir. Öğrencilerin Yapma Bebekçilik ile ilgili teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanınıp tanınmadığına ilişkin sorunun; Tamamen seçeneği, 3,83 Aritmetik ortalama düzeyinde fırsat tanındığı görüşüyle ifade edilmiştir. Elde edilen bulgulardan, öğrencilerin derslerde teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanındığı sonucuna ulaşılabilir.

Yapma Bebek Eğitiminde öğrencilerin motivasyonunu artırmak için yeteri kadar araç-gereç sunulduğuna inanıyor musunuz? sorusuna, öğretmenlerin % 46,2'si Orta, yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise 2,44 düzeyde Ortalama seçeneği ile ifade edilmiştir. Elde edilen bulgulardan, derslerde öğrencilerin motivasyonunu artırmak için yeteri kadar araç-gereç sunulmadığı söylenebilir.

El Sanatları Programındaki yapma bebekçilik derslerinin öğrenciler tarafından ilgi görüp görmediğini belirlemek üzere hazırlanan soruya öğretmenlerin, % 34,6'sı Az yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Branş öğretmenleri Programındaki yapma bebekçilik derslerinin öğrenciler tarafından ilgi görüp görmediğini belirlemek üzere hazırlanan sorunun; Az seçeneği 2,54 Aritmetik ortalama düzeyinde ilgi gördüğü şeklinde ifade edilmiştir. Elde edilen bulgulardan, yapma bebekçilik derslerinin öğrenciler tarafından ilgi görmediği sonucuna ulaşılabilir.

Yapma bebekçilik derslerinde üretilen bebekler öğrencileri koleksiyonculuğa teşvik ediyor mu? sorusuna öğretmenlerin, % 48,1'i Hiç yanıtını vermiştir. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında 1,81 düzeyde Hiç seçeneği ile ifade edilmiştir.Yapılan değerlendirmeden, derslerde üretilen bebeklerin öğrencileri koleksiyonculuğa teşvik etmediği sonucuna ulaşılabilir.

Yapma Bebek derslerini yürütebilmek için yeterli yazılı kaynak bulunabilmesini belirlemek üzere hazırlanan soruya öğretmenlerin % 44,2'si Az, yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise 2,44 düzeyde Az seçeneği ile yeterli bulunduğu görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin dersleri yürütebilmek için yeterli yazılı kaynağa ulaşamadıkları söylenebilir.

Yapma Bebek derslerinde öğrencilere örnek teşkil etmek üzere yabancı yazılı kaynaklara ulaşabiliyor musunuz? sorusuna Öğretmenlerin % 55,8'i Hiç Yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür.Yabancı yazılı kaynaklara ulaşabilinirliğine ilişkin sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise 1,69 düzeyinde Hiç seçeneği ile ulaşılamadığı görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, öğretmenlerin, Yapma Bebek derslerinde öğrencilere örnek teşkil etmek üzere yabancı yazılı kaynaklara ulaşamadıkları görülmektedir.

Yapma Bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin sergilenip sergilenmediğine ilişkin soruya öğretmenlerin % 36,5'i Oldukça, yanıtını vermişlerdir. Derslerde üretilen bebeklerin sergilenip sergilenmediğine ilişkin sorunun; Oldukça seçeneğinin 3,42 Aritmetik ortalama düzeyinde olduğu görülmüştür.Sonuç olarak derslerde üretilen bebeklerin sergilendiği söylenebilir.

Derslerde üretilen bebeklerle bir kazanç sağlanıp sağlanmadığını saptamaya yönelik hazırlanan 27. soruya öğretmenlerin % 57,7'si Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında ise Branş

öğretmenleri 1,67 düzeyde Hiç seçeneğini ifade etmişlerdir. Yapılan değerlendirmeden, öğrencilerin derslerde ürettikleri bebekler ile bir kazanç sağlamadıkları söylenebilir.

Yapma Bebek Derslerinin daha iyi yürütülebilmesi için ortaöğretim ile bu konuda eğitim yapan Yüksek Öğretim kurumları arasında işbirliği sağlanıp sağlanmadığına ilişkin soruya öğretmenlerin, % 63,5'i Hiç yanıtını vermişlerdir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen ve Oldukça seçeneğini işaretlemeyeği görülmüştür. Sorunun Aritmetik ortalaması hesaplandığında 1,50 düzeyinde Hiç yanıtı ile işbirliği sağlanmadığı görülmüştür. Sonuç olarak, ortaöğretim kurumları ve yükseköğretim kurumları arasında iletişim sağlanmadığı görülmüştür.

Öğretmenlerin buldukları şehirde öğrencilerin iletişim kurup yararlanabileceği bebek atelyelerinin olup olmadığı sorusuna % 67,3'ü Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen Oldukça ve Ortalama seçeneğini işaretlemeyeği görülmüştür. Bebek atelyelerinin varlığına ilişkin sorunun; Hiç seçeneğinin 1,17 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür. Değerlendirmede, Öğrencilerin yararlanabileceği bebek atelyelerin bulunmadığı sonucuna ulaşılabilir.

29. soruyla ilgili olarak işletmelerde staj yapan son sınıf öğrencilerin buldukları şehirdeki bebek atelyelerinde çalışmalarının sağlanmasına ilişkin soruya öğretmenlerin % 3,8'i Az, % 67,3'ü Hiç yanıtını vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen Oldukça ve Ortalama seçeneğini işaretlemeyeği görülmüştür. Son sınıf öğrencilerin buldukları şehirdeki bebek atelyelerinde çalışmalarının sağlanmasına ilişkin sorunun; Hiç seçeneğinin 1,05 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür. Yapılan değerlendirmeden, 29. soru ile ilgili olarak işletmelerde staj yapan son sınıf öğrencilerin bebek atelyeleri olmadığı için staj olanağı sağlanmadığı görülmüştür.

Derslerde, turizm sektöründe satışa sunulan bebek örneklerinin incelenmesine ilişkin soru, %36,5 Oldukça, şeklinde cevaplanmıştır. Branş öğretmenleri Derslerde

turizm sektöründe satışa sunulan bebek örneklerinin incelenmesine ilişkin sorunun; Oldukça seçeneğini 3,35 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade etmişlerdir. Turizmdeki bebeklerin derslerde, incelendiği söylenebilir.

Öğretmenlerin Yapma bebekçilik derslerinde öğretilen bebekler ile turizm sektöründe satışa sunulan bebekler arasında benzerlik görüp görmediklerine dair soruya %50'si Az şeklinde yanıt vermiştir. İlgili soruya Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Ayrıca Sorunun; Az seçeneğinin 2,19 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür. Turizmde satılan bebeklerin derslerde üretilen bebeklere benzemediği düşünülebilir.

Öğretmenler, turizm sektöründe satışa sunulan bebekleri malzeme ve teknik açıdan yeterli bulup bulmadıklarına ilişkin soruyu, % 51,9'u Orta şeklinde yanıtlamışlardır. Turizmde satışa sunulan bebeklerin malzeme ve teknik açısından yeterliliğine ilişkin sorunun; Ortalama seçeneğinin öğretmenler tarafından 3,00 Aritmetik ortalama düzeyinde ifade edildiği görülmüştür. Bulgular sonucunda öğretmenlerin turizmde satılan bebeklerin, malzeme ve teknik açısından eksiklikleri olduğunu düşündükleri söylenebilir.

Piyasada Yapma bebek üretimi ve tasarımı yapan kişilerin eğitiminin yeterliliğine ilişkin soru %51,9'u Az şeklinde yanıtlanmıştır. Bu sorunun; Az yanıtının 2,35 Aritmetik ortalama ile en yüksek düzeyde ifade edildiği görülmüştür. Bulgular sonucunda Öğretmenlerin, turizmde bebek üretimi yapan turizmcilerin eğitimini yeterli bulmadıkları söylenebilir.

Yapma bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin pazarlanmasında destek veren kurum ya da kuruluşun varlığına ilişkin soruya öğretmenlerin %90,4'ü Hiç yanıtı vermiştir. Araştırma kapsamına alınan Öğretmenlerden Hiçbirinin Tamamen seçeneğini işaretlemediği görülmüştür. Derslerde üretilen bebeklerin pazarlanmasında destek veren kurum ya da kuruluşun varlığına ilişkin sorunun; Hiç yanıtı 1,15 Aritmetik ortalama ile en yüksek düzeyde ifade edilmiştir. Yapılan değerlendirmede, derslerde yapılan

bebeklerin pazarlanmasında destek veren bir kurum ya da kuruluşun olmadığı söylenebilir.

35'inci soru ile ilgili olarak bu kurum ya da kuruluşların Yapma Bebek Derslerinin geliştirilmesinde yeterli rol alıp almadığına dair soruyu öğretmenlerin % 5,8'i Az ve %94,2'si Hiç şeklinde yanıtlamıştır. Kurum ya da kuruluşların Yapma Bebek Derslerinin geliştirilmesinde yeterli rol alıp almadığına dair sorunun; Hiç yanıtının 1,06 Aritmetik ortalama düzeyi ile ifade edildiği görülmüştür. Yapma bebekçilik derslerinde üretilen bebeklerin pazarlanmasında destek veren kurum ya da kuruluşların Yapma Bebek Derslerinin geliştirilmesinde yeterli rol almadığı yapılan değerlendirme sonucunda söylenebilir.

2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda, T.C.Milli Eğitim Bakanlığı Kız Meslek liselerinde uygulanan Yapma Bebek Eğitimi ve bu bebeklerin turizmde değerlendirilmesi açısından yeterliliğini belirlemek üzere yapılan bu çalışma, Kız Meslek Liseleri Branş öğretmenleri görüşlerine göre belirlenerek, ilgililere ve bu konuda yapılacak araştırmalara yol göstermesi amacıyla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Meslek Lisesi El Sanatları Eğitimi Bölümü Yapma Bebekçilik dersi, uzmanlarca yeniden değerlendirmeye alınmalı, programın eksik yönleri tespit edilip gerekli çalışmalar yapılmalıdır
2. Eğitim Ortamının atölye donanımı, piyasadaki standartlar belirlenerek bu doğrultuda araç temini sağlanmalıdır. Bu doğrultuda dönem başında piyasadaki atölyeler gezilerek okulun standardı ve mevcut durumla neler yapılabileceği konusunda bir çalışma planı hazırlanmalıdır.

3. Öğrencilere uygulanan, Yapma Bebekçilik Derslerinin piyasada geçerliliğini sağlamak için, piyasada üretilen bebekler, malzeme ve teknik olarak derslerde incelenmeli, eğer varsa buldukları bölgenin özel bebek çeşiti tanıtılmalı ve öğrencilerin teknolojik gelişmelere bağlı olarak belirli tekniklerin dışında daha pratik yöntemler kullanarak bebek üretimi yapmaları sağlanmalıdır.
4. Derslerde öğrencilerin motivasyonunu sağlamak üzere araç gereçler sunularak bebekçiliğe ilgi artırılmalıdır.
5. Derslerde üretilen bebeklerin, özel sergiler açılarak halk için sergilenmesi sağlanmalı ayrıca öğrencilerin yapma bebek siparişi alarak maddi kazanç sağlaması desteklenmelidir. Ayrıca bu bebeklerin pazarlanmasında kurum ve kuruluşlardan destek sağlanmalıdır.
6. Yapma Bebek Derslerinin daha iyi yürütülebilmesi için bu konuda eğitim yapan Yüksek Öğretim kurumları ve bu konuda üretim yapan turizmciler ile iletişim sağlanmalı, bilgi alışverişinde bulunulmalıdır.
7. Bölgelere özel Yapma Bebeklerin tanıtımı için kitapçıklar hazırlanmalı, teorik bilgilerin yanında bebekçilik konusunda bilgi sahibi olmayanların seviyesinde yapım teknikleri açıklanarak, halkın yapma bebeklere ilgisi artırılmalıdır.
8. Dünyada yapma bebek üretiminde gelişmiş ülkelere, Mesleki Eğitim Kurumlarında görevli Öğretim elemanları burslu olarak ya da kültürel anlaşmalar çerçevesinde gönderilmeli, bu konuda daha fazla araştırma olanağı sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

AND, Metin. (1969). **Geleneksel Türk Tiyatrosu**. Ankara: Bilgi Yayınevi.

AND, Metin. (Eylül 1977). Köylü ve Halk Tiyatrosu Gelenekleri Açısından Orta Asya, İran, Anadolu Kuklasından Örnekler. **Milliyet Sanat Dergisi**. (243). İstanbul.

AND, Metin. (1996). Kukla Koleksiyonculuğu. **Tombak (9)**. İstanbul.

AKIN, Zeynep. (Nisan 2002). Oyuncak Müzesi. **Skylife**. İstanbul: Doğan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

Akşam Gazetesi. (03.06.2002).

ALKAN Cevat, DOĞAN Hıfzı, SEZGİN İlhan.(1994). **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**.Ankara. Gazi Üniversitesi Yayınları.

Sargın, Hakkı. **Akşam Gazetesi**. (21.04.2003).

AKYÜZ, Y. (1989). **Türk Eğitim Tarihi**. Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları. No:160.

ardahan.gov.tr/kultur/elsanatlari.html. 23.12.2003

AŞKIN, Onay Servet. (1996). Japon Bebek Sanatı. **Art Decor (44)**. İstanbul: Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş.

AYDIN, Öznur. (1995). Kapadokya Soğanlı. **Kültür ve Sanat**. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.

AYTAÇ, Çetin. (1999). **Yerel El Sanatları**. İstanbul: I. Milli Eğitim Basımevi.

ATANUR, Meriç. (1994). El Sanatlarını Geliştirmeliyiz. **Kültür ve Sanat (23)**. İstanbul.

ATAY, Ayten. (1997). **Örücülük**. İstanbul.Milli Eğitim Basımevi.

BARIŞTA H. Örcün. (1982). **Türk El Sanatları**. Yapı Kredi Bankası A.Ş. Yayınları. İstanbul.

BİLGİN, Nuran.(a) (1997). Geleneksel Türk Yapma Bebek Sanatı Eğitiminde (Turizm Potansiyeli İçinde) Değişime Yönelik Tavrıların Belirlenmesi. **Türkiye’de El Sanatları Geleneği ve Çağdaş Sanatlar İçindeki Yeri Sempozyumu Bildirileri**. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

BİLGİN, Nuran.(b) (1997). **Folklorik Yapma Bebekçilik**. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Collection. (Temmuz,Ağustos, Eylül 2003). İstanbul.

ÇİFTKAPLAN ŞEN, Derya. (1998). Porselen Bebek ve Oyuncak Müzesi. **Tombak (20)**. İstanbul: Cem Ofset.

Damal Kaymakamlığı tanıtım broşürü.

DEMİR, Tuna ve BARIŞIK, Didar. (1997). **Oyuncak ve Turistik Biblio**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

DEMİRİZ, Yıldız. (2003). Motif Motif Giysileriyle Damal Bebekleri. **Skylife (239)**. İstanbul: Doğan Ofset Yayıncılık ve Matbaacılık A.Ş.

designophy.com.tr.

Dictionnaire Larousse. (1993). Milliyet Gazetecilik A.Ş.

GÜLENSOY, Tuncer. (1999). Türk Dünyası ve Anadolu “Yapma Bebek “ Koleksiyonundan Örnekler. **I.Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyum Bildirileri 1,2,3, Aralık 1994**. Kültür Bakanlığı Hagem Yayınları (226).

GÜLER, Mediha ve ÖZDEMİR, Melda. (2002). Türk Turizminde Soğanlı Bebeklerinin Yeri. **I. Uluslar arası Turizm Kongresi**. Kıbrıs.

HİNÇER, İhsan. (Mart 1967). Suzan Koldaş ve Türk Giyisili Bebekleri. **Türk Folklor Araştırmaları.(10)**.

Hürriyetim.com.tr/haber/23.12.2003.

KOÇAK, Nurcan. (28-30 Mayıs 1997).**Geleneksel Türk Oyuncaklarından Bebekler**. I. Ulusal Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi.

KÜLAHÇI, Mehmet. (1983). Mesleki Teknik Eğitim ve Yetişmiş İnsan Gücü İstihdamı. **A.Ü. Eğitim Bilimleri Dergisi**. (12). Ankara.

Meydan Larousse.(1969). İstanbul: Meydan Yayıncılık.

Milli Eğitim Bakanlığı. (1996). **15. Milli Eğitim Şurası:2000’li Yıllarda Türk Milli Eğitim Sistemi**. İstanbul: Milli Eğitim Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi. (2000). El Sanatları Programı.

Poupee-Jouet, Poupee-Reflet. (Juin 1983). Museum National d’Histoire Naturelle.**Musee De L’HOMME**. Paris.

Milliyet Gazetesi. (09.07.2002).

MUTLU, Mustafa.(2002). **Karagöz Sanatı ve Sanatçıları.** Ankara: T.C Kültür Bakanlığı Yayınları.

NEMLİOĞLU, Candan. (1993). Bayburt'un Kitre Köyü ve 'Kitre'nin (malzeme olarak) Türk Sanatındaki Yeri. **İlgi Dergisi.** (72). Apa Ofset Basımevi.

Niemann, Helmut,(1992). Oyuncanın Gelişim Tarihi.(çev.B.Onur). Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 24 (1)

ONUR, Bekir. (2002). **Oyuncaklı Dünya.** Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.

ÖZDEMİR , Melda. (b) (2003). Turistik Amaçlı Örgü Bebek. **Ekin.** (25) Ankara.

ÖZDEMİR , Melda. (a) (2003). Yapma Bebek Teknikleri. İstanbul:Ya-Pa Yayınları.

ÖZTÜRK, İsmail. (1984). El Sanatları Üzerine Açılan Yarışmaların Düşündürdükleri. **7. El Sanatları Sempozyumu.** İzmir.

SEÇKİNÖZ, Mine, ALPASLAN, Sabiha, KOMŞUOĞLU, Şükran, İMER, Arsal ve ETİKE, Serap. (1986). **Resim II Süsleme Resmî ve Süsleme Sanatları Tarihi.** Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.

SEZGİN, İ. (1983). Mesleki ve Teknik Eğitim Kapsam ve Gelişimi. **Türkiye'de Meslek Eğitimi ve Sorunları Türk Eğitim Derneği VI. Eğitim Toplantısı.** Ankara.

SIDAL, C. (1983). Mesleki Eğitim ve İstihdam. **Türkiye'de Meslek Eğitimi ve Sorunları.** Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Sıdika Elsanatları Özel El Yapımı Bebekler Tanıtım Broşürü.

sidikaelsanatlari.com

ŞEHİRLİOĞLU, İ. Akın. (1994). Tarım Köy İşleri Bakanlığı El Sanatları Eğitim Sistemi. **Kamu ve Özel Kuruluşlarda, Üniversitelerde El Sanatlarına Yaklaşımları Sorunları Sempozyumu Bildirileri.** Ankara.

TAYLAN, Jale. (1981). El Sanatları Alanında Araştırma ve Üretime Yönelik Yöntem ve Teknikler. **I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu.** İzmir.

TOKOĞLU Burcu. (2000). Jale Tokatlı'nın Bebekleri.**Tombak (32).** İstanbul.

TOYGAR, Kamil. (a). (1987). Soğanlı'da Yapma Bebekçilik. **Milli Kültür.**

TOYGAR, Kamil. (b. (1987). Ülkemizde Folklorik Yapma Bebekçilik. **Türk Folkloru Araştırmaları**. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi yayınları.

Türk Ansiklopedisi. (1960). cilt 2-5.

The Lilliput Antique Doll and Toy Museum,(1983). Branding, Isle of Wight.

Gümüş, Sevgi, Altınpınar, Halil. (16.03.2003). **Kanal VTV**. Düünden Bugüne Osmanlı Programı.

Zaman Gazetesi. (23.04.2001).

ZÜBER, Hüsnü. (1979). **Türk Süsleme Sanatı**. Ankara.

EKLER

EK 1 . Anket Soruları

EK 2. Ankara Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Alınan İzinler.

EK 3. Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü Ders Programı.

EK 1 . Anket Soruları

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EL SANATLARI EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
DEKORATİF ÜRÜNLER ANABİLİM DALI

ANKET FORMU

T.C. MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI KIZ MESLEK LİSELERİNDE
 UYGULANAN YAPMA BEBEK EĞİTİMİ VE BU BEBEKLERİN TURİZMDE
 DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerli Öğretmen;

Yapılan bu anketle T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Kız Meslek Liselerinde Yapma Bebek Eğitimi uygulamalarının, turizmde değerlendirilmesi açısından yeterliliği belirlenmeye çalışılacaktır. Ankette 36 soru vardır. Ankete vereceğiniz doğru ve içten cevaplar araştırmanın amacına büyük katkı sağlayacaktır. Bilgiler sadece araştırma için kullanılacak ve gizli kalacaktır. Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Saygılarımla

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
 El Sanatları Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi
 Sabire ÇİL

Size uygun olan seçeneğin yanına (x) işareti koyunuz.

Adı..... Soyadı.....

Çalıştığınız okulun adı.....

1. Yaşınız?

a) 20-25 yaş arası	c) 31-35 yaş arası	e) 46-50 yaş arası
b) 26-30 yaş arası	d) 36-45 yaş arası	

2. Eğitim Düzeyiniz?

a) Lise ve Dengi Okul Eğitimi	c)Yüksek Lisans Eğitimi
b) Fakülte ve Yüksek Okul Eğitimi	d) Doktora ve Üzeri Eğitimi

Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1	2	3	4	5

13. Cevabınız evet ise öğrenciler derslerde bu bebek çeşitini yansıtacak üretimi yapıyorlar mı? () () () () ()
14. Piyasadaki el sanatları ile ilgili gelişmeler derslere yansıtılıyor mu ? () () () () ()
15. Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerin üretimi teknik olarak benzer nitelikte mi? () () () () ()
16. Derslerde üretilen bebekler ile piyasadaki bebeklerde kullanılan malzeme benzer nitelikte midir? () () () () ()
17. Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bebekçilik derslerinde belirli tekniklerin dışında daha pratik yöntemler kullanılıyor mu? () () () () ()
18. Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebekler geleneksel özellikleri yansıtıyor mu? () () () () ()
19. Yapma Bebekçilik Derslerinde üretilen bebekler Türkiye'deki yerel bebek çeşitliliğini yansıtacak özellikte midir? () () () () ()
20. Öğrencilerin yapma bebekçilik ile ilgili olarak teknik ve malzemede yaratıcılığını göstermelerine fırsat tanınıyor mu? () () () () ()
21. Yapma bebek eğitiminde öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu artırmak için yeteri kadar araç-gereç sunulduğuna inanmıyorsunuz? () () () () ()
22. El sanatları programındaki yapma bebekçilik dersi öğrenciler tarafından ilgi görüyor mu ? () () () () ()

Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1	2	3	4	5

23. Yapma bebek üretim tasarımı eğitimi derslerinde üretilen bebekler öğrencileri koleksiyonculuğa teşvik ediyor mu? () () () () ()
24. Yapma bebek derslerini yürütebilmek için yeterli yazılı kaynak elde edebiliyor musunuz? () () () () ()
25. Yapma bebek derslerinde öğrencilere örnek teşkil etmesi için yabancı yazılı kaynaklara ulaşabiliyor musunuz? () () () () ()
26. Yapma bebek derslerinde üretilen bebekler sergileniyor mu? () () () () ()
27. Yapma bebek derslerinde üretilen bebekler ile bir kazanç sağlanıyormu? () () () () ()
28. Yapma bebek derslerinin daha iyi yürütülebilmesi için ortaöğretim ile bu konuda eğitim yapan yüksek öğretim kurumları arasında işbirliği sağlanıyor mu? () () () () ()
29. Bulduğunuz şehirde öğrencilerin iletişim kurup yararlanabileceği bebek atelyeleri var mı? () () () () ()
30. Cevabınız evet ise işletmelerde staj yapan son sınıf öğrencilerinin bu atelyelerde çalışmaları sağlanabiliyor mu? () () () () ()
31. Derslerinizde, Turizm sektöründe satışa sunulan bebek örneklerini inceliyor musunuz? () () () () ()
32. Yapma bebek derslerinde öğretilen bebekler ile turizm sektöründe satışa sunulan bebekler arasında benzerlik görüyor musunuz? () () () () ()
33. Turizm sektöründe satışa sunulan bebekleri malzeme ve teknik açıdan yeterli buluyor musunuz? () () () () ()

Tamamen	Oldukça	Orta	Az	Hiç
1	2	3	4	5

34. Piyasada Yapma Bebek üretimi ve tasarımı yapan kişilerin eğitimi sizce yeterli midir?

() () () () ()

35. Yapma bebek derslerinde üretilen bebeklerin pazarlanmasında size destek veren bir kurum ya da kuruluş var mı?

() () () () ()

36. Bu kuruluşlar, Yapma bebek derslerinin geliştirilmesinde yeterli rol alıyor mu?

() () () () ()

EK 2. Ankara Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünden Alınan İzinler.

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Mamak İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM: Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.06.11.070 / 998

25.../03/2004

KONU : Anket

CEBECİ ANADOLU MESLEK VE KIZ MESLEK LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
ÜREĞİL ANADOLU MESLEK VE KIZ MESLEK LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE
MAMAK ANADOLU MESLEK VE GIDA TEKNOLOJİSİ PASTACILIK MESLEK LİSESİ
MÜDÜRLÜĞÜNE
KARAAĞAÇ PRATİK KIZ SANAT OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

İLGİ : M.E.Müd. Kültür Bl.nün. 22.03.2004 tarih ve 1048 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Sabire ÇİL, dersinin gereği yüksek lisans tezine paralel anketi, ilimiz Kız Meslek Liselerinde bulunan branş öğretmenlerine uygulayabilmelerine ilişkin 18.03.2004 tarih ve 1025 sayılı Valilik Oluru ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve Valilik Oluru gereğince işlem yapılması hususunda gereğini rica ederim.

Eki : 1- Valilik Oluru.

Mahmut ÖZTUFANLI
Şube Müdürü

NOT : Anket örnekleri; ilgili öğrenci tarafından anılan okullara ulaştırılacaktır. (5 sayfa Anket)

BÖLÜM : Kullu
SAYI : B.08.4.MF.M.4.06.00.11-070-1025
KONU : Anket

22.03.2004
2989

18.03.2004

FAHRETTİN AYMAKAMLIĞINA
(İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

VALİLİK MAKAMINA
ANKARA

İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 18.03.2004 tarih ve 2219 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Sabire ÇELİK, dersinin göreceği yüksek lisans tezine paralel anketi, ilimiz Kız Meslek Lisesinde bulunan branş öğretmenlerine uygulayabilmelerine ilişkin Valilik Makamından alınan 18.03.2004 tarih ve 070 1025 sayılı Oluru ekte gönderilmiştir.

Valilik Oluru gereğince işlem yapılmamış rica ederim.

Errol Ortakaya
Errol ORTAKAYA
Vali a.
Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

EKLE:- Valilik Oluru
2- Anket (5 Sayfa)

DAĞITIMI:

Geçmiş:

8 Merkez Kaym.

Bey pazari, Çubuk, Elmadağ,

Kızılcahamam, Polatlı ve Ş.Koçhisar İlç.Kaym.

SAYI:

4312

23 MART 2004

NOT: Anket örnekleri, ilgili öğrenci tarafından
anılan ilçelere ait Okullara ulaştırılacaktır.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, El Sanatları Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Sabire ÇELİK, "Kız Meslek Liselerinde Uygulanan Yapma Bebek Üretim Tasarımı Eğitimi ve Bu Bebeklerin Turizmde Değerlendirilmesi" konulu yüksek lisans tezine paralel anketi, ilimiz Kız Meslek Lisesinde bulunan branş öğretmenlerine uygulayabilmeleri için ilçe yazı ile izm istenmektedir.

Kanun kurum ve kuruluşlarında uygulanan Devlet Memurları Kratik Kayıtalet Yönetmeliği ve Okullarda uygulanması gereken usul ve esaslara özen gösterilmesi, 2003-2004 öğretim yılında olması kaydıyla söz konusu anketin uygulanması Müdürlüğünüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınıza da uygun görüldüğü takdirde, Olurlarınıza arz ederim.

Murat Bektaş
Murat BEKTAŞ
Milli Eğitim Müdürü v.

OLUR
18.03/2004

M. Logoglu
M. LOGOGLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

444 0 632
MART 2004
7083
KOLİTESİBL

DAĞITILMA
444 0 632

Milli Eğitim Müdürlüğü Eğitim Bölümü
İnceleme ve Değerlendirme Birimi

DAĞITILMA
444 0 632

Milli Eğitim Müdürlüğü Eğitim Bölümü
İnceleme ve Değerlendirme Birimi

EK 3. Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü Ders Programı

ANADOLU KIZ MESLEK VE MESLEK LİSESİ
EL SANATLARI VE TEKNOLOJİSİ ALANI ÇERÇEVE ÖĞRETİM PROGRAMI
 İÇERİKLERİ, FİKRİ AKARSARJLAR, YAPMA BEBİK, ELİŞİ FİKSİ FİLMAKİNA İŞLEMLERİ

DERSLER		HAFTALIK DERS SAATİ			
HAZIRLIK SINIF	Tutucu		1		
	Tezari Ders		14		
	Çocuk Edebiyatı		2		
	Yazma Bebek		1		
TOPLAM			18		
SINIFLAR DERS GRUPLARI	DERSLER	IX. SINIF	X SINIF	XI SINIF	
ORTAK GENEL KÜLTÜR DERSLERİ	Türk Dili ve Edebiyatı	1	2	1	
	Ortaokul Matematik	1	1	1	
	İngilizce	1	1	1	
	Matematik	1	1	1	
	Değerler Eğitimi	1	1	1	
	Tarih	1	1	1	
	Coğrafya	1	1	1	
	İnkılabın Kuruluşu	1	1	1	
	Millî İhtisap, Tarih ve Anıtların Korunması	1	1	1	
	Yurttaşlık Eğitimi	1	1	1	
TOPLAM		11	11	11	
M E S L E K A L A N D E R S L E R İ	ORTAK DERSLERİ	Türk Dili ve Edebiyatı	1	1	1
		Ortaokul Matematik	1	1	1
		İngilizce	1	2	1
		Matematik	1	2	1
		Değerler Eğitimi	1	1	1
	ORTAK ALAN DERSLERİ	Çocuk	1	1	1
		Tutucu ve Tezari Dersleri	1	1	1
		Yazma Bebek	1	1	1
		Matematik	1	1	1
		TOPLAM		15	18
TEKNİK UYG MESLEK DERSLERİ	Teknoloji ve Ürün Tasarımı	1	1	1	
	Çocuk	1	1	1	
	Çocuk Edebiyatı	1	1	1	
	İnkılabın Kuruluşu	1	1	1	
	El Sanatları	1	1	1	
MESLEK ALAN DERSLERİ TOPLAMI		11	11	11	
ALAN BELİMLEME SEÇMELİ DERSLER KURUMSAL		1	1	1	
TOPLAM		41	48	48	

Tablo no: 13 Kız Meslek Lisesi El Sanatları Teknolojisi Bölümü Ders Programı